

INFORMATOR OŚWIATOWY

Biuletyn Kuratorium Oświaty i Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku

Zawiera m.in.:

- ☞ Przepisy prawne, decyzje, zalecenia i wyjaśnienia...
- ☞ Informacje o placówkach oświatowych.
- ☞ Innowacje i poszukiwania w nauczaniu i wychowaniu.
- ☞ Propozycje doskonalenia nauczycieli.
- ☞ Informacje o konkursach i olimpiadach dla uczniów.
- ☞ Recenzje i nowości wydawnicze.
- ☞ Komunikaty i ogłoszenia.

Muzeum Pomorza Środkowego zaprasza

uczniów oraz nauczycieli ze szkół podstawowych i średnich do korzystania z lekcji muzealnych, dla których tematami są wystawy stałe i czasowe. Ponadto proponujemy lekcje na następujące tematy: Kierunki w sztukach plastycznych w okresie Młodej Polski, S.I. Witkiewicz - twórczość plastyczna, Sztuka Starożytnej Grecji i Rzymu (od I.III.95r.), Antyk grecko-rzymski w sztuce europejskiej od wczesnego średniowiecza do dzisiaj, Dzieje pieniądza, Sztuka Gotycka, Mecenat Książąt Pomorza Zachodniego, Sztuka przełomu XIX i XX w., Współczesna twórczość ludowa Pomorza Środkowego, Dawna twórczość ludowa Pomorza Środkowego.

Zapraszamy również dzieci i młodzież szkolną do udziału

w konkursach i imprezach organizowanych przez muzeum w Słupsku. Są to: konkurs "Na najładniejszą ozdobę choinkowa, stroik i podłaznik" (XII-I), konkurs plastyczny "Moja przygoda w muzeum"(X-II),

imprezy z okazji Dnia Dziecka "Niedziela w muzeum", koncerty kołęd w okresie Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku.

Przypominamy, iż w muzeum działa Towarzystwo Przyjaciół Muzeum do uczestnictwa w którym zapraszamy młodzież młodszą i starszą zainteresowaną problemami historii i sztuki.

Informacje o wyżej wymienionych sprawach uzyskać można w Dziale Oświatowym Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku ul. Dominikańska 5-9, tel, 240-81, 240-82.

W sprawie lekcji prosi się o kontakt z 2-3 tygodniowym wyprzedzeniem.

Od siebie...

Spełniając wielokrotnie ponawiane życzenia szeregu osób, w tym Pana Kuratora Oświaty, dotychczasowy „Informator” zastępujemy „Informatorem Oświatowym”

Biuletyn Kuratorium Oświaty i Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku zmienia format i szatę graficzną. Nową winietę tytułową zaproponował pan Maciej Kozłowski. On też podjął się komputerowego składania i „lamania” tekstów.

Zmiana formatu biuletynu - z broszurowego na gazetowy - powoduje (łatwo to zauważyć) zmiany w doborze i układzie treści, a redagującym stawia nieco inne wymagania „techniczne” i merytoryczne. (Odczuwam jeszcze obcość i obłąd tej nowej formy!) Dochodzi do tego obawa, jak przyjmą tę zmianę korzystający z informacji zamieszczonych w biuletynie pracownicy oświaty (ci, którzy nie chcieli zmian), czy zaakceptują, czy zaprotestują, czy może uznają sprawę za zbyt błahą, by poświęcać jej uwagę i czas...?

Ten spóźniony (i dlatego podwójny) numer „pisma” traktujemy jako próbny. O tym, jakie (i czy) będą następne, niechaj decydują odbiorcy. Proszę zatem wszystkich zainteresowanych dalszym istnieniem „Informatora Oświatowego” o propozycje i opinie. Proszę też o większą współpracę w tworzeniu biuletynu. W oświacie szeroko rozumianej, a także w poszczególnych placówkach - przedszkolnych, szkolnych i pozaszkolnych - dzieje się bardzo wiele. Jesteśmy uczestnikami, lub choćby świadkami, niezwykle interesujących i różnorodnych działań edukacyjnych. Biuletyn może te działania wielu osób i całych zespołów nauczycielskich odnotowywać, upamiętniać, upowszechniać, a poprzez to także wpływać na praktykę, zachęcać, ośmielać innych.

Jeśli zaistnieje taka potrzeba można będzie „Informator Oświatowy” rozprowadzać drogą prenumeraty. Oznaczałoby to poszerzenie kręgu stałych odbiorców. W tej sprawie także warto się wypowiedzieć!

Jan Tyborczyk

**Oświadczenie Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

z dnia 3. lutego 1995 r.

*w sprawie 75 rocznicy powrotu Pomorza Nadwiślańskiego do Polski
(M.P. Nr 5 z dn. 4.02.95r., poz. 72)*

Przed 75 laty Pomorze Nadwiślańskie po ponad stuletniej pruskiej niewoli powróciło do Polski.

18. stycznia 1920 r. wojska Frontu Pomorskiego dowodzone przez generała Józefa Hallera wkroczyły do Torunia, by następnie dojść do Bałtyku i 10. lutego 1920 r. dokonać w Pucku symbolicznego aktu zaślubin Polski z morzem.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, uznając doniosłość tego wydarzenia w historii Polski, oddaje hołd pokoleniom Pomorzan i Kaszubów, którzy poprzez pracę organiczną prowadzoną na niwie gospodarczej, kulturalnej i oświatowej skutecznie sprzeciwiali się polityce germanizacyjnej i wytrwali przy polskości.

Marszałek Sejmu: J. Oleksy

DOW - 0741/3/MP/95,
Warszawa, 14. lutego 1995r.

**Państwo
Kuratorzy Oświaty
(wszyscy)**

W tym roku obchodzić będziemy 50 rocznicę zakończenia II wojny światowej oraz 55 rocznicę Katynia - Golgoty Wschodu Narodu Polskiego. Obie rocznice powinny znaleźć właściwe miejsce i odzwierciedlenie w programach działań dydaktyczno-wychowawczych szkół i placówek.

Dla uczczenia 55 rocznicy zbrodni katyńskiej ukonstytuował się Komitet Organizacyjny Obchodów Roku Katyńskiego pod przewodnictwem Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego gen. broni Tadeusza Wileckiego.

W związku z powyższym zwracam się do Państwa Kuratorów z prośbą o podjęcie działań, które pomogą przybliżyć młodzieży oraz poznać tę tragiczną historię, która przez dziesięciolecia nie zajmowała należnego miejsca w dziejach narodu.

Obchody Roku Katyńskiego winny przyczynić się przede wszystkim do kształtowania postaw i budowania świadomości historycznej młodego pokolenia Polaków bez której trudno

budować zarówno przyszłość, jak i teraźniejszość.

Partnerem i współorganizatorem młodzieżowe, w tym szczególnie harcerstwo, a także inne struktury pozarządowe prowadzące działalność dydaktyczno-wychowawczą z dziećmi i młodzieżą.

Ministerstwo Edukacji Narodowej ze swej strony podejmie działania mające na celu pełniejsze włączenie do programów nauczania problematyki Katynia - Golgoty Wschodu Narodu Polskiego.

*Wiceprezes Rady Ministrów
Aleksander Łuczak*

**WYJAŚNIENIA MEN W SPRAWIE
OBOWIĄZKU SZKOLNEGO**

Nauka w zakresie szkoły podstawowej jest obowiązkowa. Stanowi o tym art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 7. września 1991 r. o systemie oświaty *Dz. U. Nr 95, poz. 425, z 1992r, Nr 26 poz. 119, Nr 54 poz. 254, z 1993 r. Nr 127, poz. 585 oraz z 1994 r. Nr 1, poz. 3 i Nr 53 poz. 215).

Obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego, w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat i trwa do ukończenia szkoły podstawowej, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 17 lat (art. 15 ust. 2 ustawy o systemie oświaty).

I. Formy spełniania obowiązku szkolnego.

Ustawa o systemie oświaty przewiduje następujące formy spełniania obowiązku szkolnego:

1. Obowiązek ten spełnia się przez uczęszczanie do szkoły podstawowej publicznej albo niepublicznej posiadającej uprawnienia szkoły publicznej.
2. Za spełnianie obowiązku szkolnego uznaje się także uczęszczanie dzieci i młodzieży do szkół specjalnych.
3. Obowiązek szkolny może być również spełniany poza szkołą - zgodnie z art. 16 ust. 8-ustawy o systemie oświaty. Jest to nowa forma spełniania obowiązku, na którą udziela zezwolenia dyrektor szkoły na wniosek rodziców dziecka.

Uzyskanie zezwolenia na taką formę spełniania obowiązku szkolnego oznacza, że dziecko nie musi

uczęszczać na zajęcia lekcyjne do szkoły, jednak musi mieć tak zorganizowaną naukę w roku (lub w innej formie wybranej przez rodziców i zaakceptowanej przez dyrektora szkoły), aby gwarantowało to dziecku uzyskanie wiedzy i umiejętności określonych minimum programowym ogólnokształcących przedmiotów obowiązkowych.

Dziecko spełniające obowiązek w tej formie może otrzymać świadectwo ukończenia szkoły podstawowej na podstawie egzaminu klasyfikacyjnego przeprowadzonego przez szkołę, której dyrektor udzieli zezwolenia na taką formę spełniania obowiązku szkolnego. Egzamin taki przeprowadza komisja - zgodnie z §10 ust. 7-16 zarządzenia Nr 29 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24. września 1992 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach publicznych dla dzieci i młodzieży oraz przeprowadzania egzaminów sprawdzających i klasyfikacyjnych (Dz.Urz. MEN Nr 7, poz. 32 i z 1993 r. Nr 10, poz. 38).

W przypadku zrezygnowania ze spełniania obowiązku szkolnego poza szkołą. Uczeń może być przyjęty do jednej z klas szkoły podstawowej na podstawie pozytywnych wyników egzaminów klasyfikacyjnych, a stanowi o tym § 10 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9. maja 1992 r. w sprawie warunków przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych (dz. U. Nr 42, poz. 186 i Nr 75, poz. 371 oraz z 1993 r. Nr 76 poz. 360).

4. Na wniosek rodziców naukę w szkole podstawowej może także rozpocząć dziecko, które przed dniem 1. września kończy 6 lat, jeżeli dziecko to wykazuje psychofizyczną dojrzałość do podjęcia nauki szkolnej.

Decyzję o wcześniejszym przyjęciu dziecka do szkoły podejmuje dyrektor szkoły po zasięgnięciu opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej (art. 16, ust. 1 i 2).

Ustawa nie określa bliżej szkoły, której dyrektor może podjąć taką decyzję. Należy przez to rozumieć każdą szkołą podstawową

publiczną lub niepubliczną, która przyjmuje dzieci do klasy I.

II. Uzasadnione przyczyny niespełnienia obowiązku szkolnego.

Art. 16 ust. 3 i 9 ustawy o systemie oświaty dopuszcza dwie możliwości niespełnienia obowiązku szkolnego, z powodu zwolnienia i odroczenia tego obowiązku:

1. Spełnianie obowiązku szkolnego może być odroczone w przypadkach uzasadnionych ważnymi przyczynami, nie dłużej jednak niż o jeden rok.

Decyzję w tych sprawach podejmuje dyrektor szkoły publicznej, w której obwodzie dziecko mieszka, po zasięgnięciu opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej (art. 16 ust. 4).

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach kurator oświaty może zwolnić od spełniania obowiązku szkolnego dziecko, które ukończyło 15 lat.

Ustawa nie określa przyczyn, które mogą być uznane za szczególnie uzasadnione, pozostawia to do oceny kuratora oświaty. Nie określa także trybu postępowania w tej sprawie. Wydaje się jednak, że zwolnienie od spełniania obowiązku szkolnego powinno nastąpić na wniosek rodziców (opiekunów prawnych) i za zgodą dyrektora szkoły, w obwodzie której dziecko mieszka.

III. Kontrola spełniania obowiązku szkolnego.

Zgodnie z art. 19 ustawy o systemie oświaty, dyrektor szkoły podstawowej publicznej sprawuje kontrolę spełniania obowiązku szkolnego przez dzieci zamieszkujące w obwodzie tej szkoły, a w szczególności:

1. Kontroluje wykonywanie przez rodziców obowiązków związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły, regularnym uczęszczaniem dziecka na zajęcia szkolne i zapewnieniem dziecku warunków umożliwiających przygotowanie się do zajęć szkolnych.
2. Prowadzi ewidencję spełniania obowiązku szkolnego. Podstawę wpisów do Księgi ewidencji dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu stanowią:

- informacje o aktualnym stanie i zmianach w ewidencji dzieci w wieku od 3 do 15 lat przekazywane przez organ gminy prowadzący ewidencję ludności - w ramach zadań własnych (art. 19, ust. 2 ustawy)
- informacje dyrektorów szkół podstawowych publicznych i niepublicznych, którzy przyjęli dziecko spoza obwodu szkolnego, przekazywane corocznie w terminie do 20. września, dotyczące przyjęcia dziecka do szkoły i spełniania przez nie obowiązku szkolnego
- decyzje dotyczące wcześniejszego przyjęcia dziecka do szkoły, odroczenia lub zwolnienia z obowiązku szkolnego, spełniania obowiązku szkolnego poza szkołą.
- wpisy w księdze uczniów potwierdzające przyjęcie i uczęszczanie dziecka do szkoły

IV. Egzekucja obowiązku szkolnego.

Rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu zobowiązani są ustawowo do zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne (art. 18 ustawy)

Niespełniania obowiązku szkolnego podlega egzekucji w trybie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, o czym stanowi art. 20 ustawy o systemie oświaty. Oznacza to, że na ustawowego przedstawiciela dziecka może być nałożona grzywna w celu przymuszenia do spełniania ciężącego na nim obowiązku.

Ustawa z dnia 17. czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (jednolity tekst ogłoszony w Dzienniku Ustaw Nr 36, poz. 161 z 1991 r.) określa tryb postępowania i środki egzekucji administracyjnej stosowane w celu doprowadzenia do wykonywania przez rodziców ich obowiązków.

Obowiązek szkolny - w rozumieniu ustawy - jest obowiązkiem o charakterze niepieniężnym, a uprawnionym do żądania wykonania tego obowiązku w drodze egzekucji administracyjnej jest dyrektor szkoły podstawowej publicznej - zwany wierzycielem (art. 5 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji).

Egzekucja administracyjna może być wszczęta, jeżeli wierzyciel, po upływie terminu do wykonania przez

zobowiązanego obowiązku, uprzednio przesłał mu pisemne upomnienie, zawierające wezwanie do wykonania obowiązku z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego (art. 15 ust. 1).

V. Skreślenie ucznia szkoły podstawowej z listy uczniów.

Zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy o systemie oświaty, dyrektor szkoły może skreślić ucznia z listy uczniów w przypadkach określonych w statucie szkoły na podstawie uchwały rady pedagogicznej.

W § 36 ust. 2 załącznika do zarządzenia Nr 14 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19. czerwca 1992 r. w sprawie ramowego statutu szkół publicznych dla dzieci i młodzieży (Dz. Urz. MEN Nr 4, poz. 18) zastrzeżono, że uczeń szkoły podstawowej może być skreślony z listy uczniów jedynie z równoczesnym przeniesieniem go do innej szkoły podstawowej, chyba, że uczeń ukończył 15 lat oraz kurator zwolnił go od spełniania obowiązku szkolnego.

VI. Spełnianie obowiązku szkolnego w roku szkolnym 1993/94

Wg danych GUS w roku szkolnym 1993/94 obowiązkowi szkolnemu podlegało 5.305.490 dzieci (w tym 2.573.346 dziewcząt) - z tego - 3.351.637 w mieście, - 1.953.853 na wsi.

Obowiązek szkolny spełniało 5.293.469 dzieci, tj. 99,77% ogółu dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu, w tym 99,8% w mieście i 99,74% na wsi.

Nie spełniało obowiązku szkolnego 12.021 dzieci, co stanowiło 0,23% ogółu dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu, w tym 0,2% dzieci w mieście, 0,26% na wsi.

Obowiązku szkolnego nie spełniało z powodu - odroczenia - 6.952 dzieci, - zwolnienia - 3.169 dzieci.

Bez uzasadnionej przyczyny nie spełniało obowiązku 1900 dzieci tj. 0,04% ogółu dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu.

Główną przyczyną niespełnienia obowiązku szkolnego są trudności rodzinne dziecka, różnego rodzaju patologie, w tym głównie alkoholizm. Inną przyczyną jest bezrobocie i zmiana miejsca zamieszkania bez dopełnienia

formalności meldunkowych, co powoduje, że pewna liczba dzieci umyka ewidencji szkolnej z danego obwodu szkolnego.

Czuwanie na wypełnianiem obowiązku szkolnego spoczywa - oprócz dyrektora szkoły - na wychowawcach, a także szkolnych pedagogach, którzy powinni szukać takich sposobów oddziaływania na ucznia i jego rodziców, które by skutecznie poprawiały frekwencję uczniów na zajęciach szkolnych.

Wiele problemów z egzekwowaniem regularnego uczęszczania uczniów do szkoły mają dyrektorzy szkół, w obwodach których mieszkają dzieci Romów. W ciągu roku szkolnego dzieci te bardzo często opuszczają zajęcia szkolne lub przestają chodzić do szkoły bez uzasadnionej przyczyny, a także wyjeżdżają za granicę nie wymeldowując się. Problem „wędrujących Cyganów” dotyczy całego pasa nadgranicznego i zgłaszany był m.in. przez Kuratorium Oświaty w Szczecinie.

Innym problemem jest sytuacja dzieci głęboko upośledzonych pozostających w domu rodzinnym pod opieką rodziców.

Dzieci te - w rozumieniu obecnych formalno-prawnych uregulowań - nie spełniają obowiązku szkolnego, a często wykazywane są przez dyrektorów szkół w sprawozdawczości GUS (wzór S-02, tabela do spełniania obowiązku szkolnego) jako zwolnione z obowiązku szkolnego - co jest nieprawidłowe. Od stycznia 1995 roku wejdzie w życie ustawa z dnia 19. sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, zgodnie z którą nauka i zajęcia rehabilitacyjno-wychowawcze dla dzieci głęboko upośledzonych będą mogły być organizowane także w domu rodzinnym. W przygotowywanym projekcie rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy znajdzie się zapis o uznaniu za spełnianie obowiązku szkolnego udziału tych dzieci w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

VII. Wnioski końcowe.

Spełnianie obowiązku szkolnego jest nie tylko obowiązkiem wynikającym z postanowień ustawy o systemie oświaty, ale także prawem, dziecka do nauki, o czym stanowi art. 26 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka

oraz art. 28 Konwencji o Prawach Dziecka. Polska ratyfikując Konwencję uznała prawo dziecka do nauki i zobowiązała się do podejmowania różnych działań na rzecz zapewnienia regularnego uczęszczania dzieci do szkoły oraz zmniejszenia wskaźnika porzucania nauki przez dzieci.

Mając powyższe na uwadze, uznaje się za konieczne:

1. rzetelne wypełniania przez dyrektorów podstawowych szkół publicznych ich ustawowego obowiązku kontroli spełniania obowiązku szkolnego przez dzieci zamieszkujące w obwodzie ich szkoły, a w szczególności:
 - współdziałanie z rodzicami w zakresie zapewnienia regularnego uczęszczania dzieci na zajęcia szkolne i zapewnienia dziecku warunków umożliwiających przygotowanie się do zajęć szkolnych,
 - prawidłowe prowadzenie ewidencji spełniania obowiązku szkolnego a także sprawozdawczości GUS dotyczącej tej problematyki,
2. Zwrócenia szczególnej uwagi i troski na dzieci, które nie uczęszczają do szkoły regularnie, a zwłaszcza te, które bez uzasadnionej przyczyny przestały chodzić na zajęcia szkolne oraz podejmowanie działań skutecznie poprawiających frekwencję na zajęciach i umożliwiających uzupełnienie braków w wiadomościach i ukończenie szkoły podstawowej,
3. Przeanalizowanie sieci szkół (klas) przysposabiających do pracy zawodowej w celu stworzenia dodatkowych możliwości ukończenia szkoły w normalnym trybie.

opracowała:

Jolanta Budzeń

Departament Kształcenia Ogólnego

Wicedyrektor Departamentu

mgr Władysława Piwońska

(podajemy za „Więści Oświatowe Nr 1/95)

Informacja MEN

Tygodnik „Wiadomości Kulturalne” w lutym 1995 roku rozpoczyna druk serii artykułów pod wspólnym tytułem „Czytane od nowa”. Będą to teksty wybitnych krytyków i historyków literatury związane z programem kształcenia w liceum ogólnokształcącym.

Mogą być one doskonałą pomocą w prowadzeniu lekcji języka polskiego. Szczególnie w przygotowaniu uczniów do matury i egzaminów wstępnych na wyższe uczelnie.

W załączeniu przesyłamy zestaw tytułów, które ukażą się w najbliższym czasie z prośbą o zainteresowanie nimi nauczycieli i doradców metodycznych języka polskiego. Jednocześnie informuję, że redakcja „Wiadomości Kulturalnych” zamierza uczynić stałą praktyką publikowanie artykułów skorelowanych z programem nauczania języka polskiego.

Tematy artykułów, które ukażą się na łamach „Wiadomości Kulturalnych” w ramach cyklu „Czytane od nowa”

1. Renesansowe harmonie i dysonanse
2. Oświeceniowa wizja kultury
3. „Czucie i wiara” jako zasada romantycznego poznania
4. Bohater romantyczny i bohater pozytywistyczny
5. Literatura młodopolska jako bunt metafizyczny i obyczajowy
6. Literatura międzywojenna wobec odzyskania niepodległości
7. Tradycja i nowatorstwo w poezji międzywojennej
8. Bohaterowie powieści XX-lecia międzywojennego w poszukiwaniu sensu istnienia.
9. Literatura współczesna wobec doświadczeń totalitaryzmu
10. Czym był socrealizm?
11. Literatura jako studium zagubienia w sieci współczesnym
12. Wieś w literaturze polskiej XX w.
13. Poezja prawdy i odpowiedzialności moralnej (Miłosz, Baczyński, Różewicz, Herbert)
14. Miłość jako temat literacki w różnych epokach
15. Motywy niepodległościowe w literaturze polskiej
16. Różne konwencje polskiego dramatu współczesnego
17. Między Arkadią a Apokalipsą (dążenia i tęsknoty współczesnych poetów polskich)
18. Pomiedzy martyrologią a walką - wojna jako doświadczenie literatury
19. O co chodziło Nowej Fali?

POROZUMIENIE

między Kuratorem Oświaty w Słupsku a Dyrektorem Wydziału Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Wojewódzkiego w Słupsku w sprawie współpracy w dziedzinie edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży.

1. Celem porozumienia jest:
 - a) tworzenie warunków szerokiego uczestnictwa dzieci i młodzieży w kulturze,
 - b) przeciwdziałanie rozchwianiu wartości moralnych, niedostosowaniu społecznemu, demoralizacji i patologii,
 - c) pielęgnowanie kultury regionu jako istotnego składnika kultury ogólnonarodowej,
 - d) zintegrowanie środków finansowych, sił ludzkich i form działania wszystkich zainteresowanych sprawami kultury w środowisku dzieci i młodzieży.
2. Porozumienie między zainteresowanymi stronami ma charakter stały i polega na współpracy i współdziałaniu w dziedzinie:
 - a) kształtowania zainteresowań czytelniczych, stwarzania młodzieży możliwości uczestnictwa w różnego rodzaju formach aktywności literackiej,
 - b) upowszechniania wiedzy o teatrze i uczestnictwa w różnych formach życia teatralnego,
 - c) rozwijania zainteresowań plastyką, fotografią i rękodziełem artystycznym,
 - d) przygotowania do świadomego odbioru twórczości muzycznej między innymi poprzez organizowanie koncertów, uczestnictwo w zespołach muzycznych, wokalnych, instrumentalnych i tanecznych,
 - e) poznawania przez młodzież sztuki filmowej: teorii i historii filmu, podstaw filmowego warsztatu twórczego, odbioru dzieła filmowego - w szczególności będącego adaptacją dzieł literackich uwzględnionych w programach nauczania, arcydzieł kina światowego,
 - f) konfrontowania osiągnięć uczniów poprzez przeglądy, konkursy, koncerty, warsztaty arty-

styczne, wystawy twórczości dzieci i młodzieży

3. Strony porozumienia zainteresują podległe instytucje, placówki i jednostki organizacyjne nawiązaniem bezpośredniej współpracy z ustalonym zakresem.
4. Strony zawierają niniejsze porozumienie, każda we własnym zakresie, zapewnią w rocznych budżetach odpowiednie środki finansowe na realizację zadań wynikających z porozumienia. Szczegółowy wykaz wspólnie organizowanych przedsięwzięć na dany rok wyszczególnia się w załączniku.
5. Bieżącą realizację porozumienia zapewniają:
 - a) ze strony Kuratorium Oświaty - Dyrektor Wydziału Kształcenia, Delegatury Zamiejscowe Kuratorium,
 - b) ze strony Wydziału Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Wojewódzkiego w Słupsku Elżbieta Rudzka-Stech.Przedstawiciele stron raz w roku dokonają analizy realizacji porozumienia oraz ustalą kierunki działania i zadania na rok następujący.
6. Niniejsze porozumienie zostało zawarte na czas nieokreślony, jest otwarte dla innych uczestników działań na rzecz edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży. Ewentualne zmiany i uzupełnienia mogą być dokonane za zgodą zainteresowanych stron.

**Załącznik do porozumienia...
Wykaz imprez i konkursów organi-**

zowanych i współfinansowanych przez Oświatę i Kulturę w roku 1995 (dotyczy imprez o charakterze wojewódzkim, międzywojewódzkim i centralnym)

Konkursy recytatorskie:

1. 40 edycja Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego (luty 1995), organizator: WOK i MOK
2. IV Ogólnopolski Konkurs Recytatorski (kwiecień 1995), organizator: WOK i MOK.
3. V Ogólnopolski Konkurs Poezji i Prozy Kresowej (4-5.03.95), organizatorzy: Towarzystwo Przyjaźni Wilno-Grodno, Kuratorium, MOK i WOK.
4. Słupska Jesień Poezji (październik 1995), organizator: Kurator Oświaty w Słupsku.
5. Konkurs twórczości dziecięcej szkół podstawowych (maj 1995), organizatorzy: SP4 Słupsk, „RONDO”.

Konkursy, imprezy teatralne.

1. Wojewódzki Przegląd Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych (lipiec 1995), organizatorzy: WOK i MOK.
1. Edukacja teatralna dzieci i młodzieży
 - a) cykliczne spektakle teatralne w szkołach - „RONDO”, „STOP” (1 raz w miesiącu), organizatorzy: WOK i „RONDO”, zamówione spektakle teatralne (Teatr Impresaryjny, Teatr Lalki „Tęcza”) (cały rok), organizatorzy: Teatr Lalki „Tęcza”, WOK.

Konkursy muzyczne.

1. Prezentacje wiejskich zespołów muzycznych woj. słupskiego (luty 95), organizatorzy: WOK i MOK

ZWRACAMY UWAGĘ NA:

1. Ustawę z dn. 1. grudnia 1994r. o zasiłkach rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. Nr 1 z 17. stycznia 1995r., poz. 17)
2. Ustawę z dn. 14 grudnia 1994r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. Nr 1 z dn. 6. stycznia 1995r., poz. 1)
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 28. grudnia 1994r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzin zastępczych (Dz. U. Nr 139, poz. 751)
4. Rozporządzenie Ministra Finansów z dn. 20. stycznia 1995r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34)

2. Wojewódzki Przegląd Zespołów Muzycznych (rockowych) (marzec 1995), organizatorzy: WOK i MOK
3. II Międzywojewódzki Przegląd Zespołów Wokalnych, Instrumentalnych, Wokalno-instrumentalnych, piosenki i ruchu, dziecięcego muzykowania (maj 1995), organizatorzy: MOK i WOK.
4. Święto Pieśni Chóralnej
 - a) Przegląd Chórów woj. słupeckiego (marzec 1995), organizatorzy: MOK, DZChiO i WOK,
 - b) XV Ogólnopolski Konkurs Chórów a'apella Dzieci i Młodzieży (międzywoj. do 19.03.95), organizatorzy: MOK, PZChiO i WOK
5. Festiwal Piosenki Marynistycznej i Turystycznej (kwiecień 1995), organizatorzy: WOK i MOK
6. Ogólnopolski Przegląd Uczniowskich Zespołów Muzyki Dawnej

„Schola Cantorum” (styczeń/luty 1995), organizatorzy: MOK i PZChiO.

7. Koncerty umuzykalniające w szkołach (cały rok), organizatorzy: Orkiestra Kameralna, MOK i WOK

Konkursy i imprezy plastyczne.

1. Wojewódzka Wystawa Prac - Stała Galeria Plastycznej Twórczości Dzieci (cały rok, 5 cykli), organizatorzy: WOK i MOK.
2. XIX Ogólnopolski Konkurs Twórczości Plastycznej Dzieci. Finał centralny w Słupsku (wrzesień 1995), organizatorzy: MOK i WOK

Konkursy i imprezy filmowe i fotograficzne

1. Ogólnopolski Konkurs Wiedzy o Filmie (marzec 1995), organizatorzy MOK i WOK.

Seminaria, szkolenia, warsztaty

1. Seminarium dla instruktorów, nauczycieli z zakresu kompozycji ruchu teatralnego (2 dni, 30 osób), organizatorzy: WOK i ODN,
2. Seminarium dla dyrygentów chórów (grudzień 1995), organizatorzy: WOK, PZChiO i ODN.
3. Warsztaty interdyscyplinarne dla nauczycieli, instruktorów zespołów plastycznych, fotograficznych, tanecznych, muzycznych i teatralnych SOMINY'95
4. „Młodzi i Film” - seminarium filmowe dla członków klubów filmowych (październik 1995), organizatorzy: WOK i MCK
5. Seminarium filmowe dla nauczycieli polonistów nt. Kino Lektur Szkolnych (wrzesień 1995), organizatorzy: MCK i ODN

Uwaga

Podajemy uzupełnienie do Planu wizytacji w r. szk. 1994/95

(p. Informator 11-12/94, s. 21-26)

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne

- w Słupsku - VI/95,

- Sławonie - XII/94-I/95,

- Ustce - IX/94.

Prowadząca - st. wiz. mgr Stefania Maliszewska

**DEMOKRATYCZNE MYŚLENIE I DZIAŁANIE
W SZKOLE**

**(sprawozdanie z przebiegu kursu i wizyty w duńskich
placówkach oświatowych**

/Wąsosze, Szczecin, Roskilde, Kopenhaga/

Autor: *mgr Jerzy Liszewski - doradca metodyczny historii i WOS.*

23. sierpnia 1994 roku w Wąsoszach, niedaleko Konina spotkało się ok. 30 doradców i konsultantów oraz pracowników naukowych, reprezentujących różne typy szkół i placówki oświatowe. Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku reprezentowaliśmy w składzie: Łucja Knop, Irena Czyż i Jerzy Liszewski.

Cele kursu najlepiej chyba oddadzą słowa głównej organizatorki przedsięwzięcia, pani Agnete Andersson, konsultanta pedagogicznego i wykładowcy z Królewskiej Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Kopenhadze: "System szkolnictwa danego kraju jest odzwierciedleniem stosunków społecznych w nim panujących. Jest jego dziedzictwem kulturowym, w którym zmiany zachodzą wolno, bo dotyczą przede wszystkim świadomości. Elementu niepodatnego na innowacje. Jeżeli uznacie, że chcecie zmienić swój system edukacyjny, możemy Wam powiedzieć od czego należy zacząć, jak my to robimy. Punktem wyjścia do zmian w szkolnictwie powinno być uświadomienie sobie, jakiego obywatela chcecie wychować, czego od niego oczekujecie...

W Danii ponad trzydzieści lat temu, kiedy modernizowaliśmy nasz system edukacji, doszliśmy do przekonania, że chcemy obywateli wolnych, samodzielnych, umiejących podejmować decyzje... Jeżeli uczynicie szkołę bardziej otwartą, przyjazną, nastawioną na współpracę z uczniami i rodzinami, to wtedy unikniecie wielu patologicznych zachowań. Mniej będzie frustracji, agresji i dzieci trudnych... Dzieci muszą mieć wpływ na to co się dzieje w szkole. Niech podejmują decyzję i ponoszą jej konsekwencje. Zaufajmy im i traktujmy na równi z sobą..." (tekst wywiadu zaczerpnięty z tygodnika "Wielkopolskie Zagłębie", nr 36 z 5. września 1994r.).

Oprócz wyżej cytowanej Agneté Andersson, w I zjeździe zajęcia prowadził jej mąż, Niels Andersson - emerytowany dyrektor Szkolnego Centrum Innowacyjnego (szkoły eksperymentalnej). Reprezentowali oni duńską firmę "RUSK". W trakcie II zjazdu serię zajęć poprowadziła Winnie Grnsved - wykładowce w Królewskiej Wyższej Szkole dla Nauczycieli. Stronę polską stanowiła firma "Educatio" (Bogdan Jankowski, Joanna Sowińska, Zdzisław Nowak). Organizatorzy III-stopniowego kursu swymi działaniami doprowadzić chcieli do tego, by wśród uczestników zaszczerpić inne - bardziej demokratyczne spojrzenie na polską szkołę. Służyć temu miał realizowany przez nas aktywny program, który chciałbym pokrótce przedstawić :

Jedne z pierwszych zajęć, poświęcone były pojęciu demokracji i funkcjonowaniu jej w duńskiej i polskiej rzeczywistości. W aktywny sposób analizowaliśmy jej istotne cechy, próbując dostosować je do polskich realiów.

Pierwsze warsztaty realizowaliśmy pod hasłem "szkoła jakiej pragnę".

Pierwszy dzień I zjazdu kończył się zajęciami wieczornymi, poświęconymi kompromisowi. Do realizacji tej części zajęć

służyła gra "The peace and conflict game"- "Gra konflikt - pokój". W trakcie kilku godzin aktywnej pracy zespołowej staraliśmy się zapobiegać lokalnym konfliktom międzynarodowym, i mimo zmęczenia, długo rozważaliśmy posunięcia sąsiadujących z nami państw - zespołów. Mimo iż gra ta była zabawą teoretyczną, często szukaliśmy analogii do aktualnych konfliktów, występujących na świecie.

Każdy dzień zajęć rozpoczynał się ewaluacją dnia poprzedniego. Nieraz emocje powracały, dając wyraz zaangażowaniu wszystkich w to, co robiliśmy.

Kolejne zajęcia poświęcone były Prawom Człowieka, gdzie kompromis, równość, odpowiedzialność i tolerancja odgrywają tak istotną rolę. Zastanawialiśmy się czy i w szkole wszyscy mają równe prawa i jednakowo traktują wszelkie wartości.

Podsumowaniem tego dnia była ankieta dla uczestników kursu. Wybrać mieliśmy w niej to, co najlepsze jest w kontaktach między nauczycielem a uczniem, mając do dyspozycji 5-cio stopniową skalę. Ankieta ta, uświadomić miała nam samym, czy sposób w jaki traktujemy ucznia jest równoważny traktowaniu go, jako człowieka.

Istotną częścią zjazdu były ćwiczenia. Jedne z nich miały odpowiedzieć na pytanie, czy potrafimy się wzajemnie zrozumieć? Teorię komunikacji Erica Berne'a i Thomasa Harrisa poznaliśmy praktycznie na przykładach Analizy Transakcji. Szereg ćwiczeń transakcji równoległych i skrzyżowanych, podczas których obserwowaliśmy zachowanie osób, postawy ciała, siłę i intonację głosu, uświadomić nam miały pewne zależności. Uświadamialiśmy sobie, z jakiej pozycji się mówi i nawiązuje kontakt, gdyż tylko wtedy potrafimy zapanować nad prowadzoną rozmową.

Kończąc I zjazd mieliśmy zastanowić się, jak treści kursu możemy przenieść do codziennego życia szkoły? Co w swoich placówkach możemy zmienić od razu, a co w dłuższym odstępie czasu? Nasze projekty po konsultacjach w swoich rejonach działania mieliśmy zaprezentować na początku II zjazdu.

II Etap kursu rozpoczął się 19 października 1994 roku. Tym razem swoją bazę mieliśmy w Szczecinie.

Głównym hasłem zjazdu była myśl: "W jaki sposób konsultanci i doradcy mogą pomóc szkołom w demokratycznym myśleniu i działaniu?"

Za główne cele tego spotkania gospodarze uznali:

- poznanie teorii o równości we współpracy konsultant - nauczyciel,
- uświadomienie sobie iż każdy ma swój osobisty styl pracy,
- przeanalizowanie, na przykładzie praktyki duńskiej, możliwości prezentacji demokracji w szkole polskiej.

Zajęcia rozpoczęliśmy od zdania relacji z "pracy domowej". Już pierwsze sprawozdania pokazały, że uczestnicy traktują kurs bardzo serio. W prezentacji swoich projektów poszczególne ośrodki wręcz prześcigały się. Prezentowano opracowania analityczne, ankiety, albumy, prace dzieci, aż po nagrania video. Każdy szczegółowo omawiał swój projekt, zwracając uwagę na problemy jakie pojawiły się w trakcie realizacji.

Istotną cechą wszystkich projektów były zastosowane w trakcie ich realizacji aktywne metody pracy: praca w grupach, metoda plakatowa, burza mózgów, inscenizacje...

Popołudniowe zajęcia uświadomić nam miały nasz osobisty styl pracy w doradztwie. Poprzez ćwiczenia, pytania i testy mieliśmy poznać swoje słabe i mocne strony. Służyć temu miała analiza teorii. I. Adizesa, wg której istnieją cztery sposoby wykonywania swoich funkcji:

- P - producenta, u którego cały czas musi się coś dziać
- A - administratora, który w uporządkowany sposób chce dojść do celu,
- E - enterprenora (innovatora), który ciągle tworzy, ale i urzeczywistnia,
- I - integratora, łączącego pomysły innych w jeden wspólny plan, przez co łatwiej wciąga załogę do jego realizacji.

Jak ukazuje to pokrótce przedstawiona charakterystyka czterech możliwości wykonywania swojej pracy, typy P i A nastawione są na teraźniejszość, E oraz I skupiają się raczej na dalszej przyszłości. Aby jednak spełniać prawidłowo swoje obowiązki nie możemy rezygnować w pracy z żadnego wariantu gdyż wzajemnie dopełniają się one.

Drugi dzień II zjazdu był rozwinięciem zajęć z dnia poprzedniego. Winnie Grönsved rozpoczęła go od analizy roli konsultanta, dzieląc się z nami własnymi sukcesami i porażkami pedagogicznymi. Kolejne warsztaty dotyczyły oporu jednostki do przemian, oraz trzech strategii zmian.

Oba te warsztaty ukazać miały sposoby likwidowania oporów we wprowadzaniu nowoczesnych działań w szkole - w kontakcie z uczniem i nauczycielem. Doszliśmy do wspólnych wniosków, że wszelkie "nowe" łatwiej będzie można wprowadzać, gdy uzyska ono akceptację władz, gdy nowe doświadczenia zainteresują nas samych, gdy nasza autonomia i bezpieczeństwo nie będą zagrożone oraz gdy poprzez zmiany zmniejszy a nie zwiększy się obciążenie pracą.

To tylko kilka przykładów. Nie chcąc zanudzać czytelnika wycieczaniem, w podobny sposób opiszę analizowaną przez nas strategię wprowadzania zmian:

- I - zakładającą, że człowiek rozsądny będzie działał w racjonalny sposób,
- II - wdrażającą własne pomysły nauczycieli,
- III - zakładającą, że zmiany muszą nastąpić, lecz będą one wymuszone.

Dzień ten zakończył się szczegółową analizą stylu pracy każdego z nas. Służył temu test, pod znamienym tytułem "Dragon" - "Smok". Odpowiadając na szereg pytań w graficzny sposób mogliśmy przedstawić indywidualny obraz naszych działań. Zainteresowanych szerzej tą techniką prosimy o kontakt z uczestnikami kursu.

Po ewaluacji dnia poprzedniego, tematem naszych następnych Spotkań były koncepcje uczenia się (od Kanta i Rousseau po konstruktivistów). Istotne dla nas były też zajęcia następne, kiedy mówiliśmy o możliwościach i barierach doradztwa w Polsce.

Resztę dnia, jak i dzień następny, kończący II etap kursu poświęciliśmy poznaniu istoty demokracji w szkole duńskiej. Służyło temu poznanie struktury i organizacji szkół duńskich. Zarówno teoretycznie jak i za pomocą obrazów video wprowadzaliśmy się w tamtejsze realia. Skonfrontować obie sesje zajęć mieliśmy na III zjeździe, który organizatorzy przygotowali na wyspie Zelandii, w okolicach Roskilde i Kopenhagi.

Tam w duńskich realiach odpowiedzieć mieliśmy sobie, czy warto walczyć o demokratyzowanie szkoły polskiej? Jeśli tak, to w jaki sposób - czy szybko, rewolucyjnie, czy też może wolniejszą drogą ewolucyjną?

27. listopada 1994 roku, po kilkugodzinnej jeździe przez Niemcy, dotarliśmy do przystani w Warnemunde. Tam po zaokrętowaniu się na prom i dwugodzinnej przeprawie wylądowaliśmy w Danii. Tego dnia, po południu mieliśmy czas na poznanie uroczej Kopenhagi. Część wieczorną dnia, po zakwaterowaniu się w 300-letnim hotelu "Prindsen" w Roskilde, nad przepięknym fiordem, organizatorzy przeznaczyli na podanie nam programu wizyty.

Następnym punktem było poznanie historii i systemu kształcenia w Danii. Nie będę tu przedstawiał struktury szkolnictwa duńskiego, gdyż uczynili to już uczestnicy kursu "Bornholm - Bałtycka Wyspa Kształcenia". Zainteresowanych odsyłam do wkładki naszego Informatora nr 5 - 6 / 1993.

Program, przedstawiony nam przez Agnete (zapropnowała nam wszystkim przejście na ty) zakładał, że wizytować będziemy szereg duńskich szkół (różnych typów) i placówek oświatowych. Tak więc podzieleni na grupy udawaliśmy się w teren, zarówno do szkół miejskich jak i wiejskich.

W każdej wizytowanej placówce spotykaliśmy zyczliwych nam gospodarzy. Wszędzie mieliśmy możliwość hospitować wybrane przez nas zajęcia. Mogliśmy rozmawiać zarówno z uczącymi tam nauczycielami jak i z uczniami. Bardzo przydatne, wiele wyjaśniające, były też spotkania z pracownikami Amtscentralen z Roskilde (odpowiednik WOM).

Każdy dzień zajęć kończył się wymianą wrażeń i opisami placówek w których byliśmy. W związku z tym, że odwiedzaliśmy ich wiele (ok. 15), krótką charakterystykę przedstawię na przykładzie dwóch szkół - wiejskiej i miejskiej.

Pierwsza z nich to Allerslev Skole w Lejre. Tak pięknej i bogato wyposażonej nie powstydziliby się najbogatsza gmina miejska. Wybudowana 8 lat temu szkoła dla ok. 160 uczniów jest oczkiem gminy. Przestronne, jasne klasy, wyglądają jak się potączonych góralskich domków. Sala gimnastyczna wraz z magazynami, boiskami sportowymi i zapleczem sprawia wrażenie gotowej na przyjęcie uczestników olimpiady

Sami nauczyciele twierdzą, że kosztowała ona wiele, lecz "mądrzy lokalni politycy nie chcieli oszczędzać na dzieciach". Partnerska atmosfera w szkole potwierdza, że i dzieci czują się w niej dobrze.

Istotną cechą szkół duńskich jest to, że po zajęciach szkolnych nadal tętnią one życiem. Organizują szereg zajęć dodatkowych zarówno dla dzieci jak i dorosłych. Szkoła - własność gminy traktowana jest jako własność wszystkich obywateli, dlatego każdy może do niej przyjść - co właśnie prawie wszyscy czynią.

Następna omawiana placówka również nie jest szkołą typową, przeciętną. Jest nią eksperymentalna szkoła w Rødovre - Statens Paedagogiske Forsogscenter. Do tej szkoły, oprócz miejscowych, przybywają codziennie na jeden

dzień zajęć uczniowie z całej Danii. Tu pod fachową opieką uczą się w całkiem inny sposób.

Infrastruktura tej placówki też nie jest banalna. W kompleksie szkolnym znajdują się dwa banki, urząd pocztowy, sale konferencyjne, urząd miejski, centrum komputerowe wraz z bazą danych. Jest tu teatr, kościół i stołówki. Całe miniaturowe miasteczko, w którym uczniowie w praktyczny sposób poznają realia życia codziennego. Wszyscy traktowani są tu bardzo poważnie i partnersko. Zajęcia prowadzone też są na profesjonalnym poziomie. Oto bowiem funkcjonowanie banku i obsługi pieniężnej uczy pracownik banku, zaproszony w tym celu do szkoły. Podobnie wygląda to w szkolnej poczcie, czy szkolnym urzędzie miejskim. Uczniowie zapytani dlaczego wybrali tę właśnie szkołę mówią, że tu właśnie uczą mądrzy, otwarci nauczyciele. Miłe to, prawda?

Przed przystąpieniem do oceny wizyty w duńskich szkołach i placówkach oświatowych, pragnę wspomnieć o kilku miłych niespodziankach, przygotowanych nam przez gospodarzy. Pierwszą z nich było zaproszenie nas wszystkich do domu Agnete i Nielsa. Mogliśmy w ten sposób zobaczyć jak mieszkają Duńczycy. Drugą była wizyta w polskiej ambasadzie w Kopenhadze - odwzajemniona przez konsula na bankiecie w "naszym" hotelu. Niezapomniane wrażenia pozostawiła kolejna. Była nią wycieczka do Kopenhagi i balet Thomasa Kopla "Triumf śmierci", podziwiany w Teatrze Królewskim. Niestety, tym razem w loży honorowej królowej Małgorzaty nie było.

Kończąc sprawozdanie z przebiegu kursu i wizyty w Danii pragnę podzielić się swoimi spostrzeżeniami. Niewątpliwie najważniejszym jest to, iż cały tamtejszy system oświatowy dostosowany jest do uczniów, a nie odwrotnie. Kolejną cechą są jednakowe kwalifikacje nauczycieli w całej Danii (na Grenlandii i Wyspach Owczych też). Wykształcenie uniwersyteckie, jako zbyt wąskie, nie uprawnia do podjęcia pracy w szkole. Należy ukończyć Królewską Wyższą Szkołę dla Nauczycieli (4-letnią), której osiem placówek rozsianych jest po całej Danii. Nauczyciel wyedukowany w ten sposób jest przygotowany do nauczania kilku przedmiotów. Dlatego też często jest wychowawcą od pierwszej do ostatniej klasy. Bardzo przydatne to jest przy opisowej ocenie postępów ucznia - jest to jedyny sposób oceniania w szkole podstawowej aż do klasy ósmej.

Analizując duński system oświatowy celowo zwracam uwagę na występujące różnice. Być może niektóre z nich spróbujemy przenieść i na nasz grunt. I tak :

- centrum szkoły to biblioteka, do której uczeń zobligowany jest przyjść raz na tydzień. Dostęp do książek ma nieograniczony. Na miejscu może materiały kopiować w miarę potrzeb.
- w szkołach nie ma dzwonek - każdy nauczyciel sam decyduje o przerwaniu zajęć, mimo, że nominalnie lekcja trwa 45 minut.
- w czasie przerw uczeń sam decyduje, czy chce opuścić klasę, czy też nie.
- nie ma drugoroczności - wszyscy uczniowie przechodzą do klasy programowo wyższej.
- nie ma dzienników lekcyjnych, a nauczyciel podpisuje listę obecności.

- nikt nie kontroluje i nie wystawia opinii o pracy nauczyciela - jego działania weryfikują wyniki uczniów.
- nie ma żadnych szczegółowych rozkładów nauczania, również nie ma konkursów przedmiotowych.
- cały system nastawiony jest na poznanie praktyczne.

Wymienione powyżej spostrzeżenia na pewno nie wyczerpują listy owych inności. Warto tu zwrócić uwagę na to, że nie wszystkie szkoły wyglądają tak, jak przedstawione w moim sprawozdaniu. Na każdym kroku informowano nas, że wszystko zależy od lokalnych polityków - decydentów, od ich mądrości. Wszędzie też widać nastawianie na praktyczne poznawanie. Jak Duńczycy widzą uczenie się pokazuje załączona dalej recepta.

Ustawa o Szkole Podstawowej (Folkeskole) (propozycja)

*Założenia naczelne duńskiej szkoły podstawowej,
obowiązujące od 1. sierpnia 1994 roku.*

Rozdział I.

Cel szkoły podstawowej

- §1. Zadaniem szkoły podstawowej jest, we współpracy z rodzicami, podnieść poziom wiadomości, umiejętności, metod pracy i form ekspresji, które mają wpływ na wszechstronny, personalny rozwój poszczególnego ucznia.
- §2. Szkoła podstawowa ma za zadanie poszukiwać i stwarzać takie warunki (ramy) aby poprzez doświadczenie, przedsiębiorczość i pogłębianie wiedzy rozwijać zdolność pojmowania, fantazje i wzbudzać zapał do nauki tak, aby uczniowie nabrali wiary w swoje możliwości i zdobyli bazę na podstawie której będą w stanie formułować swoje stanowisko i podejmować działania
- §3. Obowiązkiem szkoły jest podstawowe zapoznanie ucznia z duńską kulturą, przyczynienie się do zrozumienia przez nich innych kultur oraz stosunku człowieka do natury. Szkoła przygotowuje uczniów do współdecydowania, współodpowiedzialności, zaznajamia z prawami i obowiązkami w wolnym i rządzone przez naród społeczeństwie. W związku z tym nauczanie i życie codzienne szkoły musi być oparte na intelektualnej swobodzie, równouprawnieniu i demokracji

Duńska recepta na uczenie:

- Uczenie się.
 Ty się uczysz jak coś tworzysz.
 Ty się uczysz jak przekraczasz granicę.
 Ty się uczysz jak eksperymentujesz.
 Ty się uczysz poprzez działanie a nie kontemplację (rozważanie).
 Ty się uczysz działając wpięty i myśląc potem
 Uczyć się to działać.
 Uczyć się to robić rzeczy nowe, nieznanne.
 Uczyć się to odkrywać.
 Uczyć się to rozumieć.

Uczyć się to mieć odwagę poznawać to co nowe i nieznanne.
 Uczyć się to nie zbierać do spichlerza, wkładając do albumu, chować do szuflady.
 Uczyć się to smakować, ważyć, rozważać, mieszać, czuć, gryźć, słuchać, wąchać.
 Uczyć się to nie znać gramatyki, to posługiwać się językiem.
 Uczyć się to nie zastanawiać się z czego księżyc jest zrobiony ale pojechać na księżyc.
 Uczyć się to nie zachwycać się kolorem światła ale załamywaniem się światła przez pryzmat
 Uczyć się to nie marzyć o obcych krajach ale zbudować łódź i przepłynąć przez morze.
 Uczenie się to działanie

Na sam koniec zostawiłem kilka danych o czasie pracy duńskiego nauczyciela. Pracuje on, jak wszyscy Duńczycy 1924 godziny rocznie.

Z tej liczby na same lekcje przypada 677,17 godz. Na przygotowanie się do lekcji ustawowo dolicza się również 677,17 godz. Oznacza to, że do każdej przydzielonej w planie lekcji automatycznie dodajemy sobie tyle samo godzin na przygotowanie.

Około 330 godzin pracy nauczyciela przeznaczają się na inne czynności, związane z funkcjonowaniem szkoły:

- wywiadówki
- egzaminy
- kursy i samokształcenie
- rozmowy z uczniami
- wycieczki

Po odliczeniu wakacji, realny czas pracy nauczyciela w szkole wynosi 1687,2 godz. Za ten czas, rozpoczynając pracę w zawodzie otrzymuje zapłatę w wysokości 12 -14 tysięcy koron.

Myślę, że zaprezentowany państwu obraz kursu i szkoły duńskiej doprowadzi do pewnych działań, zmieniających naszą rzeczywistość. Ja ze swej strony osobistą refleksję zawarłem w końcowym artykule "Szkoła jakiej pragnę". Jeżeli jego tekst zachęci państwa do innego spojrzenia na szkołę, bardziej partnerskiego do ucznia, to w imieniu swoim i uczniów z góry dziękuję.

**KURS
 DEMOKRATYCZNE MYŚLENIE I DZIAŁANIE
 W POLSKICH SZKOŁACH.
 (Rusk, Dania - Educatio, Polska 1994)
 PLANY DZIAŁAŃ UCZESTNIKÓW KURSU**

WOM Włocławek

1. Zorganizowanie i przeprowadzenie warsztatów dla dyrektorów; nauczycieli, rodziców i uczniów na temat: Budowanie podstaw demokracji w polskiej szkole.
2. Prowadzenie warsztatów integracyjnych dla dyrektorów, nauczycieli i rodziców na temat: Jaka jest polska szkoła, jaka być powinna? (kont.)
3. Zorganizowanie warsztatów dla pracowników WOM (dyr., kons., dor., adm.) na temat: Zakres moich zadań i kompetencji.
4. Treningi asertywności dla doradców i nauczycieli
5. Organizowanie i prowadzenie kursów metodami aktywnymi
6. Dialog rozwojowy(dyrektor WOM-konsultanci, doradcy).

ODN SŁUPSK

1. Upowszechnianie metod aktywizujących na zespołach metodycznych i konsultacjach zespołowych.
2. Prowadzenie zajęć z uczniami i nauczycielami poznanymi metodami.

SZKOŁA JAKIEJ PRAGNĘ

Często w naszej pracy stajemy przed różnego rodzaju trudnościami, którym nie możemy poddać. Przyczyn tego stanu rzeczy jest wiele. Czynimy odpowiedzialnymi za te niedogodności najczęściej swoich bezpośrednich przełożonych. Czy jednak zawsze tylko oni są winni? Budując demokratyczną szkołę musimy w jej strukturze widzieć też swoje miejsce. Winno w niej być też miejsce dla rodziców, oraz całej lokalnej społeczności, reprezentowanej przez samorząd.

Aby lepiej uzmysłowić sobie czego oczekujemy od innych, a czego od siebie samego, chcę w tym miejscu przypomnieć lub przedstawić teorię Roberta Jungka, "Szkoła jakiej pragnę".

Autor zakłada, że aby stworzyć wizję nowej szkoły należy:

1. Wyzwolić w sobie agresję - to znaczy, uświadomić sobie, co nas irytuje, co jest złe dla dzieci, dla nas samych, czy dla całego systemu edukacji. Prezentowane wypowiedzi powinny być bardzo krótkie.
2. Przedstawić obraz szkoły - w tym punkcie musimy zwrócić uwagę na infrastrukturę szkoły, warunki lokalowe, kompetencje kadry kierującej szkołą. Istotne będą kwestie, związane z podręcznikami szkolnymi, czy też literaturą pomocniczą dla nauczyciela i ucznia. Nie możemy w tym punkcie pominąć bardzo istotnych spraw placowych. W związku z wielkością spraw poruszanych w tym punkcie, autor proponuje wypunktować tylko najistotniejsze.
3. Wreszcie to, co autor uważa za najważniejsze - stworzenie wizji nowej szkoły - proponuje, byśmy spojrzeli na nią podobnie do niego. Chciałby, by szkoła nowoczesna była "statkiem na jeziorze, z kabiną w górach". Tymimi słowami chce autor szkoły otwartej, gdzie zajęcia mogą być prowadzone wszędzie tam, gdzie istnieje tego potrzeba, czy wręcz konieczność. By uczeń, nabytą wiedzę mógł praktycznie wykorzystać.

Poruszony w tym artykule problem, możemy zawęzić do konkretnego przedmiotu. Jest on wtedy jeszcze bardziej czytelny. Nie możemy go jednak unikać. Szkołę musimy zmienić!

Najlepiej, gdy przykładem szkoły duńskiej uda nam się zorganizować szkolne chwile prawdy - gdzie wszyscy zainteresowani będą chcieli wspólnie odpowiedzieć sobie na wyżej postawione pytania.

Jerzy Liszewski

3. Organizowanie i prowadzenie kursów metodami aktywizującymi (dla nauczycieli i doradców)
4. Opisanie i upowszechnienie szczegółowych informacji o przebiegu kursu z uwzględnieniem pobytu w Danii (publikacja)
5. Propagowanie innych relacji uczeń-nauczyciel, nauczyciel-nauczyciel poprzez własny przykład.

CEN, PPP I KOSZALIN

1. Spotkanie dla doradców i konsultantów - informacja o systemie oświaty w Danii
2. W ramach funkcjonujących zajęć (treningi, warsztaty) wprowadzenie tematyki kursu szczególnie dotyczącej kształtowania postaw asertywnych, budowania relacji międzyludzkich, wspomagania rozwoju dziecka (profilaktyka!)
3. Warsztaty dla kadry kierowniczej na temat roli dyrektora jako kreatora modelu placówki,
4. Poprzez spotkania i burze mózgu przeformułowanie pracy poradnictwa w kierunku profilaktyki i terapii.

CO i DN SZCZECIN

1. Cykl zajęć dla nauczycieli nauczania początkowego: "System komunikowania w relacjach nauczyciel-uczeń"
2. Warsztaty dla opiekundw samorządów uczniowskich i przedstawicieli SU (integracja, negocjacje, liderzy w szkołach itp.)
3. Zmiana sposobu wizytowania szkół - diagnoza poziomu pracy a nie ocena poprzez kontrole dokumentacji.
4. Publikacje w pismach pedagogicznych upowszechniające system edukacji duńskiej.
5. Usprawnianie systemu informacji pomiędzy delegaturami, gminą, kuratorium, CDiDN.
6. Warsztaty dla nauczycieli przedmiotów przyrodniczych na temat projektowego nauczania
7. Warsztaty dla pracowników Centrum (doradców, konsultantów+dyrekcja) na temat aktywnych metod pracy.

WOM PIŁA

1. "Mówić i Demonstrować":
 - Zainteresować władze szkolne (kuratorium, WOM, dyrektorzy szkół) poziomem demokracji w szkołach duńskich i na tych przykładach zachęcić do poszerzania demokracji w szkołach polskich.
 - Na zasadzie małych kroków zachęcać ludzi do przewartościowania celów, które powinny koncentrować się nie wokół wiedzy jej ilości i zakresu ale - dróg dochodzenia do niej poprzez stosowanie własnie aktywnych metod pracy. W tym celu poszerzać grono osob zainteresowanych taką pracą poprzez demonstrowanie dyrektorom hospitującym lekcje i nauczycielom uczącym określonych przedmiotów.
2. Opublikowanie naszych doswiadczeń z pobytu w Danii w biuletynie WOM.

WOM KONIN

Co zrobimy zaraz?

1. Wzmocnienie roli biblioteki szkolnej poprzez:
 - objęcie szerokim doradztwem bibliotekarzy i nauczycieli różnych przedmiotów,
 - szkolenie dyrektorów.
2. Rozszerzenie oferty szkoleniowej:
 - na warsztaty dla rodziców (R.S.)
 - warsztaty dla pracowników gminnych, zajmujących się prowadzeniem szkół - kontynuacja,
 - dla samorządów szkolnych,
 - treningi
3. Wystąpienia w sprawie zmian w systemie oświaty:
 - w ustawie o systemie oświaty,
 - w „KN”.
4. Publikowanie w prasie i radiu doświadczeń.

WOM DYDGOSZCZ

1. Seria warsztatów z zastosowaniem aktywizujących metod pracy (kont.),
2. Przekaz informacji na temat sposobów realizacji wych.fiz.(warsztat).
3. Spotkanie z pracownikami WOM i przekazanie informacji na temat funkcjonowania duńskiej szkoły.
4. Wykorzystanie materiału filmowego na zajęciach warsztatowych z nauczycielami.
5. Warsztat dla rodziców działających w radach szkoły.

ODN ZIELONA GÓRA

1. Warsztaty na temat systemu duńskiej edukacji i informacji edukacyjnej (konsultanci, doradcy, dyrektorzy) z udziałem zaproszonego konsultanta.
2. Warsztaty dla konsultantów na temat demokracji w szkole.
3. Publikacja na temat kursu w czasopiśmie oświatowym.
4. Wprowadzenie dialogu rozwojowego - dyrektor ODN.

WOM GORZÓW WLKP.

1. Kontynuacja cyklu warsztatów na temat: "Aktywne metody nauczania
2. Lepsze planowanie doskonalenia.
3. Informacja w "Gorzowskim Biuletynie Oświatowym".
4. Informacja na zebraniu z doradcami.
5. Wykorzystanie duńskich doświadczeń przy promowaniu tematyki "Prawa człowieka" i powoływanie rzecznika praw ucznia.

OŚRODEK WSPOMAGANIA ZAWODOWEGO NAUCZYCIELI - KURATORIUM WARSZAWA

1. Zorganizowanie identycznego kursu w regionie warszawskim dla:
 - zespołów, które utworzą sieć (network), w skład których wejdą z zaproszonych szkół: dyrektor, dwóch nauczycieli, doradca metodyczny.

KONTROWERSJE WOKÓŁ OCENY SZKOLNEJ

Autor: mgr Krystyna Mikołajczyk, doradca metodyczny nauczania początkowego

Dyskusyjnym problemem w pracy szkoły nierozwiązanym jeszcze do końca w teorii i w praktyce pedagogicznej jest problem oceny szkolnej dotyczącej zrównoważenie w nauce dziecka jak i zachowania.

W codziennej rzeczywistości szkolnej czynność uczenia się przekształca się u uczniów w czynność odpowiadania na ocenę(...), gdzie stopnie stają się celem samym w sobie, zaś akt oceniania skoncentrowany jest bardziej na osobie ucznia, aniżeli na wykonywanym przez niego zadaniu (B. Śliwierski, 1991, s.17)

Mozna wobec tego stwierdzić, iż nauczanie jest podporządkowane

ocenom, one zaś najczęściej odnoszą się wyłącznie do końcowych efektów pracy dzieci. Ujednolicenie oceny szkolnej, ujęcie jej w skali do 1 do 6 i stosowanie w sposób rygorystyczny na wszystkich szczeblach nauki szkolnej jest krzywdzące i niesprawiedliwe, szczególnie w odniesieniu do pierwszego szczebla kształcenia propedeutycznego. Nauczanie początkowe to okres adaptacji dzieci do nowych warunków

zycia i pracy w szkole, od niego, więc, zależy nie tylko start szkolny, a także start życiowy. Wyrażenie postępów w nauce i zachowaniu dziecka oceną tradycyjną - cyfrową nie motywuje do pokonywania trudności w nauce i w pracy nad sobą. Czy zawsze tak być musi? Czy można inaczej? Takie i inne pytania zadają sobie na co dzień nauczyciele w swej codziennej szkolnej rzeczywistości. Bardzo dużo nauczycieli uczących w klasach I - III zamieniło tradycyjną ocenę na pewne umowne symbole (kwiatki, uśmiechnięte buzie, słoneczka, kolorowe kółka, żetony itp). Wszystkie te estetycznie wykonane i wywołujące uśmiech dziecka symbole rozdzielane w trakcie I i II semestru przed lekcją, w czasie jej trwania lub na koniec zajęć, decydują o zaliczeniu danego przedmiotu.

W wielu słupskich szkołach podstawowych zrezygnowano z oceny wyrażonej stopniem na rzecz określenia „zaliczony”. Jedni robią to już od dwóch, a nawet trzech lat - inni rozpoczęli od tego roku szkolnego. I ci z pewnym doświadczeniem, i ci „raczkujący”, mają i będą mieć pewne wątpliwości - dlatego wszelkie poczynania nauczycieli klas młodszych zmierzające do zmiany stosowanego dotąd systemu należy uznać za działania innowacyjne.

Chcąc rozwiązać wątpliwości i podzielić się doświadczeniami, zorganizowałam 26 stycznia 1995 roku spotkanie metodyczne w społecznej szkole w Słupsku. Uczestnikami tego spotkania byli nauczyciele z SP11, SP15, SP16 i SP17. Grupa 20 osobowa obserwowała zajęcia plastyczno - techniczne w klasie I. Już na samym początku lekcji dzieci wspaniale oceniali swoje prace wykonane poprzedniego dnia. Były to maski karnawałowe. Dzieci malowały je na kartkach papieru o wymiarach A-3 farbami plakatowymi. Oceniając swoje prace uwzględniali rozmieszczenie, spełnienie warunków, zastosowanie kolorów. Bardzo oryginalne prace zawieszono były w „galerii klasowej”. Swoboda trafnych ocen, dostrzeżonych zalet a także błędów, mogłaby być przykładem dla niejednego profesjonalnego krytyka. Słuchając muzyki, dzieci zamykały oczy, a następnie opowiadały jakie obrazy przesuwały się w ich wyobraźni.

Najciekawsze (i nie tylko) wypowiedzi były nagradzane żetonami. W dalszej części lekcji dzieci malowały literki, a dokładniej ubierały je w kolorowe ubranka za pomocą różnokolorowego papieru, cekinów, koralików i serpenryn. Wszystkie ubrane literki utworzyły hasło „BAL KARNAWAŁOWY”.

Po zakończonej lekcji nauczyciele zostali zaproszeni przez gościnne grono i dyrekcję szkoły na tradycyjną herbatkę i dyskusję. Pytania zadawane przez doświadczonych nauczycieli nie peszyły wcale bardzo młodej nauczycielki, która pokazała nam zajęcia w klasie I. Bardzo ciepło wyrażała się o swojej pracy, miłej i rodzinnej atmosferze, która towarzyszy jej podczas codziennej pracy w szkole.

W szkole tej ocenie osiągnięć szkolnych przyporządkowany jest (obraz graficzny) symbol, wyrażający graficzne dążenie dziecka do uzyskania coraz lepszych wyników. Wyniki w nauce ujęte zostały w kategorii, każdej z nich przyporządkowany został pojazd o określonej szybkości (motor, samochód, samolot, rakieta). Dziecko uzyskując lepsze lub gorsze wyniki w nauce „przesiada się” do określonego pojazdu. Przemawia to do dziecka i niewątpliwie motywuje do nauki, uczy pokonywania trudności, tym bardziej, że ma szansę nieustającej poprawy.

Czy na wszystkie nurtujące pytania uczestnicy tego spotkania usłyszeli zadawalające odpowiedzi? Z pewnością tak. Na pewno można już dziś powiedzieć, że oceny rozniecają walkę o dobre stopnie tak między uczniami, klasami, jak i samymi nauczycielami. Problemy związane z ocenami i ocenianiem dziecka ściśle wiążą się z założeniami koncepcji kształcenia przeto niezbędna jest weryfikacja edukacji wczesnoszkolnej.

Katalog porad z zakresu ANDRAGOGIKI

*Autor: Elżbieta Zmysłowska,
konsultant ds. andragogiki w CEN Gdańsk.*

Jeżeli po raz pierwszy rozpoczynasz pracę w szkole dla dorosłych, warto zapoznać się z rejestrem porad, których przestrzeganie jest niezbędnym warunkiem poprawności realizacji zadań stawianych przed tym typem szkolnictwa. A oto najważniejsze z nich:

1. Twoje doświadczenie zawodowe zdobyte w szkole młodzieżowej nie jest wystarczającą podstawą do tego, aby uczyć dobrze i skutecznie w odmiennych warunkach organizacyjno-dydaktycznych szkoły dla dorosłych. Organizacja procesu dydaktycznego w szkole dla dorosłych musi uwzględnić zmniejszoną liczbę godzin nauczania przeciętnie o 40%) przeznaczonych na każdy przedmiot w stosunku do ich wymiaru w szkole młodzieżowej.
2. Proces nauczania w szkole dla dorosłych wymaga od nauczyciela szczególnej troski, umiejętności dydaktycznych i taktu pedagogicznego. Od nauczyciela ludzi dorosłych, oprócz kwalifikacji pedagogicznych zdobytych na drodze ukończenia studiów, wymaga się znajomości wiedzy z zakresu: teorii wychowania dorosłych, dydaktyki dorosłych, psychologii człowieka dorosłego.
3. Podstawowym kierunkiem wszelkich poczynañ dydaktyczno-wychowawczych w szkole dla dorosłych jest stworzenie klimatu szacunku i zaufania dla słuchacza, rozumienia jego trudności i okazywania mu pomocy, podkreślenia postępów i zdobywanych umiejętności, szacunku dla jego godności, okazywania zyczliwości i przyjaźni.
4. W organizacji procesu nauczania dorosłych słuchaczy, konieczne jest uświadomienie im ogólnych celów kształcenia oraz użyteczności zdobywanej wiedzy i umiejętności.
5. Poznanie braków i zaniedbań z poprzednich lat edukacji dorosłych słuchaczy jest niezbędne w pierwszym okresie nauki w szkole.
6. Istotne w procesie kształcenia i wychowania dorosłych jest odwołanie się do ich doświadczeń i wiedzy wcześniej przez nich zdobytej (zawodowej, społecznej). Pozwala to weryfikować wiedzę teoretyczną zdobytą w szkole oraz podkreślić i docenić wartość praktyki życiowej.
7. Bardzo ważną formą oddziaływań wychowawczych w szkołach dla dorosłych jest samokształcenie i samowychowanie dorosłych. Wdrażanie do samokształcenia określa kierunek i naczelną zasadę działalności dydaktycznej w szkołach dla

dorosłych, przede wszystkim w szkolnictwie zaocznym.

8. Realizacja celów dydaktyczno-wychowawczych w szkołach dla dorosłych odbywa się w warunkach pracy klasowo-lekcyjnej (system wieczorowy) oraz poprzez samokształcenie kierowane (system zaoczny).

9. W systemie nauczania zaocznego podstawę organizacji procesów kształcenia stanowią konsultacje: zbiorowe i indywidualne. Wymagają one od nauczyciela bardzo starannego przygotowania rzeczowego i metodycznego. Wyróżnia się następujące typy konsultacji zbiorowych:

- konsultacja zbiorowa wprowadzająca do pracy w semestrze (zwana I konferencją instruktazowo-metodyczną),
- konsultacja zbiorowa repetycyjna, przedegzaminacyjna (tak zwana II konferencja instruktazowo-metodyczna),

- konsultacja zbiorowa - pogłębiająca, której celem jest podanie nowego materiału nauczania.

Każda z wymienionych typów konsultacji zbiorowych oraz konsultacja indywidualna posiada ściśle określoną przez dydaktykę dorosłych swoją strukturę organizacyjną (stopnie formalne) - jako jednostka metodyczna. Dlatego bardzo ważne jest zaplanowanie i opracowanie każdego jej elementu, właściwa selekcja treści programowych oraz dobór odpowiednich technik samokształceniowych.

10. Uczniowie dorośli przywiązują szczególną wagę do form kontroli i oceny. W procesie dydaktycznym należy uwzględnić cztery zakresy kontroli (proces nauczania i uczenia się dorosłych, aktywność samokształceniowa słuchaczy, pozadydaktyczne sprawy wychowawcze, działalność porządkowo-organizacyjna).

Wskazane jest rozszerzenie przedmiotu oceny o następujące zakresy:

- doświadczenia i umiejętności słuchacza, w jakie wyposażyło go życie i dalsza praca,
- zdolność określania przez dorosłego praktycznej przydatności poznawczych treści i umiejętności kształtowanych w szkole,
- walor instruktazowy oceny - wskazujący na sposób likwidacji błędów i luk w wiadomościach.

Kontrola w procesie kształcenia dorosłych powinna być wzbogacana o formę samokontroli prowadzonej świadomie i samodzielnie przez słuchaczy. Szczegółowego potraktowania wymagają prace kontrolne w szkole zaocznej. Przy ich zadawaniu winien być uwzględniony stopień trudności i możliwość wykonania. Należy pamiętać, że recenzja pracy kontrolnej jest w swojej istocie pisemną konsultacją indywidualną - stąd powinna zawierać walor instruktazowy i motywacyjny.

Wymienione powyżej porady sygnalizują jedynie wybrane problemy charakterystyczne dla szkolnictwa dorosłych.

(przedruk = GTO "Stolem" nr 2-94)

**WYNIKI KLASYFIKACJI ZA ROK SZKOLNY 1993/94 W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO (zestawił mgr Lech Kowalewski)**

Lp	Szkoła	Liczba uczniów kl. I-III				Liczba uczniów kl. IV-VIII				ogółem uczn.	ucz. powt.	procent powt.
		ogółem	prom.	powt.	% powt.	ogółem	prom.	powt.	% powt.			
Rejon Bytów												
1.	m. i gm. Bytów	1353	1307	46	3,4	2290	2218	72	3,1	3643	118	3,2
2.	gm. Borzytuchom	176	176	0	0	195	195	0	0	371	0	0
3.	gm. Czarna Dąbrowka	453	433	20	4,5	664	644	20	3,0	1117	40	3,6
4.	gm. Lipnica	267	261	6	2,2	379	376	3	0,8	646	9	1,4
5.	gm. Kołczygłowy	280	275	5	1,8	357	353	4	1,1	637	9	1,3
6.	gm. Parchowo	190	184	6	3,2	284	277	7	2,5	474	13	2,7
7.	gm. Studzienice	186	182	4	2,2	321	317	4	1,2	507	8	1,6
8.	gm. Tuchomie	223	212	11	4,9	355	343	12	3,4	578	23	4,0
Razem Rejon		3128	3030	98	3,1	4845	4723	122	2,5	7973	220	2,8
Rejon Człuchów												
9.	m. Człuchów	955	934	21	2,2	1539	1518	21	1,3	2494	42	1,7
10.	gm. Człuchów	501	479	22	4,4	724	697	27	3,7	1166	48	4,1
11.	m. i gm. Czarne	647	631	16	2,5	964	946	18	1,9	1611	34	2,1
12.	m. i gm. Debrzno	549	529	20	3,6	961	944	17	1,8	1500	37	2,5
13.	gm. Konarzyny	126	125	1	0,8	171	165	6	3,5	297	7	2,4
14.	gm. Przechlewo	366	365	1	0,3	594	575	19	3,2	922	20	2,2
15.	gm. Rzeczenica	225	220	5	2,2	367	359	8	2,1	592	13	2,2
Razem Rejon		3369	3283	86	2,6	5320	5204	116	2,2	8582	201	2,3
Rejon Lębork												
16.	m. Lębork	2035	1999	36	1,8	3365	3282	83	2,5	5400	119	2,2
17.	m. Leba	245	245	0	0	414	405	9	2,2	659	9	1,4
18.	gm. Cewice	456	438	18	3,9	662	645	17	2,6	1118	35	3,1
19.	gm. Darnica	392	384	8	2,0	570	549	21	3,7	962	29	3,0
20.	gm. Główny	712	679	33	4,6	1127	1095	32	2,8	1839	65	3,5
21.	gm. Nowa Wieś Lęborska	605	577	28	4,6	809	790	19	2,3	1414	47	3,3
22.	gm. Potęgowo	433	400	33	7,6	696	665	31	4,5	1129	64	5,7
23.	gm. Wicko	272	265	7	2,6	424	412	12	2,8	696	19	2,7
Razem Rejon		5150	4987	163	3,2	8067	7843	224	2,8	13217	387	2,9
Rejon Miastko												

INFORMACJE, SPRAWOZDANIA, OPINIE, PROPOZYCJE

24.	m. i gm. Miastko	1299	1272	27	2,1	2031	1969	62	3,2	3330	89	2,6
25.	m. i gm. Kępice	640	626	14	2,2	1002	965	37	3,7	1642	51	3,1
26.	gm. Koczała	241	236	5	2,0	388	382	6	1,5	629	11	1,7
27.	gm. Trzebielino	217	209	8	3,6	337	322	15	4,4	554	23	4,1
Razem Rejon		2397	2343	54	2,3	3758	3638	120	3,2	6155	174	2,8
Rejon Słupsk												
28.	m. Słupsk	5132	5088	44	0,9	9087	8931	156	1,7	14219	200	1,4
29.	gm. Dębica Kaszubska	555	535	20	3,6	863	830	33	3,8	1418	53	3,1
30.	gm. Kobylnica	582	555	27	4,6	891	840	51	5,9	1473	78	5,2
31.	gm. Postomino	401	385	16	4,0	660	651	9	1,3	1061	25	2,3
32.	m. Sławno	783	775	8	1,0	1469	1436	33	2,2	2252	41	1,8
33.	gm. Sławno	395	388	7	1,8	598	591	7	1,2	993	14	1,4
34.	gm. Słupsk	669	653	16	2,4	941	914	27	2,9	1610	43	2,7
35.	gm. Smołdzino	210	200	10	4,8	335	325	10	2,9	545	20	3,7
36.	m. Ustka	893	886	7	0,8	1849	1784	65	3,5	2742	72	2,6
37.	gm. Ustka	354	343	11	3,3	516	489	27	5,2	870	38	4,4
Razem Rejon		9974	9808	166	1,7	17209	16791	418	2,4	27183	584	2,2
Całk. województwo		24018	23451	567	2,36	39199	38199	1000	2,55	63110	1566	2,48

NA PROGU DORASTANIA

Wiek 13-14 lat (VII, VIII klasa), to bardzo interesujący okres w życiu młodego człowieka. Budzący się do życia organizm przejawia różne potrzeby biologiczne, psychiczne i duchowe, których skala oraz intensywność może zaskakiwać otoczenie, jak i samego „autora”. Ekspresji przeżyć towarzyszy potrzeba głębszego poznania i rozumienia siebie oraz otaczającego świata. Narastaniu naturalnego krytycyzmu do zastanej rzeczywistości, wyczulenia na prawdę, nie towarzyszy jednak umiejętność posługiwania się skalą wartości, zdolność rozróżniania dobra i zła. Intensywnie przeżywane stany uczuciowe, procesy myślowe, związane są także z trudnością właściwej interpretacji ich treści, zdolnością komunikowania się. Mądra i życzliwa postawa nauczyciela-wychowawcy jest w tym szczególnym okresie wyjątkowo cenna. Pomoc młodemu człowiekowi w uporaniu się z wieloma niełatwymi przecież zagadnieniami i problemami nie może być powierzchowna i zbywająca tym bardziej, że staje on na progu nowych doświadczeń związanych z wyborem dalszej nauki, zmianą środowiska szkolnego, rówieśniczego, itd.

Przedstawiam kolejne propozycje programu wychowania prorodzinnego dla klasy VII i VIII zawarte w miesięczniku „Wychowawca”.

Koordinator ds. wych. prorodzinnego
SPP-P w Słupsku
Zdzisław Opałko

PROPOZYCJA PROGRAMU WYCHOWANIA PRORODZINNEGO KLASA VII (przedruk: Wychowawca, Nr 1/94)

Oprac. Teresa Król i Grażyna Węglarczyk - WOM w Krakowie

Poniższa propozycja lekcji wychowawczych jest zintegrowana z realizacją programu biologii w klasie VII, a nawet wymagania programowe rozszerza. Dla wielu absolwentów szkoły podstawowej - jeżeli wybiorą szkoły zawodowe - będzie to jedyna szansa na naukowe i w miarę dokładne poznanie praw rządzących ludzką prokreacją. Spory zasób informacji biologiczno-medycznych należałoby ująć tak, aby nie zaniedbać sprawy formacji osobowości ucznia. Problematyka prokreacji człowieka nie może funkcjonować w oderwaniu od odpowiedzialności i miłości. Dlatego propozycja programu wychowania prorodzinnego w klasie VII prawie w całości ten drugi aspekt płciowości człowieka rozwija.

Lp.	Temat	Treści kształcenia i wychowania	Pomoce i środki
1.	Ja - chłopak, mężczyzna Ja - dziewczyna, kobieta	Różnice płci. Problem identyfikacji z własną płcią. Rola kobiety i mężczy-	Inscenizacja lub czytanie z podziałem na role fragmentów „Pamiętników

		zny w małżeństwie.	Adama o Ewy" M. Twaina.
2.	Dojrzewanie - jak przez to przejść? (Osobno dziewczęta i chłopcy)	Dojrzewanie fizyczne, psychiczne i społeczne. Rozbieżność rodzajów dojrzewania w czasie. Indywidualizacja procesu dojrzewania. Objawy fizjologiczne.	James C. Dobson" „Przygotowanie do dojrzałości", W-wa 1993, Halina Filipczuk: „Rodzice i dzieci dorastające", W-wa 1987, W. Kobyłecka, A. Jaczewski: „O dziewczętach dla dziewcząt", W-wa 1987.
3. Dz.	Cenię siebie i swoją kobiecość	Atrybuty kobiecości: wrażliwość, subtelność, delikatność - jak je rozwijać? „Moje ciało nie jest przedmiotem do użycia" - czyli o potrzebie wstydu. Modny ubiór a prowokujący ubiór. Jak odnoszę się do chłopców?	Katarzyna Sokolewicz-Hirszel: „Prowokatorki w mini" w: Filipinka nr 20/1993 Karol Wojtyła: Metafizyka wstydu. „Miłość i odpowiedzialność", Lublin 1986.
3. Chł.	Cenię siebie i swoją męskość	Męskość to znaczy odpowiedzialność. „Najważniejszym organem płciowym jest mózg" (P. Chanchard) - czyli o kierowaniu sobą i swoimi popędami. Jak odnoszę się do dziewcząt?	Josh Mc Dowel: „Ucałowania tata. Jak radzić sobie z pokusami seksualnymi - odpowiedzi na pytania nastolatków", Warszawa 1992
4.	O ideałach kobiecości i męskości dawniej i dziś.	Rycerz, żołnierz a dama serca (Zbyszko i Danusia, Piosenki legionowe i partyzanckie). Realizm w miłości Zbyszka i Jagienki. Wasze wyobrażenia o miłości i małżeństwie.	Henryk Sienkiewicz: „Krzyżacy". Piosenki - teksty z podręcznika: Język polski. Kl. VII., ewentualnie nagrania: „Serce w plecaku", „Rozkwitły pęki białych róż". „O mój rozmarny", „Dziś do ciebie przyjść nie mogę".
5.	Jakoby też rok bez wiosny mieć chcieli, którzy chcą, żeby młodzi nie szaleli" /Jan Kochanowski/	Emocjonalne problemy okresu dojrzewania. Kompleks niższości /jak go pokonać/ a agresja. Presja grupy rówieśniczej. Czy umiem powiedzieć „nie".	Halina Filipczuk: „Rodzice i dzieci dorastające", Warszawa 1987. Stephan Arterburn, Jim Burns: „Gdy miłość nie wystarcza. Poradnik dla rodziców", Lublin 1993.
6.	Dojrzewanie burzliwe, lecz szczęśliwe	Konflikt pokoleń - dlaczego trudno nam porozumieć się z rodzicami? Czego od nich oczekujemy, co możemy im dać?	Listy młodzieży z czasopism. Adele Faber, Elaine Mazlish: „Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały. Jak słuchać, żeby dzieci donas mówiły", Poznań 1993. Josh Mc Dowell, Dick Day: „Jak być bohaterem dla swoich dzieci". Warszawa 1993.
7.	Higiena dojrzewania /osobno dziewczęta i chłopcy/	Higiena ciała. Kłopoty z cerą i włosami. Potliwość. Jaki ubiór? Właściwe odżywianie. Co z odchudzaniem się? Szczególna higiena w czasie menstruacji. Jak radzić sobie z bólami w tym okresie?	Spotkanie z higienistką szkolną lub lekarzem
8.	Budowa i funkcja męskiego i żeńskiego układu rozrodczego. /osobno dziewczęta i chłopcy/	Zewnętrzne i wewnętrzne narządy płciowe. Gruczoły rozrodcze, ich działanie - produkcja gamet i hormonów. Jajeczko i plemnik. Istota procesu rozmnażania.	Współpraca z nauczycielem biologii. Film: „Droga - spotkanie z miłością".
9.	Cykl owulacyjny.	Cykliczne przemiany w organizmie kobiety: jajniki, błona śluzowa macicy, produkcja hormonów, podstawowa temperatura ciała.	Współpraca z nauczycielem biologii lub lekarzem. Foliogramy, tablice.
10.	Zalety obserwacji cyklu.	Przydatność wiedzy o funkcjonowaniu własnego organizmu dla planowania poczęć. Dziecko radością i owocem miłości małżeńskiej. Życie bez stresu. Odróżniamy fizjologię od patologii. Diagnostyka stanów chorobowych.	Włodzimierz Fijałkowski „Dar rodzenia", Warszawa 1988. Włodzimierz Fijałkowski „Ku afirmacji życia".

11.	Warunki poczęcia.	Charakter płodności pary małżeńskiej.	Film: „Tajemnice poczęcia”
12.	Antykoncepcja.	Ogólne zasady działania środków antykoncepcyjnych. Następstwa ich stosowania. Moralny aspekt stosowania środków wczesnoporonnych.	Włodzimierz Fijałkowski: „Miłość. Prokreacja. Odpowiedzialność.” Warszawa 1987
13.	Pierwsze dziewięć miesięcy życia	Rozwój wewnątrzmaciczny dziecka.	Film „Widziane z ukrycia”, dystrybucja: Tor, 44-23 Rybnik, ul. Pod Wałem 7, tel. 23-377.
14.	Być matką	Kontakt psychiczny matki z dzieckiem w okresie prenatalnym. Poród przygotowanie i przebieg. Znaczenie karmienia naturalnego. Więź matki z małym dzieckiem - tzw. witamina „M”.	F. Leboyer: „Narodziny bez przemocy” V. Droscher: „Rodzinne gniazdo”
15.	Aborcja - dramat czy wyzwolenie.	Biologiczny sens aborcji - zniszczenie powstającego życia. Przyczyny podejmowania decyzji o aborcji. Rozwiązania alternatywne.	Włodzimierz Fijałkowski: „Dar rodzenia” Warszawa 1988. Listy kobiet, które poddały się aborcji.
16.	Czy warto mieć dzieci?	Co wnosi dziecko do małżeństwa? Jedynek, parka, czy ...? Czym jest dla mnie moje rodzeństwo?	Stefan Garczyński: „O dawaniu” Warszawa 1985 Phil Bosmans: „Tak powiedziane życiu” Warszawa 1992
17.	„Kto pali - nie myśli, kto myśli - nie pali”.	O szkodliwości palenia papierosów. Jak oprzeć się presji rówieśników. Problem „nikotynizmu biernego”	Wydawnictwa popularne i artykuły z czasopism.
18.	Dlaczego ludzie piją?	Przyczyny sięgania po alkohol. Na czym polega upojenie alkoholowe. Choroba alkoholowa.	„ABC alkoholu” Warszawa 1985
19.	Narkotyki i uzależnienie	Dlaczego młodzi ludzie sięgają po narkotyki. Konsekwencja „pierwszego razu”. Terapia.	S. Arterburn, Jim Burns: „Gdy miłość nie wystarcza” Lublin 1993 „Narkomania - HIV/AIDS - zagrożenia społeczne, profilaktyka, terapia i resocjalizacja” Gdańsk 1993
20.	AIDS	Co to jest AIDS? Profilaktyka. Stosunek społeczeństwa do nosicieli wirusa HIV.	Narkomania - HIV/AIDS - zagrożenia społeczne, profilaktyka, terapia i resocjalizacja” Gdańsk 1993
21.	Buduj zdrowy obraz siebie.	Wartość czasu młodości. Budowanie zdrowego obrazu siebie. Akceptacja siebie i praca nad własnym rozwojem.	Elżbieta Sujak: „Życie jako zadanie” Warszawa 1982. S. Arterburn, Jim Burns: „Gdy miłość nie wystarcza” Lublin 1993 S. Sławiński: „Dojrzewać do miłości” Warszawa 1990

PROPOZYCJA PROGRAMU WYCHOWANIA PRORODZINNEGO

KLASA VIII (przedruk: Wychowawca, Nr 12/1993)

Oprac. Teresa Król i Grażyna Węglarczyk - WOM w Krakowie

Lp.	Temat	Treści kształcenia i wychowania	Literatura dla ucznia	Pomoce, metody. Literatura dla nauczyciela
2.	O warunkach trwałej przyjaźni	Porozumienie duchowe i wybór siebie. Akceptacja drugiego człowieka i tolerancja. Wspólne pasje, zainteresowania. Umiejętność słuchania siebie nawzajem. Przyjaźń wolna od zazdrości. Przyjacielska pomoc. Wzajemne ubogacanie się i rozwój.	Adam Mickiewicz: „Przyjaciele”. Wybrane przykłady przyjaciół z literatury klasycznej i młodzieżowej.	A. L. Mc Ginnis: „Sztuka przyjaźni czyli: Jak zbliżyć się do ludzi, na których ci zależy”, W - wa 1991.
3.	„Czy to jest przyjaźń	Czy jest możliwa przyjaźń między	Listy i wypowiedzi młodości	Karol Wojtyła: „Miłość i

	czy to jest kochanie?"	dziewczyną a chłopcem? Jak rodzi się miłość czyli o zakochaniu się.	dzieży z czasopism. James C. Dobson: „Przygotowanie do dojrzałości”. W - wa 1993	odpowiedzialność” Lublin 1989. S. Sławiński: „Dojrzewać do miłości”, W - wa 1993
4.	Młodzieńcza miłości. Miłość platoniczna - czym jest?	Pierwsza fascynacja, zauroczenia. Brak elementów zmysłowych w miłości platonicznej.	A. Słonimski: „Zal” S. Żeromski: „Szyfrowe prace” (Marcinek - Biruta)	Mieczysław Maliński: „Zanim powiesz Kocham”, Poznań 1987.
5.	Co nam daje „chodzenie ze sobą”	Czego oczekuję od dziewczyny, chłopaka? pomysły na ciekawą randkę. problem szacunku i odpowiedzialności. Jak daleko jest za daleko? Czy umiem powiedzieć „nie”?	J. Mc Dowell, P. Lewis: „Dawać, brać, kochać” Kraków 1992 J. Mc Dowell: „Ucałowania tata”, W-wa 1992.	J. Burns „Poskramianie hormonów. Prosto z mostu o miłości i seksie dla współczesnej młodzieży”, Lublin 1992
6.	Sposób wyrażania miłości - pocałunek	Czym jest i co powinien wyrażać pocałunek? Pocałunek a pożądanie - reakcja lawinowa. Dlaczego pocałunkami nie należy szafować? Co sądzicie o całowaniu się w miejscach publicznych?	Barry St. Clair, B. Jones: „Seks. Jak wykorzystać go najlepiej” Lublin 1992	Maria Kwiek, Iwona Nowak: „Propozycje działań wychowawczych dla uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych”, MEN 1993
7.	Różnice psychiczne w przeżywaniu miłości między chłopcem i dziewczyną	Chłopak współczesny a wizja męskości. Dziewczyna współczesna a wizja kobiecości. Dramaty młodych wynikające z niezrozumienia różnic w przeżywaniu reakcji uczuciowych i seksualnych.	Listy młodzieży - odpowiednio dobrane.	Wanda Półtawska: „Prawidłowy start”, w: „Miłość. Małżeństwo. Rodzina”, red. F. Adamski, Kraków 1992. J. Burns: „Poskramianie hormonów”, Lublin 1992
8.	Co z tzw. „dowodem miłości”?	Czy miłość rzeczywiście potrzebuje dowodów? Jak ma postąpić dziewczyna, gdy jest szantażowana? Pożądanie - dobrem dla siebie. Miłość - pragnieniem dobra dla drugiej osoby. Znaki miłości przedmałżeńskiej.	W. Fijałkowski: „Dar jedności”, W - wa 1988. K. Dudzis, W. Fijałkowski, A. Madej: „Znaki miłości”, Pelplin 1990.	Wanda Półtawska: „Prawidłowy start”, j.w. Kinga Wiśniewska-Roszkowska: „I ty kiedyś założysz rodzinę”. 1991
9.	Czy czekać z rozpoczęciem współżycia seksualnego aż do ślubu?	Podanie motywacji powściągliwości seksualnej. Argumenty natury psychologicznej, zdrowotnej i etycznej. Nieskuteczność antykoncepcji. Argument społeczny - dziecko ma prawo wzrastać i rozwijać się w pełnej rodzinie. Los dziecka i samotnej matki.	James C. Dobson: „Przygotowanie do dojrzałości”, W-wa 1993. J. Mc Dowell, P. Lewis: „Dawać. Brać. Kochać”, Kraków 1992	Elżbieta Sujak: „Kontakt psychiczny w małżeństwie i rodzinie”. Wrocław, Josh Mc Dowell. „Nie! Pomóż swojemu dziecku pokonać presję seksualną”, Lublin 1992
10.	Miłość i poezja	Zachwył, melancholia, niepewność, smutek a nawet irytacja w poezji erotycznej.	A. Mickiewicz: „Niepewność” A. Mickiewicz: „Kobieto, puchu marny” (z IV cz. Dziadów) M. Pawlikowska-Jasnorzewska: „Miłość”, „Listy” Wł. Broniewski: „Ze złości”, J. Tuwim: „Jesteś znowu” K.K. Baczyński: „Biała magia”	Poranek słowno-muzyczny. Recytacja lub piękne czytanie wierszy. Muzyka klasyczna lub operetkowa. Refleksje - swobodne wypowiedzi uczniów
11.	Do..	Uczucia przelane na papier, czyli o sztuce pisania listów do...	Jan Sobieski: „Listy do Marysieńki”	Praca w grupach. Próby napisania listu do zaprzyjaźnionej dziewczyny, ukochanego chłopca.
12.	Młodzieńcze rozstania	Jak uporać się z odrzuceniem! Umiejętność przebaczenia. Wzrastanie - to	B. St. Clair, B. Jones: „Miłość. Jak sprawić by	Metoda sytuacyjna: chłopiec porzuca dziewczynę i

		wyciąganie wniosków na przyszłość.	trwała”, Lublin 1993 J. Przyboś: „Odjazd” J. Czechowicz: „Wieczorem” M. Pawlikowska-Jasnorzewska: „Miłość”	co dalej?
13.	Sąd nad pornografią.	Pruderia a pornografia. Ciało ludzkie jest piękne i nie można zniekształcać jego obrazu. Czy można w sposób sztuczny wyzwalać pożądanie? Mózg najważniejszym organem płciowym człowieka - czyli o konieczności kierowania popędami. O mądrych wyborach czasopism i filmów.	„Społeczeństwo musi się bronić przed pornografią”: w M. Kwiek, I. Nowak: „Propozycje działań wychowawczych dla uczniów kl. IV-VIII”, MEN 1993, s. 90-91	Metoda trybunału: czy wprowadzać zakaz reklamy pornografii? (sędzia, prokurator, obrońca - role dla uczniów).
14.	Moja wizja małżeństwa i rodziny.	Cechy prawdziwej miłości: czułość, akceptacja, przyjaźń, oddanie, płodność, wierność.	Przykłady udanych związków małżeńskich z literatury, filmu, otoczenia, rodziny.	E. D. Wheat: Miłość i małżeństwo. Poradnik nie tylko dla młodych małżeństw, W - wa 1992.
15.	„Kocham Cię (...) nawet wtedy, gdy ci łyżka spadnie” (K. I. Gałczyński)	Jak rozwijać miłość małżeńską? Okazywanie szacunku, tolerowanie słabości, dbałość o wygląd zewnętrzny, umiejętność przebaczenia i przyjmowania przeprosin, ład w sferze seksu, okazywanie czułości.	K. I. Gałczyński: „Rozmowa liryczna”, „Wizyta”. K. I. Gałczyński: „Już kocham cię tyle lat”.	Z. Celmer: „Małżeństwo”, W - wa 1989 John i Betty Drescher: „Gdybyśmy zaczęli od nowa”, W - wa 1992
16.	„Zona uczciwa ozdoba mężowi” (J. Kochanowski)	Zapobiegliwość, gospodarność i oszczędność żony - nieocenionym skarbem męża i rodziny. Miarą kobiecej miłości - tak dziś jak i przed 400 laty - jest czułość i dobre słowa.	Jan Kochanowski: „Może kto ręką sławy dostać w boju...”	E. D. Wheat: Miłość i małżeństwo. Poradnik nie tylko dla młodych małżeństw, W - wa 1992.
17.	„Mleko i miód” czyli pokarm i słodycz życia, które daje matka.	Ciepło, łagodność, troskliwość matki. Miłość nieograniczona, bez rozliczeń - „za darmo”. Miłość, która nie stawia warunków.	S. Żeromski: „Syzyfowe prace” rozdz. VI. J. Twardowski: „Czas niedokończony”. J. Słowacki: „Listy do matki”	Piękne czytanie utworów poetyckich i fragmentów prozy. Chwila zadumy i ewentualne spontaniczne wypowiedzi uczniów.
18.	„Idzie przez moje serce stary ojciec” (T. Różewicz)	„To kim jestem, jest nieskończenie ważniejsze od tego, co posiadam” (Phil Bosmans). Właściwa hierarchia wartości przejęta od ojca. Dialog z rodzicami i trudności z tym związane. Wdzięczność wobec rodziców. Rodzina szkołą miłości.	T. Różewicz: „Ojciec”. H. Sienkiewicz: „W pustyni i w puszczy” (ojcowie Stasia i Nel). H. Sienkiewicz: „Krzyżacy” (Jurand - ojciec dziecka skrzywdzonego)	M. Wańkowicz jako ojciec w „Ziele na kraterze”. J. B. Drescher: „Gdybyśmy zaczęli od nowa”, W - wa 1992 J. Mc Dowell, D. Day: „Jak być bohaterem dla swoich dzieci”.
19.	Dziadkowie - ojcowie - dzieci - wnuki.	Czym jest ciągłość rodu, nazwiska, tradycji rodzinnych i majątku? Nasz stosunek do dziedzictwa. Jaki model rodziny? Twoja przyszła rodzina to: 2+? (1, 2, 3...). Rodzina wielopokoleniowa jednoczy. Rola dziadka i babci w rodzinie. Analiza przyrostu naturalnego w Polsce w ostatnich latach ze szczególnym uwzględnieniem niżu demograficznego i jego skutków dla przyszłego pokolenia.	J. Kochanowski: „Może kto ręką sławy dostać w boju”... cd. (zwrotka 5) D. Licińska: „Geografia kl. VIII” (s. 111) T. Różewicz: „Dytyramb na cześć teściowej”. T. Różewicz: „Przepaść”.	Roczniki statystyczne z lat 80 - tych i 90 - tych.

PROPOZYCJA PODSTAWY PROGRAMOWEJ Z JĘZYKA POLSKIEGO W ZASADNICZYCH SZKOŁACH ZAWODOWYCH

Niniejsza propozycja podstawy programowej z języka polskiego w zasadniczej szkole zawodowej, podobnie jak wcześniejsza propozycja podstawy programowej do szkół wieczorowych i techników młodzieżowych po ZSZ, została przyjęta w wyniku konsultacji z polonistami szkół śluskich. Jej celem jest próba modyfikacji programu nauczania języka polskiego, obowiązującego w zasadniczych szkołach zawodowych od roku 1986/87, a więc nieco już anachronicznego na tle zmodyfikowanych programów nauczania w liceach i technikum młodzieżowych.

Nie burząc struktury obowiązującego programu i wprowadzając pewne korekty, stanowić ona może ukierunkowanie pracy nauczyciela i uczniów przede wszystkim w zakresie materiału lekturowego.

W kanonie lektury krzyżują się, jak wiadomo, dwa kryteria: problemowe i chronologiczne. Ważniejsze jest to pierwsze, teksty bowiem literackie, a także teksty kultury i naukę o języku należy zgodnie z sugestią programu traktować głównie jako materiał do doskonalenia sprawności językowej i realizacji celów wychowawczych, co oznacza dotarcie poprzez utwór do najbardziej autentycznych przeżyć, doznań i refleksji młodzieży.

Poznając i omawiając utwory literackie, powinniśmy zwracać szczególną uwagę na motywy działania postaci, ich wewnętrzne przeżycia, stosować ćwiczenia słownikowo - frazeologiczne, ćwiczenia w mówieniu i pisaniu. Ograniczmy wiadomości historycznoliterackie do ujęć najogólniejszych, dokładniej traktując epoki bardziej odległe. Materiałem przybliżającym te epoki są fragmenty książek popularnonaukowych z dziedziny sztuki, tekstów kultury, zamieszczone w cyklu „Sztuka cenniejsza niż złoto”. Można je wykorzystać do streszczania, do ćwiczeń językowych, stylistycznych i składniowych, przy czym w miarę możliwości należy uwzględniać typ szkoły, w jakiej pracujemy. W szkole ogrodniczej więcej uwagi poświęcamy tekstom prezentujące parki i ogrody omawianej epoki, a w szkole budowlanej - architekturze. Trzeba też ukazywać teksty literackie w kontekstach kulturowych, w korelacji ze sztuką oraz innymi dziedzinami wiedzy. Przyczynia się to do spójności procesu nauczania i tworzy w umyśle ucznia pewną całość i ciągłość.

I nie splotajmy treści w obawie, że nasi uczniowie niczego nie rozumieją, ale indywidualizujemy nauczanie, aby rozwinąć zarówno tych najzdolniejszych, jak i tych najstarszych. Nauczyciel powinien pomóc uczniowi w „rozjaśnianiu” swego portretu, młodzież w zasadniczych szkołach zawodowych ma bowiem często zanizaną samoocenę. Należy więc odwoływać się do lepszych cech ucznia i nie deprecjonować jego możliwości. Uczeń musi też mieć zawsze świadomość przydatności zdobywanej wiedzy, wykonywanych na lekcji czynności, świadomość celu pracy. Zadaniem nauczyciela jest przecież wywoływanie korzystnych zmian w zachowaniu, reakcjach i postawach uczniów.

Najbardziej zainteresowanych językiem polskim zachęcamy - w przypadku lektur omawianych we fragmentach - do ich czytania w całości. Powstanie wtedy naturalna okazja do postawienia uczniowi oceny celującej.

Unikajmy werbalizmu, stosujemy różne metody nauczania, zapobiegamy monotonii pracy lekcyjnej. Pisemne zadania domowe powinny być częste, ale niezbyt długie, urozmaicone, zróżnicowane pod względem stopnia trudności, odwołujące się do różnych form ekspresji uczniowskiej (np.: wiersz, próba ekspresji plastycznej), atrakcyjnie sformułowane.

W zakresie nauki o języku - ze względu na cel kształcenia w zasadniczych szkołach zawodowych, wiedzę teoretyczną należy ograniczyć do rzecz konkretnych sprawności językowych. Powinny to być właściwie lekcje stylistyki praktycznej. Takie same zagadnienia, jak norma, błąd językowy, poprawność językowa, struktura wypowiedzenia pojedynczego i złożonego, akt mowy i jego elementy, funkcję tekstów językowych, odmiana mówiona i pisana języka, zróżnicowanie terytorialne, środowiskowe i stylistyczne języka - traktujemy priorytetowo i wykorzystujemy do kształcenia praktycznych umiejętności językowych.

W zakresie ortografii, z którą uczniowie zasadniczych szkół zawodowych miewają duże kłopoty, konieczna byłaby współpraca polonisty z nauczycielami uczącymi innych przedmiotów. Ci ostatni nie chcą często zrozumieć, że ich obojętny niejednokrotnie stosunek do ortografii uczniów niweczy nawet do pewnego stopnia wysiłek polonisty. Poprawnie pisać należy przy każdej okazji, a takie okazje są na wszystkich lekcjach. Wysiłek każdego nauczyciela powinien iść w kierunku zapobiegania błędom z zakresu jego przedmiotu, a na to powinien być czas na każdej lekcji, w tym przede wszystkim - na każdej lekcji języka polskiego.

Z kolei zagadnienia życia kulturalnego traktować należy jako okazję do rekompensowania nierównych szans uczniów ze środowisk często biednych czy zaniedbanych, ucząc jednocześnie umiejętności wyboru wartościowego filmu czy programu telewizyjnego.

Przedstawiona niżej propozycja podstawy programowej z języka polskiego w zasadniczych szkołach zawodowych ogranicza się, jak wspomniano wyżej, do listy lektur. Nowo wprowadzone teksty podkreślono linią ciągłą. Treści nauki o języku i innych działów kształcenia pozostają takie jak w obowiązującym programie nauczania.

Mamy nadzieję, że ta nieco zmodyfikowana propozycja podstawy programowej zachęci nauczycieli do refleksyjnego i twórczego traktowania programu nauczania i do własnych poszukiwań najlepszej formuły pracy z młodzieżą.

*mgr Janina Wojciechowicz
doradca metodyczny języka polskiego*

Kształcenie literackie i kulturalne

Klasa I

Lektura podstawowa:

I. WPROWADZENIE DO LEKTURY

1. Wybór opowiadań realistycznych i fantastycznych (2 utwory)
 - M. Dąbrowska: Ludzie stamtąd, np. Triumf Dionizego
 - S. Lem: Opowieści o pilocie Pirxie (wybór)
 - H. Ch. Andersen: Nowe szaty cesarza
 - Wybrane opowiadania zaproponowane przez młodzież
2. Polubić poezję ... (2 - 3 utwory), np.:
 - A. Mickiewicz: Do M.^{***}
 - L. Staff: Wróble wiosenne, Zachód jesienny
 - J. Tuwim: Przy okrągłym stole, Nie ma kraju
 - Wł. Broniewski: W pociągu, Dąb, Ociemniały, Przyptyw
 - B. Leśmian: Dwoje ludzinek
 - M. Jasnorzewska - Pawlikowska: Miłość, Starość, Samobójstwo dębu
3. Zrozumieć trud i radość pracy twórczej (2 - 3 utwory), np.:
 - J. Parandowski: Alchemia słowa (fragment)
 - L. Staff: Ars poetica
 - K. I. Gałczyński: Wit Stwosz (fragment)
 - J. Tuwim: Prośba o piosenkę
 - J. Iwaszkiewicz: O Karolu Szymanowskim (fragmenty)

II. PRZESZŁOŚĆ WIECZNIE ŻYWA

1. W kręgu mitów i symboli
 - Wybrane mity z Mitologii J. Parandowskiego, np.: Wojna trojańska, Nike, Niobe
 - Homer: Iliada (fragment, np.: Priam u Achillesa) lub Odyseja (fragmenty)
 - M. Wielopolska: Meter

Nawiązania do tradycji artykułu, np.:

 - Z. Herbert: Nike, która się waha
 - E. Bryll: Wciąż o Ikarach głoszą
 - Biblia (fragmenty), np.: z Księgi Genezis, wybrane przypowieści biblijne, psalmy w przekładach J. Kochanowskiego i Cz. Miłosza (Księga Psalmów, np.: Psalm 64, 104)
 - Nawiązania do Biblii, np.: A. Kamieńska: Hiob i młodzienc; M. Twain: Pamiętnik Adama i Ewy
2. Renesansowa pełnia życia
 - M. Rej: A niechaj narodowie, Żywot człowieka poczciwego (fragmenty)
 - J. Kochanowski: Fraszki (wybór); Pieśni (wybór); Odprawa posłów greckich (fragmenty, np.: by rozum był przy młodości, Wy, którzy pospolitą rzeczą władacie)
 - Nawiązania do tradycji renesansu, np.: L. Staff: Przedśpiew, Lipy
3. Barokowe kontrasty
 - J.A.Morsztyn: wybór wierszy
 - W.Potocki: wybór wierszy
 - J.CH.Pasek: Pamiętniki (fragmenty)
4. Obywatelski charakter literatury oświecenia
 - J.Krasicki: Bajki (wybór); Monachomachia (fragmenty); Satyry (wybór), np. Żona modna, Pijaństwo
 - F. Karpiński: Żale Sarmaty
 - S.Staszic: Przestrogi dla Polski (fragmenty)
 - Wybrane artykuły z zakresu współczesnej publicystyki społeczno - politycznej

III SZTUKA CENNIJSZA NIŻ ZŁOTO (TEKSTY DO WYBORU)

- K.Michałkowski: Nie tylko piramidy (fragment)
- J.Parandowski: Pochwała waz greckich (fragment)
- Noakowski: Rozwój historyczny architektury polskiej (fragment)
- S.Wasylewski: Na dworze króla Stasia (fragment)

Lektura uzupełniająca (2-3 utwory)

- M.Musierowicz: wybrana powieść, np. Kwiat kalafiora, Kłamczucha
- S.Lem: wybór opowiadań
- S.Mrożek: Wybór opowiadań
- J.Szaniawski: Opowiadania profesora Tutki (wybór)
- H.Sienkiewicz: Potop lub Quo vadis
- J.London: Miłość życia
- A.Czechow: wybór opowiadań, np. Kameleon, Wańka
- Wybrana powieść współczesna zaproponowana przez młodzież

KLASA II**Lektura podstawowa:**

1. Hymny narodowe i pieśni patriotyczne
 - Bogurodzica
 - J.Wybicki: Pieśń legionów polskich we Włoszech
 - R. Suchodolski: Witaj, majowa jutrzeńko
 - Bywaj, dziewczę zdrowe...
 - M. Konopnicka: Rota
2. W kręgu tradycji romantycznej
 - A.Mickiewicz: Oda do młodości; Konrad Wallenrod, Dziady, cz. III: sc.I, VI, VIII (wybr.), Do przyjaciół Moskali; Pan Tadeusz (fragmenty)
 - J. Słowacki: wybór wierszy, np. Testament mój, Dajcie mi tylko jedną ziemię
 - C.K. Norwid: wybór wierszy, np. Język ojczysty, Fatum, Moja piosenka [I], Moja Piosenka [II], Moja ojczyzna...
 - Nawiązania do tradycji romantyzmu, np. K.K.Baczyński: Mazowsze, Z głową na karabinie
3. W kręgu tradycji pozytywistycznej
 - B. Prus: Lalka - całość lub fragmenty, np. Z pamiętnika starego subiekta: W sklepie Minclów, W magazynie Wokulskiego.
 - E. Orzeszkowa: Nad Niemnem - fragmenty, np. Żniwa, Legenda o Janie i Cecylii, Mogiła
 - M. Dąbrowska: Noce i Dnie (fragment)
 - T. Kotarbiński: Traktat o dobrej robocie (fragmenty)
4. Pisarze Młodej Polski wobec problemów społecznych i osobistych
 - J. Kasprzowicz: Pamiętam te piaski nad wodą lub K. Przerwa - Tetmajer: Koniec wieku XIX.
 - S. Wyspiański: Wesele (fragmenty)
 - W.S. Reymont: Chłopi (fragmenty)
 - S. Żeromski: Ludzie bezdomni
 - G. Zapolska: Moralność pani Dulskiej

II SZTUKA CENNIEJSZA NIŻ ZŁOTO (TEKSTY DO WYBORU)

- M. Masłowski: Piotr Michałkowski (fragment)
- J. Bogacki: Matejko (fragment)
- T. Makowiecki: Poeta i malarz (o S. Wyspiańskim - fragment)
- A. Hausbraudt: W teatrze
- B. Michałek: Oddziaływanie filmu
- L.Prorok: Na pograniczu sztuk

Lektura uzupełniająca (2-3 utwory)

- A.Fredro: Śluby panińskie
- J. Hašek: Przygody dobrego wojaka Szwejka (całość lub fragmenty)
- J. Iwaszkiewicz: wybór opowiadań
- B. Prus: wybór opowiadań, np. Powracająca fala
- H. Sienkiewicz: Wspomnienia z Maripozy

- K. Dickens: Opowieść religijna
- K. Przerwa - Tetmajer: Na skalnym Podhalu (wybór) np. O śpiących rycerzach, Babski wybór

KLASA III**Lektura podstawowa****I W POSZUKIWANIU WARTOŚCI**

1. W odzyskanej Polsce
 - W. Broniewski: wybór wierszy, np. Zagłębie Dąbrowskie, Ulica Miła, Mój pogrzeb.
 - K.I. Gałczyński: wybór wierszy, np. Ulica Towarowa, O naszym gospodarstwie,
 - E. Słoiński: „Ta co nie zginęła”
 - Z. Nałkowska: „Granica” (całość lub fragmenty)
 - S. Żeromski: „Przedwiośnie” (fragmenty)
2. Człowiek wobec wojny.
 - K.K. Baczyński: wybór wierszy, np. Deszcze, Wyroki, Żyjemy na dnie ciała, Warszawa,
 - M. Białoszewski: Pamiętniki powstania warszawskiego (fragmenty)
 - T. Borowski: „Pozegnanie z Marią” (wybór)
 - W. Broniewski: Wybór woerszy, np. Co mi tam troski. Via Dolorosa, Mazurek Szopena,
 - Z. Nałkowska: „Medaliony”,
 - T. Różewicz: wybór wierszy, np. Ocalony, Chaskiel,
 - A. Słonimski, wybór wierszy, np. Alarm,
 - K. Moczarski: „Rozmowy z katem (fragmenty)
 - G. Herling-Grudziński: „Inny świat” (fragmenty).
3. Z problemów współczesności
 - Cz. Miłosz: wybór wierszy, np. Który skrzywdziłeś, Wstęp, Zakłęcie,
 - T. Różewicz: Dytyramb na cześć teściowej,
 - J. Szeniawski: Dwa teatry, jednoaktówki: Pwódź, Matka, słuchowiska: Zegarek (do wyboru),
 - Z. Herbert: słuchowisko: Drugi pokój.

II SZTUKA CENNIEJSZA NIŻ ZŁOTO (teksty do wyboru)

- J. Cybis: Dzienniki (fragment),
- E. Geppert: Przeszłość dalerka i bliska (fragment)
- W. Nowotny: Szkła artystyczne
- J. Witz: Pablo Picasso (fragment),
- K.T. Toeplitz: Sekrety film (fragment)
- M. Kaziów: P dziele radiowym (fragment)

Lektura uzupełniająca (2-3 utwory)

- E. Hemingway: wybór opowiadań,
- K. Pruszyński: wybór opowiadań,
- M. Wańkowski: Szkice spod Monte Cassino,
- A. Saint_exupery: Nocny lot,
- W. Szolochow: Opowiadania kołymskie,
- J. Conrad: Tajfun
- wybrane reportaże współczesne.

NOWA MATURA z matematyki - propozycje kolejne

W dniu 11 stycznia odbyło się w Wojewódzkim Ośrodku Metodycznym w Poznaniu drugie spotkanie matematycznego zespołu przedmiotowego uczestniczącego w programie Nowa Matura. Wzięło w nim udział 16 osób z 13 województw współpracujących z grupą poznańską. Praca przebiegała w dwóch podzespołach problemowych: pierwszy zajął się ujednoczeniem propozycji kryteriów oceniania pisemnych prac maturalnych z matematyki w roku szkolnym 1994/95, a drugi dyskutował nad rodzajem struktury nowej matury z tego przedmiotu.

W czasie obrad plenarnych przyjęto propozycje kryteriów oceniania załączone poniżej - przedstawiciele województw będą je propagować w swoich rejonach dydaktycznych. Mamy nadzieję, że kryteria te z inicjatywy odpowiednich kuratoriów zostaną dołączone do tematów egzaminacyjnych kierowanych do komisji maturalnych. Odpowiednia dodatkowa informacja miałaby wyjaśniać, że zastosowanie powyższych kryteriów jest zalecane, gdyż powinno doprowadzić do praktycznej eliminacji występujących w nich ewentualnie nieścisłości, a więc do pozytywnej modyfikacji standardu oceniania pisemnych prac maturalnych z matematyki. Powyższe działanie ma mieć charakter ankietowy, ponieważ liczymy na komentarze nauczycieli, którzy w różnym stopniu stosują kryteria w postępowaniu egzaminacyjnym. Licząc także na to przewidujemy wprowadzenie w dniu egzaminu pisemnego i następnym dyżurów w kuratoriach lub wojewódzkich ośrodkach metodycznych - pełnić je będą członkowie matematycznego programu Nowa Matura, którzy w miarę możliwości służyć będą informacjami i sugestiami w omawianym zakresie problemów.

Podczas spotkania wskazano na możliwość kodowania pisemnych prac maturalnych z matematyki oraz wymiany członków komisji egzaminacyjnych między szkołami w części ustnej egzaminu dojrzałości. O zakresie takiego postępowania zbieralibyśmy informacje po zakończeniu tegorocznej matury. Kuratorzy wojewódzcy powinni

wesprzeć tę inicjatywę wysyłając stosowne pisma do dyrektorów szkół średnich informujące o znaczeniu wyżej wymienionych działań dla koniecznej przebudowy struktury egzaminu maturalnego w polskich szkołach.

W wyniku dyskusji sformułowano wstępną charakterystykę struktury egzaminu dojrzałości z matematyki w przyszłości. Jednomyślnie ustalono, że matura z matematyki powinna być jedna lecz przeprowadzona w trzech poziomach:

Poziom C -

maturę taką zdawać mogliby absolwenci obecnych szkół zawodowych, liceów zaocznych dla dorosłych, niektórych techników oraz uczniowie po drugiej klasie liceów ogólnokształcących. Aby zdać maturę na tym poziomie należy znać np. podstawowe funkcje elementarne, elementy statystyki (opracowanie informacji, czytanie histogramów), podstawy kombinatoryki, logiki i teorii zbiorów, podstawowe twierdzenia geometrii płaskiej bez dowodów, bryły i przekształcenia geometryczne, układ współrzędnych, elementy rachunku prawdopodobieństwa (do definicji klasycznej) oraz umieć rozwiązywać równania i układy równań liniowych, wyższego stopnia, elementarne równania trygonometryczne, wykładnicze i logarytmiczne. Na tym poziomie egzaminu maturalnego nie wymagano by znajomości pochodnej. Uczeń musiałby dowieść sprawności rachunkowej i umiejętności posługiwania się wzorami matematycznymi. Powyższy egzamin odbywałby się

w szkołach, w formie testowej na przełomie lutego i marca, pod nadzorem przedstawiciela regionalnej komisji egzaminacyjnej.

Poziom B -

egzamin na tym poziomie przeprowadzałaby regionalna komisja egzaminacyjna w wyznaczonych pomieszczeniach (także na terenie szkoły) dla uczniów liceów ogólnokształcących o profilu podstawowym i niektórych techników, na przełomie marca i kwietnia. Wymagania stawiane zdającym obejmowałyby zakres materiału obowiązującego aktualnie w przypadku matury o profilu podstawowym. Egzamin składałby się z dwóch części: podczas pierwszej uczniowie rozwiązywali-

by większą liczbę zadań niż dotychczas, a wśród nich dominowałyby monotematyczne; druga część miałaby charakter testowy - warunkiem przystąpienia do niej byłoby zaliczenie pierwszej.

Poziom A -

to egzamin maturalny przewidziany dla uczniów kończących licea o profilu matematyczno - fizycznym. Wymagałby on od zdających umiejętności sprawnego posługiwania się językiem i symbolami matematycznymi (np. Σ , Π , \cup , \cap), łączenia problemów z różnych działów matematyki oraz matematycznych z fizycznymi, chemicznymi itd. W jego części pierwszej należałoby rozwiązać zadania nie tylko o charakterze odtwórczym. Po zaliczeniu tego etapu egzaminu zdający - w formie ustnej - zobowiązany byłby o-mówić wybrane zagadnienie problemowe (np. szeregi liczbowe, podstawowe równania różniczkowe, elementy rachunku macierzowego, krzywe specjalne, podstawowe rozkłady prawdopodobieństwa itp.). Egzamin przeprowadzony byłby na przełomie maja i czerwca.

Ustalenie standardów określających dokładniej wymagania stawiane na wszystkich poziomach egzaminu maturalnego to zadanie na kolejne spotkanie zespołu matematycznego programu Nowa Matura. Podczas relacjonowanych dyskusji doszliśmy do wniosku, że wynik egzaminu maturalnego nie byłby określany stopniami, lecz negatywnie lub pozytywnie, czyli: " zdał " lub " nie zdał ".

Regionalna komisja egzaminacyjna będzie dysponować zestawami zadań, testów, zagadnień problemowych z przykładowymi rozwiązaniami, z których korzystać będą mogły szkoły i osoby zainteresowane. Egzamin będzie mógł być zdawany wielokrotnie na wybranym przez zdającego poziomie - bez konieczności zaliczenia go na poprzednim poziomie niższym. Pozytywny wynik egzaminu na poziomie A powinien umożliwić na przykład przyjęcie na studia matematyczne oraz zwolnienie z egzaminu z matematyki na wszystkich uczelniach - w perspektywie nie tylko krajowych.

Następne spotkanie zespołu matematycznego programu Nowa Matura odbędzie się 19. kwietnia w Po-

znaniu. Jego celem będzie przede wszystkim ujednoczenie projektów standardów wymagań z poszczególnych działów matematyki na różnych poziomach egzaminu dojrzałości oraz omówienie stanu przygotowań do niego w tym roku. Poniżej zamieszczam wspomniane wcześniej propozycje kryteriów:

Propozycje kryteriów oceniania pisemnych prac maturalnych z matematyki w roku szkolnym 1994/95

celujący - otrzymuje uczeń, który rozwiązał bezbłędnie trzy zadania, w tym polecenie oznaczone (*);

bardzo dobry - otrzymuje uczeń, który rozwiązał trzy zadania bezbłędnie (dopuszczalna usterka nie wpływająca istotnie na rozwiązania);

dobry - otrzymuje uczeń, który rozwiązał trzy zadania poprawnie lub rozwiązał dwa zadania bezbłędnie i trzecie zaczął rozwiązywać prawidłowo;

dostateczny - otrzymuje uczeń, który rozwiązał jedno zadanie bezbłędnie i drugie poprawnie lub rozwiązał dwa zadania poprawnie i trzecie rozpoczął rozwiązywać prawidłowo;

mierny - otrzymuje uczeń, który rozwiązał jedno zadanie poprawnie i drugie zadanie rozpoczął rozwiązywać prawidłowo;

Uwagi:

zadanie rozwiązane bezbłędnie - rozwiązanie bez błędów z właściwym komentarzem;

zadanie rozwiązane poprawnie - zadanie rozwiązane bez błędów merytorycznych z niepełnym komentarzem;

rozwiązanie zadania rozpoczęte prawidłowo - zadanie rozwiązane co najmniej w 60%.

*Tomasz Groniek
(materiał nadesłany z Poznania)*

**„Nowa Matura z Biologii”
(sprawozdanie z przebiegu pracy zespołu biologów-„Nowa Matura”)**

Program Nowa Matura jest odpowiedzią na priorytetowe zadania MEN w zakresie reformy systemu oceniania osiągnięć uczniów i egzaminów państwowych.

Celem programu „Nowa Matura” jest tworzenie nowej formuły państwowego egzaminu maturalnego:

- 1) który oparty będzie na porównywalnych standardach wymagań,
- 2) będą czytelne i jednoznaczne kryteria oceniania osiągnięć absolwenta,
- 3) wprowadzona zostanie ekwiwalentność świadectw maturalnych na terenie Polski i Europy.

Powołano grupy przedmiotowe. Dotychczas odbyły się dwa spotkania zespołu biologów w Poznaniu pod kierunkiem Krystyny Grykiel - dor. met. biologii WOM w Poznaniu. Na spotkaniach przeprowadzono analizę prac maturalnych z biologii - 1994r. - pod kątem określenia obecnie istniejących kryteriów oceniania.

Wnioski:

W procesie oceniania brakuje wystandardowanych narzędzi pomiaru wiedzy i umiejętności, zbyt duży wpływ na ocenę mają intuicja i cechy osobowe nauczyciela. W tym celu muszą powstać jednolite w skali kraju standardy wymagań dotyczące wiedzy i umiejętności, na poziomie wykształcenia średniego.

Zespół wypracował kryterium umiejętności maturzysty (matura pisemna) - wymagania:

1. Odpowiednia konstrukcja pracy.
2. Właściwy dobór treści.
3. Wyciągnięcie właściwych konkluzji z przedstawionych zjawisk i procesów biologicznych.
4. Stosowanie właściwych pojęć i teorii biologicznych w interpretowaniu zjawisk przyrodniczych.
5. Zilustrowanie treści odpowiednimi przykładami w postaci rysunków i schematów.
6. Integrowanie wiedzy z różnych dziedzin.
7. Korzystanie z zasobów informacyjnych naszej cywilizacji.
8. Stosowanie zasad poprawnej polszczyzny.
9. Estetyka pracy.

Kolejne spotkanie zespołu biologów „Nowa Matura” w marcu br. zaowocuje opracowaniem kryteriów oceny prac maturalnych z punktacją, którą postaram się jak najszybciej włączyć do kolejnego numeru informatora. Na marcowym spotkaniu przewiduje się również omówienie zadań praktycznych na maturę ustną z biologii.

dor. met. biologii L. Markiewicz

O komputerowym systemie uczenia i egzaminowania „TEST”

(na marginesie pracy dyplomowej)

Komputerowy system uczenia i egzaminowania został stworzony po to, aby nauczyciel mógł sprawnie i szybko sprawdzić poziom wiedzy ucznia.

System „Test” jest łatwy i prosty w obsłudze, a zarazem przyjazny zarówno dla nauczyciela jak i dla ucznia. Uczeń ma możliwość samokształcenia wybranej przez siebie części materiału, której w pełni nie opanował. Po skończeniu nauki uczeń ma możliwość sprawdzenia efektów swojej pracy gdyż komputer wyświetla ocenę na jaką odpowiedział uczeń. Ocena ta nie jest zapisywana w pamięci komputera. Po skończeniu testu uczeń widzi swoje postępy w nauce i w jakim stopniu opanował dany materiał czy zagadnienie, dzięki temu ma możliwość weryfikacji swoich wiadomości.

Z każdej opcji czy polecenia uczeń ma możliwość wycofania się, natomiast w teście każdorazowo przy udzielaniu odpowiedzi, komputer pyta się czy na pewno uczeń podał prawidłową odpowiedź czy nie. W tym momencie uczeń potwierdza lub neguje podaną odpowiedź.

Nauczyciel przystępujący do układania pytań ma różne możliwości, które daje mu system. Poprawić można treść pytania, odpowiedzi, stopień trudności, punktacji za odpowiedź oraz uwagi do pytania. System daje możliwość ułożenia czterech rodzajów zadań testowych: zadanie z luką, zadanie wyboru jednokrotnego i wielokrotnego oraz zadanie typu prawda-falsz. Możliwości systemu tkwią w sposobie i formie stawiania pytań, sposobie dobrania współczynników k_1 i k_2 , a także odpowiedzi i punktacji za dane odpowiedzi. Jedną z ważniejszych opcji jest opcja *Wydruk pytań*, która jak wskazuje nazwa pozwala na wydruk pytań i odpowiedzi z danej dziedziny wiedzy. Dzięki tej opcji pytania nie są uwięzione w programie, lecz w każdej chwili nauczyciel ma możliwość wydruku pytań i przeprowadzenia testu pisemnego dla większej liczby uczniów jednocześnie. Celowo nie został wprowadzony czas jako jeden z czynników wpływających na ocenę. Uczeń widząc upływający czas denerwuje się i błędnie lub wcale nie odpowiada na zadawane pytania. Parametrami k_1 i k_2 możemy czynnie

wpływać na ocenę wystawianą przez komputer. Nauczyciel odpowiednio dobierając współczynniki k1 i k2 ma możliwość wprowadzenia swojego kryterium oceny poziomu wiedzy uczniów do komputera.

Po skończeniu egzaminu nauczyciel ma możliwość wydrukowania wyników egzaminu, w skład którego wchodzi takie parametry jak: liczba zdobytych punktów przez ucznia w danym teście, maksymalna liczba punktów, jaką mógł uzyskać uczeń, średnia ilość punktów oraz rozrzut. Wydruk tych parametrów stanowić może pewien dokument o przebiegu egzaminu. System posiada edytor polskich liter, które pozwalają na wpisywanie pytań i odpowiedzi polskimi literami. Ilość wprowadzonych pytań,

diedzin wiedzy, klas, grup czy uczniów jest prawie nie ograniczona, gdyż zależy od ilości zainstalowanej pamięci stałej komputera.

Podsumowując: zastosowanie testów dydaktycznych przyczynia się do istotnego zwiększenia efektywności nauczania, poprzez skrócenie czasu potrzebnego do przeprowadzenia kontroli wyników metodą tradycyjną. Zastosowanie mikrokomputera w procesie egzaminowania powoduje otrzymanie szybkiej informacji zwrotnej, skrócenie czasu między procesem uczenia się a potwierdzeniem jego prawidłowego przebiegu, wzmacnia zapamiętanie informacji. Kontrolę wiedzy przy pomocy mikrokomputera należy stosować jako jedną z wielu metod weryfikacji i nie powinna być jedyną podstawą oce-

ny. Znaczne skrócenie czasu na kontrolę wyników nauczania uzyskać można poprzez zastosowanie sieci komputerowej w szkołach i uczelniach. Ten sposób umożliwiłby równoległe przeprowadzenie egzaminu dla kilku lub kilkudziesięciu osób jednocześnie lub prowadzić zajęcia podobne do ćwiczeń lub laboratorium. Można stwierdzić, że prezentowany program jest czytelny, łatwy i prosty w obsłudze i umożliwi przeprowadzenie kontroli poziomu wiedzy ucznia. Kolejne udoskonalenia pozwolą na poszerzenie i udoskonalenie możliwości programu oraz na wyeliminowanie zauważonych w czasie dłuższej eksploatacji błędów programowych.

Krzysztof Starzyński.

DOŚKONALENIE NAUCZYCIELI

INNOWACJA

(Samorządowe Przedszkole w Wierchowiu)

1. Wdrażający innowację: mgr Danuta Porowska.
2. Szkoła (placówka), w której prowadzona jest innowacja: Samorządowe Przedszkole w Wierchowiu
3. Temat innowacji: a) Nauka czytania i pisania metodą B. Ročławskiego; b) Nabywanie kompetencji matematycznych wg metodyki prof. E. Gruszczyk-Kolczyńskiej.
4. Cel innowacji - przewidywany efekt końcowy: umiejętność czytania techniką „ślizgania się” z litery na literę doprowadzającą do czytania płynnego, nabywanie wrażliwości i świadomości ortograficznej.
5. Data rozpoczęcia i przewidywany czas trwania innowacji: 1.09.94-25.06.95
6. Opis innowacji: Na początku prowadzi się liczne ćwiczenia syntezy sylabowej, morfemowej, logotomowej, logotomowo-fonemowej, fonemowo-logotomowej. Na śladach syntezy dzieci uczą się dokonywać analizy. Dzieci poznają biernie 44 litery służące do oznaczania 36 fonemów j. polskiego. Biernemu poznawaniu liter towarzyszy czynne, polegające na poznaniu drogi kreślenia tych liter, a także kreśleniu ich po śladach oraz w liniaturze. Dzieci

POLECAMY:

Krzystyna Chałas, „W poszukiwaniu tożsamości szkoły wiejskiej. Nie wykorzystane szanse edukacyjne”. Wydawnictwo Oświatowe FOSZE, Rzeszów 1994.

zapoznają się z rozbieżnościami między mową a pismem, uczą się pokonywania trudności ortograficznych. Kształtuje się wrażliwość i świadomość ortograficzna, uczą się odkrywać zasady ortograficzne.

7. Wnioski dotyczące zakresu i sposobu wykorzystania wyników innowacji: Powyższa metoda nauczania prowadzi dzieci ze świata głosek, w którym funkcjonują do nowego dla nich świata liter, który będą poznawały.

Uchwała Rady Pedagogicznej z dn. 24.08.1994r.

W POSZUKIWANIU NIE WYKORZYSTANYCH SZANS EDUKACYJNYCH SZKOŁY WIEJSKIEJ.

Autor: *dr Krystyna Chałas*

Problem powrotu do wartości - szczególnie dziś, kiedy świat wartości jest zagrożony podnoszony jest przez wielu badaczy, ludzi oświaty, kultury, ideologów i polityków.

Obserwowalnym zjawiskiem naszych czasów jest renesans zainteresowań kulturą ludową - jej wartościami. W kraju i za granicą powstają różno-

rodne ruchy społeczne w obronie wartości wiejskich, uznające je za podstawowy i uniwersalny kod człowieczeństwa.

W dobie przemian społecznych i oświatowych orientacja edukacji ku wartościom kultury ludowej i dóbr moralnych, które dzięki niej przetrwały do dziś, staje się wyzwaniem edukacyjnym. Swego znaczenia nabiera więc przywiązywanie znacznej wagi w procesie dydaktyczno-wychowawczym szkoły wiejskiej do rozwijania u uczniów refleksji nad pracą w gospodarstwie rodziców, nastawienia na nowość, poszukiwania, badania, poszerzania możliwości odkryć i podejmowania działań z własnej inicjatywy oraz kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy rolnika.

Jednym z najistotniejszych zadań wydaje się stworzenie szansy własnego rozwoju "tu i teraz". Staje się to możliwe poprzez zorganizowanie procesu dydaktycznego uwzględniającego cechy środowiska wiejskiego, tak aby obowiązki i wykonywane zadania stały się źródłem wiedzy i treści kształcenia, a także źródłem rozbudzania aktywności własnej w najbliższym środowisku i płaszczyzną samorealizacji.

Samorealizację definiujemy tu jako dążenie człowieka do pełnego i twórczego rozwoju, jako całokształt działań jednostki skierowanych na realizację jej potencjalnych możliwości.

W szkole wiejskiej zachodzi więc potrzeba poszukiwania nowej strategii edukacyjnej, w której swe znaczące miejsce znajdzie przygotowanie uczniów do rozumienia i znalezienia swego miejsca w istniejących warunkach poprzez stymulację potencjału intelektualnego, wyobraźni, myślenia, zaangażowanie w zakwestionowanie "świata zastanego", kształtowanie myślenia i działania, które da im możliwości poznania szans i sposobów samorealizacji "tu i teraz" oraz budowania wizji "świata pożądanego".

W procesie wychowawczym szczególnego znaczenia nabiera uczenie przeżywania systemu wartości wiejskich - kultury ludowej, kształcenie poczucia godności pracy rolnika, obrona jego tożsamości, wzmocnienie wiary w sens pracy na roli, jej racjonalność. Zadaniem staje się wychowanie do akceptacji wsi i do aktywnego twórczego życia w tym środowisku.

Udział dziecka wiejskiego w pracy rodziców stwarza szansę rozwoju potencjalnych zdolności, rzecz w tym, by ten rozwój odbywał się w stopniu wysokim, by budzić potrzebę aktywności własnej uczniów, umożliwiającą realizację zdolności, stworzyć szansę doświadczania siebie, rozwoju kompetencji działania, wprowadzić w świat kultury ludowej - postrzegany przez uczniów, rozumiany i pomnażany.

Niech więc bogate osobowości tworzą bogactwo kultury ludowej, a bogactwo kultury ludowej rozwija bogate osobowości.

Jedną z form wyławiania i promowania talentów wiejskich są konkursy i olimpiady, których celem jest rozwijanie zainteresowań problematyką środowiska wiejskiego oraz inspirowanie do aktywności własnej, umożliwiającej realizację zdolności.

Podjęmując się organizowania szeregu konkursów pragniemy stworzyć dziecku wiejskiemu szansę przeżycia sukcesu; doświadczania siebie, swojej odrębności, pozycji wśród rówieśników, rodziny i mikrośrodowiska społecznego; rozwoju kompetencji działania, a przez to wdrażać młodzież do postrze-

gania, rozumienia i pomnażania świata wiejskich wartości. Proponujemy następujące konkursy i olimpiady:

- Konkurs Rękodzieła Ludowego,
- Konkurs - Gospodarstwo Rolnicze Moich Marzeń,
- Konkurs na Pracę Badawczą z Zakresu Uprawy Roślin,
- Olimpiadę Ekologiczną,
- Olimpiadę Wiedzy z Zakresu Mechanizacji Rolnictwa

Zywnym nadzieję, że proponowane przez nas konkursy i olimpiady przyczynią się do animacji pedagogicznej w poszukiwaniu dróg budowania Twórczej Szkoły Wiejskiej.

O zagadnieniu tożsamości szkoły wiejskiej dyskutowali w ODN w dn. 15. lutego br. dyrektorzy szkół wiejskich oraz zainteresowani tematem doradcy i konsultanci.

Po wprowadzeniu do dyskusji, dokonany przez p. Wicedyrektor Łucję Knop i p. Wicekuratora Oświaty Zygmunta Kulczewskiego pracowano w trzech grupach tematycznych:

- szkoła a najbliższe środowisko geograficzno-przyrodnicze
- szkoła wobec relikwów przeszłości oraz wobec kultury materialnej i duchowej najbliższego regionu.
- szkoła i jej otoczenie społeczne jako teren twórczej aktywności i ekspresji uczniów

Uznano, że spotkanie (i dyskusja) były bardzo potrzebne. Przede wszystkim okazało się, że temat nie jest nowy, że poszczególne szkoły - w tym zakresie - ciekawie i od wielu lat działają, że potrzebne są częstsze kontakty, opisy i wymiana doświadczeń. Postanowiono między innymi, że następne spotkanie, być może z udziałem p. dr Krystyny Chałas odbędzie się w marcu br.

J.T.

**ZAŁOŻENIE PROGRAMOWE SZKOLENIA:
„ZASTOSOWANIE METOD AKTYWNYCH W DYDAKTYCE I WYCHOWANIU”**

[CEN-GDAŃSK IX (94-VI/95)]

1. Realizacja projektu powinna zmienić uczestników procesu kształcenia (nauczycieli i uczniów z dwu wzajemnie zwalczających się sił, gdzie przegrywa słabszy (uczeń) na miejsce współpracy skoncentrowanej na organizowaniu rozwoju ucznia.
2. Potrzeby uczniów jako odbiorców działania nauczycieli, które powinny być zaspokojone w rezultacie uczestnictwa nauczycieli w projektowanym doskonaleniu.
 - a) Uznać znaczenie cech indywidualnych podmiotu uczenia się, z uwzględnieniem jego indywidualnych czynników pozapoznawczych (osobowość, emocje, motywacje, wpływy środowiskowe) wpływające na zakres uczenia się i jego aktywność. Zrozumienie przez nauczycieli wewnętrznych i zewnętrznych przeszkód na drodze przyswajania wiedzy.
 - b) Uznać znaczenie zewnętrznych warunków dla realizacji samodzielności i odpowiedzialności za własne uczenie się. Społeczne i psychologiczne znaczenie wolności.
 - c) Stworzyć strategię uczenia się uwzględniając cechy indywidualne podmiotu uczenia się i uwzględniając pozapoznawcze czynniki uczenia się celem własnego podmiotu w procesy decyzyjne związane z uczeniem się.
 - d) Poszerzenie kompetencji nauczyciela o kompetencje organizacyjne i komunikacyjne a także o terapeutyczne wpływające na upodmiotowienie procesu rozwoju ucznia.
3. Potrzeby nauczycieli, które należy zaspokoić w trakcie realizacji projektowanego szkolenia.
 - a) Nauczyć się rozpoznawać znaczenie, identyfikować, rozróżniać poszczególne koncepcje psychologiczne dla celów kształcenia.

- b) Opracować różne strategie nauczania w oparciu o różne koncepcje psychologiczne w odniesieniu do nauczycieli przedmiotów i analizowanie różnych możliwości ich integracji.
- c) Praca nad wyborem własnej strategii nauczania.
- d) Nauczyć radzenia sobie z elementami zakłócającymi proces organizacji uczenia się.
- e) Nauczyć się różnicowania zachowań społecznych ucznia (zachowań informujących o rozwoju osobowości i zachowań o charakterze poznawczym, a także gradacji ich).
- f) Poznać sposoby ćwiczenia u uczniów wytrwałej, celowej aktywności oraz analizy i refleksji własnego stylu nauczania (dyrektywny, niedyrektywny) w odniesieniu do możliwości wpływania na podniesienie motywacji osiągnięć własnych ucznia.
- g) Nauczyć się wzbogacania i urozmaicania sytuacji związanych z uczeniem się ucznia celem uaktywnienia uczniów zdolnych.
- h) Zwiększyć kompetencje własne w zakresie regulowania i kontrolowania własnych działań na gruncie nauczanego przedmiotu oraz elementów zakłócających jego nauczanie a także regulowanie i kontrolowanie działań ucznia, uczenie się oddzielania się społecznego tła uczenia się od jego osiągnięć i umiejętności.
- i) Poszerzyć kompetencje w organizowaniu warunków procesu twórczego rozwoju uczenia w szkole: osobowość, środowisko, proces twórczy i wytwór twórczej pracy ucznia. Dyrektywne formy kierowania myśleniem ucznia a formy niedyrektywne.

UWAGA: W szkoleniu bierze udział grupa doradców metodycznych z naszego ODN.

STUDIUM NOWOCZESNEGO ROLNICTWA

W sobotę (18. lutego br.) uroczystym wręczeniem dyplomów zakończyły się zajęcia na Studium Podyplomowym dla nauczycieli średnich szkół rolniczych i doradców rolniczych. Otrzymało je 24 pedagogów i 27 specjalistów z ośrodków doradztwa rolniczego z województw: koszalińskiego, słupskiego, gorzowskiego, pilskiego, gdańskiego i szczecińskiego. Świadectwa ukończenia studium wręczyli rektor Akademii Rolniczej w Szczecinie prof. Marian Piech i dziekan Wydziału Ekonomii i Organizacji Gospodarki Żywnościowej dr hab. Antoni Piwowarski. W uroczystości wziął wojewoda koszaliński Jerzy Mokrzycki.

Projekt pod nazwą „Studium Podyplomowe” został uruchomiony na wniosek Wydziału Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Urzędu Wojewódzkiego. Finansuje go Fundacja FAPA ze środków PHARE. Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boninie zapawnił pomieszczenia i sprzęt, natomiast wykładowcami byli naukowcy z Akademii Rolniczej w Szczecinie, których wspomagali uczenie z Danii, Niemiec i Szwecji. Kurs rozpoczął się 17. listopada 1994r. i obejmował dwa przedmioty - rynek rolny oraz doradztwo rolnicze. Zajęcia odbywały się w systemie trzydniowych zjazdów.

Celem studium jest „doszkolenie” nauczycieli w związku z nowym ustrojem gospodarczym w Polsce, a także koniecznością przystosowania się rolników do reguł wolnego rynku. Ostatecznie korzyść mają odnieść uczniowie szkół rolniczych, bo nauczyciele mają być przekaznikami nowoczesnej wiedzy rolniczej. Zapoznano ich także z nowymi technikami prowadzenia zajęć lekcyjnych. W wytypowanych szkołach pilotażowych będzie sprawdzać się czy i jak nowe treści kształcenia są przekazywane uczniom. Placówkom tym przyznano 10 tysięcy ECU na techniczne wyposażenie. W dalszej perspektywie przewidziane jest wprowadzenie tych treści do ministerialnego programu nauczania.

2. marca br. rozpoczęła druga część studium podyplomowego w zakresie rolnictwa ekologicznego i agrobiznesu z elementami marketingu.

przedruk Głos Pomorza, Nr. 44 z 21.02.95r.

WARSZTATY MULTIPLIKATORÓW

W styczniu 1994 roku uczestniczyłam w 3 dniowych „Warsztatach multiplikatorów orientacji i poradnictwa zawodowego młodzieży szkół podstawowych” organizowanych przez CEN w Gdańsku.

Zajęcia prowadziły pani mgr Katarzyna Rewers - doradca zawodowy z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku, pani mgr inż. Jadwiga Kulwas - konsultant przedmiotów zawodowych w CEN w Gdańsku oraz pani mgr Irena Napiórkowska - Harciarek - psycholog z PPP nr 7 w Gdańsku.

Podczas zajęć warsztatowych przedstawiono ciekawy program orientacji i poradnictwa zawodowego w klasach VI - VIII szkoły podstawowej w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy.

Ponieważ orientacja i poradnictwo zawodowe jest procesem długofalowym, nie może on być tylko realizowany w klasie ósmej. I choć nie zawsze tak jest powinien stanowić szczególną troskę dyrekcji szkoły, wychowawców, nauczycieli i rodziców.

W przedstawionym programie uwzględnione zostały różnorodne formy zajęć z młodzieżą. Obok tradycyjnych, takich jak: pogadanki, wycieczki do zakładów pracy, do szkół, spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, ankiety, tablice informacyjne, szczególną uwagę zwrócono na formę warsztatu integracyjno - zawodowoznawczego oraz wykorzystanie doradztwa kompetentnych osób (lekarza, pielęgniarki, przedstawiciela rejonowego biura pracy, psychologa).

Formy warsztatowe są dla młodzieży szczególnie atrakcyjne, wywołują aktywność każdego uczestnika, sprzyjają kształtowaniu się umiejętności poznawania siebie i dokonywania prawidłowej samooceny.

Zainteresowanych metodą warsztatów integracyjno - zawodowoznawczych odsyłam do literatury, gdzie znaleźć można scenariusze zajęć:

B. Sekuła „Poradnictwo i orientacja zawodowa dla uczniów ostatnich klas szkół podstawowych i średnich”
oraz →

G. Sołtysińska, W. Trzeciak - „Jak wybrać zawód” - poradnik dla nauczyciela i zeszyt ćwiczeń dla ucznia.

Mirosława Szymańska, SP8 Lębork

Zespół Pedagogiki Specjalnej

WOM w Jeleniej Górze

uprzejmie informuje, że jest organizatorem centralnego kursu „Komunikacji Symbolicznej BLISS”.

Kurs przeznaczony jest dla nauczycieli, psychologów, logopedów, pracujących z dziećmi z mózgowym porażeniem.

Koszt kursu wynosi 150 zł (1.500.000). W ramach kosztów zapewniamy zakwaterowanie, wyżywienie, materiały seminaryjne, słowniki i szablony do symbolii.

Termin I rotacji kursu - 28.09.95 - 2.05.95, II rotacja w miesiącu październiku.

Uczestnicy kursu uzyskują licencję do prowadzenia zajęć metodą symboli BLISSA.

Zgłoszenia na I i II rotację prosimy przesłać w terminie do 10.03.95 na adres: Wojewódzki Ośrodek Metodyczny, ul. 1-go Maja 43, 58-500 Jelenia Góra.

ODBYŁO SIĘ W ODN

- 27. lutego warsztaty dla doradców metodycznych i wizytatorów ko w śląsku nt. „Hospitacja - inaczej”

prowadzone przez konsultantów ds. kadry kierowniczej z CDDN w Szczecinie - mgr Alicję Szabo i mgr Felicję Mike.

- 28. lutego warsztaty dla oświatowej kadry kierowniczej woj. śląskiego nt. „Kierowanie zespołem pracowników” prowadzone przez konsultanta ds. kadry kierowniczej z CDDN w Szczecinie - mgr Alicję Szabo.

Warsztaty zorganizowała mgr Elżbieta Trojanowicz - konsultant ds. doskonalenia nauczycieli.

- 2. marca Seminarium dyrektorów szkół zawodowych nt. „Nowe programy kształcenia zawodowego”. Uczestnicy wysłuchali m. in. referatu dr inż. Ludwika Janickiego „Programy kształcenia zawodowego o budowie modułowej wspierane przez doradców Unii Europejskiej”. Wszyscy otrzymali materiały pomocnicze w formie broszury przygotowanej przez organizatorkę Seminarium p. mgr inż. Wandę Rychły - konsultanta ds. szkolnictwa zawodowego.

- 2. marca spotkanie nauczycieli języka polskiego ze szkół średnich oraz grupy zainteresowanych polonistyką uczniów z prof. dr hab. Włodzimierzem Maciagiem (UJ). Tematem spotkania były problemy w dydaktyce polskiej literatury współczesnej. Organizatorką spotkania była mgr Jani-

na Wojciechowicz - doradca metodyczny języka polskiego.

- 6. marca zebranie robocze doradców metodycznych i konsultantów ODN. W zebraniu uczestniczyli przedstawiciele Delegatur Kuratorium Oświaty oraz Wicekurator mgr Zygmunt Kulczewski i Dyrektor Wydziału Kształcenia - mgr Lech Kowalewski. Spotkanie zorganizowała dyrekcja ODN (Mgr M. Kozak i mgr Ł. Knop) J. T.

Jak się sprzedać?

Na to pytanie absolwentom szkół zawodowych z woj. śląskiego pomogą odpowiedzieć nauczyciele, przeszkoleni wcześniej w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli.

ODN na przełomie marca i kwietnia br. zorganizuje kurs oparty na programie „Przygotowanie do wejścia na rynek pracy”, przygotowanym przez fundację z Lublina. Program ma akceptację MEN, nie może jednak być wprowadzony do szkół jako nowy przedmiot ze względu na brak pieniędzy. Śląskie Kuratorium wybrało więc okreśną drogę - przeszkoleni w ODN nauczyciele przekazą uczniom wiedzę np. na lekcjach wychowawczych.

(Z notatki prasowej w „Głosie Pomorza”)

JĘZYKI OBCE

Letnia Szkoła Języka Angielskiego czyli ANGLIK „NA ŻYWO”!
Anglo-Plish Universities Association (APASS)

Informujemy, że podobnie jak w latach ubiegłych organizujemy 3-tygodniowe bezpłatne kursy języka angielskiego w Polsce w miesiącach letnich (lipiec-sierpień), prowadzone przez naszych członków, rodowitych Anglików.

Geneza kursów.

W 1989 roku w odpowiedzi na sygnały zgłaszane przez angielskie uczelnie wyższe i angielski przemysł odnośnie niskiego poziomu znajomości języka angielskiego przez polskich stypendystów i stażystów zorganizowano w Ambasadzie Polskiej w Londynie spotkanie robocze w celu uzdrowienia sytuacji. Zaproszono przedstawicieli rektorów wyższych uczelni, przemysłu

i handlu. Przewodniczyli min. Rapacki i prof. Tarajkowski. Powstał wówczas i został zaakceptowany projekt werbowania lektorów - wolontariuszy na wyższych uczelniach angielskich, którzy prowadziliby 3-tygodniowe, 45-godzinne kursy języka angielskiego w Polsce podczas letnich wakacji (lipiec-sierpień), nazwany „Anglik na żywo”. W Polsce projekt ten został przychylnie przyjęty przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, a Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie podjął się roli organizatora kursów na terenie całej Polski. Nasze Towarzystwo przy wydatnej pomocy angielskich lektorów, rektoratów, Związku Studentów Angielskich oraz Ambasady Polskiej w Londynie zajęło się całokształtem spraw organizacyjnych w Anglii.

Kim są angielscy lektorzy?

Są to przeważnie ludzie młodzi, z wydziału pedagogiki, anglistyki, historii i in., wybierani przez rektoraty uczelni ze względu na czystą wymowę, czytelne pismo i walory osobowościowe. Są oni nastawieni do Polski entuzjastycznie: mimo atrakcyjnych płatnych ofert (szczególnie z Niemiec i USA) wolą bezpłatnie uczyć języka angielskiego Polaków.

Czego oczekują Anglicy od polskich gospodarzy?

Angielscy lektorzy są powiadomieni, że organizatorzy kursów i osoby zapraszające ich do swoich rodzin zobowiązują się zapewnić im zakwaterowanie i wyżywienie oraz w miarę możliwości program kulturalno-turystyczny.

Strona angielska (członkowie naszego towarzystwa nie zamierza niczego sugerować polskim gospodarzom, ponieważ gościnność Polaków w Anglii jest legendarna i jak dotychczas nie otrzymaliśmy ani jednego zażalenia od ponad 500 angielskich lektorów, którzy odwiedzili od 1990 r. Polskę.

Kilku z nich nawet pozostało na rocznych kontraktach, wielu lektorów zaprosiło w rewanżu swoich polskich gospodarzy z wizytą do Anglii. **Czego oczekujemy od polskich instytucji i osób prywatnych?**

Polegając na dobrej woli rodaków w kraju prosimy o upowszechnienie tej szlachetnej polsko-angielskiej inicjatywy, która daje tak baedzo potrzebne praktyczne rezultaty: rozwija znajomość języka angielskiego wśród Polaków, pogłębia przyjaźń polsko-angielską, informuje angielską opinię publiczną o Polsce.

GOETHE INSTITUT WARSCHAU
Seminarium dla przyszłych multiplikatorów i metodyków języka niemieckiego dotyczące prezentacji materiałów do egzaminu
„Zertifikat Deutsch als Fremdsprache”
Goethe Institut i Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli organizują wspólnie w dniach 15-17.03.95r. w Pogorzeli Warszawskiej seminarium, na którym omawiane będą przygotowania uczniów szkół średnich do egzaminu „Zertifikat Deutsch als Fremdsprache”.
ZDaF jest egzaminem, który kończy kształcenie języka niemieckiego na poziomie podstawowym w wymiarze 400 - 600 jednostek nauczania.
Posiadanie certyfikatu ZDaF jest w Polsce warunkiem przyjęcia na studia w wielu kolegiach nauczycielskich.
Volker Pfeiffer

DAVID GAME COLLEGE GROUP
Szanowni Państwo.

Przedstawiamy Państwu jedną z większych grup colleges w Wielkiej Brytanii stowarzyszonych pod wspólną nazwą „Davi Game College Group. Nasza colleges są uznane i zatwierdzone przez The British Accreditation Cousil for Independent Further and Higher Education (BAC).

David Game College Group oferuje wszelkie możliwości, których studenci mogą się spodziewać ze strony systemu kształcenia. Znakomici wykładowcy, różnorodność i elastyczność programów są dodatkowymi atutami przemawiającymi na rzecz colleges. Kształcimy młodzież od lat 14 aż do uzyskania przez nich matury.

Jesteśmy **centrum egzaminacyjnym dla Uniwersytetu Londyńskiego i dla Uniwersytetu w Cambridge.** Prowadzimy całoroczne kursy językowe oraz pierwsze lata studiów dla kilku uniwersytetów brytyjskich, cały program Master of Business Administration, kursy z zakresu businessu, marketingu, public relations, bankowości, turystyki i hotelarstwa oraz przygotowujące młodzież do wstępu na brytyjskie uniwersytety.

Z Polską rozpoczęliśmy współpracę 4 lata temu. Nawiązaliśmy kontakty z uniwersytetami i szkołami, których pracownicy i studenci przyjeżdżają do nas na kursy językowe i profesjonalne. W czasie wakacji dodatkowo organizujemy kursy dla dzieci i młodzieży.

Nasza działalność na terenie Polski obejmuje również organizowanie egzaminów i kursów języka angielskiego z dyplomami Oxford Language Center oraz egzaminów biznesowych z dyplomami Londyńskiej Izby Przemysłowo-Gospodarczej.

Bardzo chętnie nawiążemy współpracę z Państwa Instytucją. Będziemy wdzięczni za Państwa sugestie w tym zakresie.

KORPUS POKOJU

Przygotowując się do piątego roku naszej pomocy polskim szkołom, biuro Amerykańskiego Korpusu Pokoju, zwraca się z prośbą o przekazanie informacji na temat naszej organizacji liceom ogólnokształcącym znajdującym się w Państwa regionie.

Korpus Pokoju kieruje do Polski ochotników amerykańskich, pracujących jako nauczyciele języka angielskiego, na okres dwóch lat.

Amerykański Korpus pokoju jest agencją Stanów Zjednoczonych, działającą w oparciu o porozumienie z Ministerstwem Edukacji Narodowej. Jesteśmy obecni w Polsce od 1990 roku i skierowaliśmy już ponad 200 nauczycieli do polskich liceów.

Korpus Pokoju oczekuje, że zainteresowana szkoła zapewni naszemu nauczycielowi samodzielne i gwarantujące podstawowe wygody mieszkanie lub miejsce w internacie. W szkole musi być zatrudniony polski nauczyciel języka angielskiego, zainteresowany współpracą z naszym ochotnikiem. Nauczyciele Korpusu Pokoju otrzymują ze szkoły wynagrodzenie zbliżone wysokością do wynagrodzenia polskich nauczycieli.

Szczegółowych informacji udziela: Amerykański Korpus pokoju, Sekcja Edukacyjna, ul. Bukowińska 24, 02-703 Warszawa, tel. (0-22) 43-50-11

Zainteresowane szkoły prosimy o kontakt w celu wysłania odpowiedniego kwestionariusza. Termin składania kwestionariuszy upływa 31. marca 1995 roku.

OLIMPIADY, KONKURSY

XXV OLIMPIADA LITERATURY I JĘZYKA POLSKIEGO

Z przyjemnością informuję o wynikach zawodów okręgowych XXV Olimpiady Literatury i Języka Polskiego, przeprowadzonych w Gdańsku w dniach 21.01.1995 roku (eliminacje pisemne) i 18.02.1995 roku (eliminacje ustne).

Do części pisemnej przystąpiło 169 osób, w tym 19 osób z województwa słupskiego - z następujących szkół:

- LO Ustka - 1, I LO Lębork - 6, ZSR Lębork - 4,
- III LO Słupsk - 1, LO Sławno - 3, LO Człuchów - 2, SLO Człuchów - 2.

Do części ustnej dopuszczono 24 uczniów, w tym 4 z naszego województwa: Marcina Bortkiewicza z III Liceum Ogólnokształcącego w Słupsku (opiekun: mgr Bogna Jutrzenka - Kasprzak), Katarzynę Cabaj z Liceum Ogólnokształcącego w Człuchowie (opiekun: mgr Janina Dymek), Magdalenę Cichocką z I Liceum Ogólnokształcącego w Lęborku.

borku (opiekun: mgr Roman Pryl) oraz Anę Formelę z tegoż Liceum (opiekun: mgr Renata Pietras). Gratulujemy Olimpijczykom i Polonom. Dziękujemy również tym polonom, których uczniom zabrakło szczęścia, gdyż mimo braku wymiernych sukcesów najważniejsze w olimpijskich zmaganiach jest zawsze pobudzenie ruchu naukowego na terenie szkół i stworzenie młodzieży szansy rozwoju zainteresowań humanistycznych.

Z czwórki naszych reprezentantów dwie osoby przekroczyły wymagany limit punktów i znalazły się w grupie 12 osób wytypowanych przez Komitet Okręgowy do eliminacji centralnych w Warszawie. Są to w kolejności uzyskanych punktów: Marcin Bortkiewicz z III LO w Słupsku (143 p.) i Magdalena Cichocka z I LO w Lęborku (121 p.). Raz jeszcze gratulujemy uczniom i ich Opiekunom, żyjącą najwyższych laurów olimpijskich w dalszych zmaganiach. Kuratorium Oświaty w Słupsku ufundowało czwórcę uczestników ustnych eliminacji okręgowych cenne nagrody książkowe, które zostaną im wręczone w najbliższym czasie.

Nizej podaję tematy literackich prac pisemnych oraz test językowy z tegorocznej, XXV OLiJP, zachęcając jednocześnie Państwa do wytrwałości i zainteresowanie się udziałem uczniów swoich szkół w kolejnej, XXVI Olimpiadzie.

Janina Wojciechowicz
(członek Komitetu Okręgowego
OLiJP w Gdańsku)

**XXV OLIMPIADA LITERATURY I JĘZYKA
POLSKIEGO
ZAWODY OKRĘGOWE - 21 STYCZNIA 1995 ROKU**

TEMATY PRAC PISEMNYCH

1. Jan Kochanowski i Mikołaj Sęp Szarzyński - co łączy, a co dzieli tych dwóch twórców?
2. Piosenka literacka, w kulturze współczesnej. Scharakteryzuj jej znaczenie na wybranych przykładach.
3. Jakie utwory zasługują na miano arcydzieła? Sformułuj swoją koncepcję na podstawie dwóch wybranych utworów.

INTERPRETACJE

4. Czesław Miłosz, *Dwór* a tradycje poetyckich powrotów.
5. Łukasz Uniejewski, *Konformizm Sekwany*
6. Kazimierz Wierzyński, *Odwiedziny*

**TEMATY DLA SPECJALIZACJI
TEATROLOGICZNEJ**

1. W jakiej epoce historycznej istniała zależność między rozwojem teatru i dramatu? Omów dokładniej jedną z takich sytuacji.
2. Początki nowoczesnego teatru (przełom XIX i XX wieku).

3. Idol i gwiazda - aktor końca XIX wieku i w czsach pop-kultury.

◆◆◆

Czesław Miłosz

DWÓR

Nie ma domu, jest park, choć stare drzewa wycięto
I gąszcz porasta ślady dawnych ścieżek.
Rozebrano świryn, biały, zamczysty,
Ze sklepami czyli piwnicami, w których stały półki na jabłka zimowe.

Takie jak dawniej koleiny drogi w dół:
Pamiętam, gdzie skrócić, ale nie poznałem rzeki;
Jej kolor jak rdzawej samochodowej oliwy,
Ani szuwarów, ani lilii wodnych.
Przemięła lipowa aleja, niegdyś droga pszczołom,
I sady, kraina os i szerszeni opitych słodyczą,
Zmurszały i zapadły się w oset i pokrzywy.
To miejsce i ja, choć daleko stąd
Równocześnie, rok po roku, traciłiśmy liście,
Zasypywały nas śniegi, ubywało nas.
I znów razem jesteśmy, we wspólnej starości.

Interesuje mnie dymek, z rury zamiast komina,
Nad baraczką skleconym miezgrabniez desek i cegły
W zieleni chwastów i krzaków - poznaję *sambucus nigra*.

Chwała zyciu, za to, że trwa, ubogo, byle jak.
Jedli te swoje kluski i kartofle
Imieli przynajmniej czym palić w nasze długie zimy.
z tomu Na brzegu rzeki, 1994

samucus nigra - bez czarny

Łukasz Uniejewski

konformizm sekwany

byłem w paryżu
tam wszystko jest wolne
wolny jest bruk i drzewo

byłem w paryżu
tam wszystko jest wolne
lecz każda kostka bruku równo ułożona

byłem w paryżu
tam wszystko jest wolne
lecz każdy ptak lata do przodu

byłem w paryżu
tam wszystko jest wolne
lecz każde drzewo wyrasta zielonym ku górze

w paryżu po każdym wschodzie słońce zachodzi
po zimie jest wiosna

po życiu jest śmierć

w paryżu
nie ma wolnych wyjątków
choć o wolności grają organy st. eustache
choć o wolności myślą ciemnoskóre dziewczęta
z obrazów gauguine'a w d'orsey

Ł. Ujiejewski ur. 24 lutego 1975 r. uczeń LO im. W. Sikorskiego we Włoszczowie (kieleckie), laureat XXIII OLiJP zmarł nagle 27 maja 1993 r. Wiersz pochodzi z jedyne- go tomiku opublikowanego po śmierci autora (*Ziemia obłądów*, Kielce 1994).

Kazimierz Wierzyński

ODWIEDZINY

O, przyjaciele! Cóż to za wizyta!
Czymże was witać, o najbardziej moi?
Niech każde okno snami pozakwita.
W liście majowe niech się próg przystroi.

Każdy z was bratem mi i dobrodziejem;
Witajcie! Proszę tu na błam kobierca.
Zastawić muszę stół. W kieliszki wlejem
Każdy czerwone wino swego serca.

O, przyjaciele! Z dawna po kryjomu
Sniłem w komatach nocą przy kagańcu
Żeby raz wszystkich was tak mieć tu w domu:
Wszak myśmy siebie znali tylko w tańcu.

W śpiewie, w podrózach, w któreśmy jeździli
Ekspresem natchnień po tym całym świecie
Życie wyżywać i wiłbić! O mili,
Wy to ode mnie wszakże lepiej wiecie!

W wyścigach z wichrem, na gwiazd promenadzie,
Wiosennych korsach i jesiennej słońcie,
W spelunkach nędzy i szermierczej zwadzie,
Na pysznych skrzydłach i na samolocie.

Ze szerokiego gościńca przy śpiewie,
Z radosnych włóczęg w południe po miedzy,
Z czyhań na boga przy płonącym krzewie,
Z „wsie ludzi prawy” - z wszechwiedzy - niewiedzy.

Lecz o tem potem gdzieś przed krajobrazem
Boskiego życia pomilczym, pomówim...
A teraz siądźmy przy kieliszkach razem
(Ja), Siewierianin, Whitman, Staff i Tuwim.

wsie ludzi prawy - ros. wszyscy ludzie mają rację

Siewierianin Igor (właśc. I. Łotariew, ur. 1887 - zmarł w 1942), poeta, przedstawiciel tzw. egofuturystów. Wydał m. in.

tomy: *Ananasy w szampanie* 1915, *Poezoantrakt* 1916, *Medaliony* 1931.

Whitman Walt (ur. 1819 r. - zmarł w 1892 r.), poeta amerykański, jego głównym dziełem jest zbiór poezji *ZaŻbła trawy*.

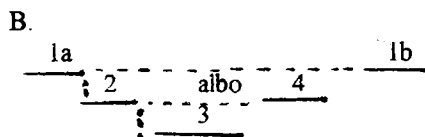
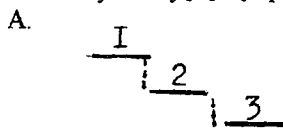
◆◆◆ TEST JEZYKOWY

- I. Jeśli w podanych niżej zdaniach odkryjesz błędy językowe, podkreśl je i podaj sformułowanie poprawne:**
1. *On zawsze idzie po najmniejszej linii oporu.*
 2. *Organizatorzy zjazdu zabezpieczyli uczestnikom wygodny nocleg.*
 3. *Nie traktujmy to zbyt poważnie.*
 4. *Zdając na uniwersytet, zaproponowano mi kierunek przyszłej specjalizacji.*
- II. W tekstach XVI-wiecznych znajdujemy następujące formy rzeczowników:**
- (*byli tu*) katowie, chłopcy,
 - z kośćcami, gardzielniami,
 - (*nie ma*) paniej, mszej,
 - (*dajcie mu dwie*) żenie, konwi,
 - (*znamy tę*) kwestyją, instrukcyją,
 - po kącicach, o smocech.
- Określ przypadek i liczbę każdej formy, napisz, od jakiego rzeczownika została utworzona oraz podaj jej współczesną postać w tym samym przypadku i w tej samej liczbie co forma dawna.
- III. Spośród podanych wyrażen wybierz te, które są synonimami słowa *uciekl*. Podkreśl je.**
- zrejterował, oddalił się, dał drapaka, czmychnął, pogalopował, zwiął, wziął nogi za pas, popędził, dał dyla, prysnął, wybiegł, ułotnił się, wyjechał, wyszedł, zbiegł, poleciał
- IV. W konkursie radiowym na polski odpowiednik angielskiego słowa *puzzle* wyróżniono m. in. następujące pomysły nazewnicze: *dobieranka, tekturyńka, myśligłówa*.**
- Dokonaj analizy słowotwórczej proponowanych nazw:
- a. wskaż wyrazy podstawowe, od których zostały utworzone,
 - b. podaj użyte formanty.
- V. Dane są wyrazy: *matkować, ślepnąć, głodować, kucharzyć, głuchnąć, lakierować, rozkoszować się, dyktorować, tępieć, tynkować, niepokoić się, złościć***
- Wyrazy te można podzielić na 4 grupy ze względu na znaczenie ich formantów. Jedną z tych grup tworzą czasowniki: *głodować, rozkoszować się, niepokoić się*. Uogólnione znaczenie, jakie wnoszą tu formanty (znaczenie słowotwórcze), to 'odczuwać coś', 'doznawać jakiegoś uczucia'.
- Zakwalifikuj pozostałe wyrazy do 3 innych grup oraz podaj przy każdej z nich uogólnione znaczenie wprowadzane przez formanty.
- VI. Dane są dwa wypowiedzenia wielokrotnie złożone i ich wykresy.**

1. Z obu wypowiedzeń wypisz wypowiedzenia składowe, ponumeruj je, określ ich wzajemny stosunek oraz typ.

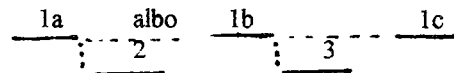
A. Pokolenie pozytywistów programowo zdecydowane na podporządkowanie się wymaganiom cenzury i działanie w ramach legalności odnalazło w części III „Dziadów” lepszy sposób wyrażania swoich ukrytych tęsknot i nadziei niż ten, który umożliwiało posługiwanie się frazeologią z „Pana Tadeusza”, co czyniły pokolenia wcześniejsze.

B. Tym, którzy w latach powstania styczniowego byli jeszcze za młodzi, że by walczyć, albo też z najróżniejszych przyczyn nie podjęli takiej decyzji, zaczęło w późnych latach siedemdziesiątych brakować w „Panu Tadeuszu” znaków i symboli skutecznych w próbach dojścia do porozumienia z radykalizującą się opinią publiczną.

2. Wypowiedzenie B przekształć w ten sposób, żeby odpowiadał mu poniższy wykres. UWAGA! Numery

racja wypowiedzeń składowych na tym wykresie odpowiada strukturze już przekształconego wypowiedzenia; nie ma więc nic wspólnego z ponumerowanymi wypowiedzeniami składowymi wypowiedzenia B.

VII. Przeanalizuj środki stylistyczne użyte w podanym wierszu:

- Wskaż w nim przeartutnię,
- Wskaż inwersję i przekształć dane wyrażenie zgodnie z naturalnym tokiem językowym,
- Wypisz z wiersza wyrazy użyte w pozycji rymowej i zaznacz w nich akcent wyrazowy
Określ, jaki typ rymu występuje w analizowanym wierszu: 1) ze względu na miejsce akcentu, 2) ze względu na dokładność współbrzmienia.
- Określ, do jakich części mowy należą zrymowane wyrazy. Czy któreś z nich zostały użyte w tej samej formie gramatycznej co ich odpowiedniki rymowe?

O źdźbło opartą pewność
mieć, wzór zapisany na wodzie...
„Ufasz?” - „Nie!” „Widzisz co?” - „Ciemno”...
Ano... To też jakiejś pewności rodzaj
K. Hłakowiczówna *Pewność*

Biologiczny tryumf „dwójki”

Dominik Domin, uczeń III klasy II Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Słupsku, wychowanek mgr I. Roźnowskiej, został zwycięzcą tegorocznych eliminacji okręgowych XXIV Olimpiady Biologicznej, zorganizowanej pod patronatem Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. M. Kopernika.

Drugie miejsce zajęła Joanna Wołowska (opiekunka mgr T. Kropiowska), uczennica tej samej szkoły. Trzecią lokatę uzyskała Natasza Knop (opiekunka mgr A. Koss) z Liceum Ogólnokształcącego w Lęborku.

Eliminacje odbyły się w Instytucie Biologii i Ochrony Środowiska WSP w Słupsku, z udziałem 37 uczniów z 15 szkół średnich województwa słupskiego i koszalińskiego. W pierwszym dniu zawodów olimpijczycy wypełnili test, przygotowany przez Komitet Główny Olimpiady Biologicznej w Gdańsku. Trzej uczniowie, którzy uzyskali najlepsze wyniki, przystąpili do

rozmów ustnych. O dopuszczeniu do rozmów decydował Komitet Główny Olimpiady Biologicznej.

Informacja o wynikach zawodów okręgowych XXI Olimpiady Historycznej odbytych w Słupsku w dniach 14-15 I 1995

Komitet Okręgowy Olimpiady Historycznej informuje, że kandydatami do eliminacji centralnych zostali uczniowie:

- Bona Arkadiusz - I LO Słupsk
- Kamieniarz Maciej - I LO Koszalin
- Sergiel Eliza - I LO Słupsk
- Ziółkowska Anna - I LO Koszalin

Informacja o wynikach konkursu na Grafikę Komputerową 3D

W „Amigowcu” Nr 12/94 ukazała się informacja Marka Stora (redaktora pisma) o wynikach konkursu na Grafikę 3D. Pierwsze miejsce (i nagrodę : Genlock i generator efektów)

uzyskała praca „ED 209” wykonana przez Piotra Kuźnickiego - ucznia III klasy Technikum Elektrycznego (specjalność: elektronika ogólna) w Słupsku. Gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów!

Z informacji Marka Stora wynika, że na konkurs wpłynęło wiele prac.

„...Prawie wszystkie rysunki były wykonane na Amigach 1200 w różnych konfiguracjach. Od gołej A1200 bez dysku twardego i rozszerzenia pamięci, do Amig wyposażonych w różnego rodzaju dopalacze. Prace dzieliły się na wykonane programami Imagine i Real 1.4 mniej więcej w połowie. Po jednej pracy zaliczyły Maxon Cinema i Real 2.0. Nie było żadnej pracy wykonanej na Lingswave, prawdopodobnie wiąże się to z wymogami sprzętowymi tego programu (...). W pracach ocenialiśmy pomysł, wykonanie graficzne, samodzielność wykonania obiektów, a także estetykę i kompozycję prac...”

**Konkurs MÓJ LAS
wyniki etapu wojewódzkiego
za rok szkolny 1994/95.**

Komisja Konkursowa przy Zarządzie Wojewódzkim Ligi Ochrony Przyrody w składzie:

- mgr Anna Górka - przewodnicząca,
- mgr Irena Czyż - członek,
- mgr Teresa Kalinowska - członek,
- mgr Wacława Kwiatkowska - członek,

dokonała oceny 103 prac, które wpłynęły na w/w konkurs. Na temat "Ekologiczna rola zwierząt w lesie" wpłynęło 81 prac (w tym indywidualnych 67 i 14 zbiorowych) od uczniów szkół podstawowych. Na temat "Pożary w lesie - przyczyny, możliwości zapobiegania, skutki" wpłynęły 22 prace (w tym 9 indywidualnych i 13 zbiorowych) od uczniów szkół ponadpodstawowych.

Po dokonaniu szczegółowej analizy poszczególnych opracowań postanowiono przyznać w grupach:

Szkoły Podstawowe

a) prace indywidualne:

- I miejsce - Bogusława Nowak - SP Szczypkowice
- II miejsce - Karina Kijewska - SP Główczyce

b) prace zbiorowe:

- I miejsce - Marta Mozol, Agnieszka Lehmann, Katarzyna Dziewańska - SP Motarzyno
- II miejsce - Anna Krzymowska, Ewa Krzymowska - SP Główczyce.

Szkoły Ponadpodstawowe

a) prace indywidualne:

- I miejsce - Rajmund Dargas - ZSB - Technikum Budowlane dla Dorosłych - Słupsk
- II miejsce - Katarzyna Bucka - ZSO Nr1 w Słupsku

b) prace zbiorowe:

- I miejsce - Claudia Murawiec, Katarzyna Laguń - ZSO Nr1 w Słupsku
- II miejsce - Elżbieta Dziuba, Adam Pawlak - ZSO Nr1 w Słupsku.

Prace te wraz z protokołem zostały przesłane do Głównej Komisji Konkursowej w Warszawie.

Ponadto postanowiono wyróżnić:

a) w grupie prac indywidualnych:

- Małgorzatę Gaciuk - SP18 Słupsk,

- Martę Hodak - SP 18 Słupsk,
 - Annę Hołota - SP Gostkowo,
 - Annę Kardaś - SP Główczyce,
 - Marię Utnik - SP Główczyce,
 - Małgorzatę Koplina - SP2 Sławno,
 - Tomasza Sajnow - SP Stowięcino,
 - Monikę Bobik - ZSO Nr1 Słupsk,
 - Anetę Kropidłowską - ZSO Bytów
- b) w grupie prac zbiorowych:
- Wojciecha Halickiego-Pliszko, Łukasza Świackiego - SP Dębica Kaszubska,
 - Hannę Biernaczyk, Ewę Jabłońską - ZSGastr. i Hotel. Słupsk,
 - Martę Mincewicz, Żanetę Kraszewską - ZSGastr. i Hotel. Słupsk
 - Hannę Leszczyńską, Beatę Strzałkowską, Marzenę Knuth - ZSE Słupsk
 - Daniela Sierżańskiego, Roberta Langerę - Prywatny Zespół Szkół dla Dorosłych - LO dla Dorosłych Słupsk.

Wszyscy wymienieni uczniowie otrzymują nagrody, które razem z pracami są do odebrania w ZW LOP w Słupsku, ul. Szarych Szeregów 14, p. 15 (wtorek - piątek, godz. 9.00-12.30).

Jednocześnie zwracamy się z prośbą do Dyrekcji Szkół, aby wręczenie nagród odbyło się publicznie. Dodatkowe spostrzeżenia i sugestie Komisji:

1. Poziom i szata graficzna tegorocznych prac były zadowalające i stosunkowo wyrównane.
2. Prace były wykonane bardzo starannie, na ogół bogato ilustrowane (mapy, wykresy, zestawienia tabelowe, zdjęcia, szkice, przedruki ilustracji lub ich oryginały z czasopism i książek).
3. W opracowaniach ze szkół podstawowych lepszymi procentowo były prace zbiorowe.
4. Mankamenty łatwe do eliminacji, a powtarzające się w pewnym procencie prac, to nieuwzględnienie wymaganego w pracach opisowych, ujęcia ich w trzy podstawowe części: wstęp, rozwinięcie, zakończenie (podsumowanie, wnioski). Nie zawsze też był podawany wykaz wykorzystanej literatury, spis treści lub plan pracy. Te ostatnie zwłaszcza przez uczniów szkół podstawowych mogą być traktowane zastępczo.
5. Wskazano jest aby wykorzystywane teksty oryginalne i ich przedruki umieszczać na końcu jako załączniki. (Komisja Konkursowa)

Informacje o przebiegu i wynikach V Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego Poezji i Prozy Kresowej. Słupsk 3-5 marca 1995r.

Przesłuchania uczestników konkursu w kategoriach poezji śpiewanej i recytacji miały miejsce, tak jak i w latach poprzednich, w Zespole Szkół Ekonomicznych w Słupsku. Internat szkolny zapewnił noclegi (przyjezdnym) i posiłki (wszystkim uczestnikom).

Do tegorocznych eliminacji przystąpiło 46 uczestników - uczniów szkół ponadpodstawowych. Ze Słupska zgłosili się do konkursu uczniowie z ośmiu szkół (z I i IV Liceum Ogólnokształcącego, z Zespołu Szkół Rolniczych, z Zespołu Szkół Skórzanych, ze Szkoły Zawodowej PKP, Zespołu Szkół Zawodowych i Zespołu Szkół Mechanicznych. Prócz tego z województwa słupskiego w konkursie uczestniczyli uczniowie z Zespołu Szkół Leśnych w Warcinie, z liceów ośno-kształcących Nr 1 i Nr 2 oraz ASLO w Lęborku, z Zespołu Szkół Mechanicznych w Miaszku oraz z Zespołu Recytatorskiego przy MDK w Bytowie.

W konkursie udział wzięli także uczniowie z miejscowości spoza naszego województwa: Szczecin (III LO i Zespół Szkół Łączności), Świnoujście (ZSZ Nr 1), Wałcz (I i II LO), Chełm (LO Nr 2), Poczesna w woj. częstochowskim (GOK), Opole (II LO), Rybnik (LO), Ostrołęka (ZSZ Nr 1), Biała Podlaska (MDK).

Komisja konkursowa oceniła wszechstronnie i obiektywnie prezentacje wykonawców (dobór repertuaru, ekspresję, kulturę słowa). Po zakończeniu przesłuchań ważniejsze spostrzeżenia i uwagi przekazał uczestnikom eliminacji przewodniczący komisji - prof. dr hab. Włodzimierz Maciąg.

Podsumowanie konkursu - ogłoszenie wyników połączone z rozdaniem nagród i uświetnione występami laureatów - tegorocznych i z lat poprzednich (Wiesław Merong - 1993, Edyta Bojkowska i Sylwia Cieślak - 1994; wszyscy z LO w Sławnie) - miało miejsce w niedzielę 5. marca w Słupskim Teatrze Impresaryjnym. Gospodarzem tej części tegorocznego konkursu był p. Marian Boratyński - prezes Towarzystwa Przyjaciół Wilna i Grodna w Słupsku. Na popis laureatów przybyli

także m. in.: dr inż. Zygmunt Sadowski - Kurator Oświaty w Słupsku, prezydent Słupska - mgr Jerzy Mazurek, senator RP - p. Mieczysław Włodyka oraz sponsorzy i fundatorzy nagród.

Wszystkim organizatorom i współorganizatorom oraz uczestnikom tegorocznego konkursu, a także członkom Komisji Oceniającej - serdeczne słowa podziękowania przekazał Kurator Oświaty - dr inż. Zygmunt Sadowski.

(J. T)

**Protokół
z posiedzenia komisji konkursowej
z dnia 4. marca 1995 r.**

Komisja w składzie:

prof. Włodzimierz Maciąg - przewodniczący

Aleksandra Śliwińska - sekretarz

Jadwiga Milewska - członek

Jadwiga Rybakowska - członek

Walenty Szymczewski - członek

w dniach 3. i 4. marca 1995 r. przestudiowała uczestników V Ogólnopolskiego Konkursu Poezji i Prozy Kresowej, występujących w dwóch kategoriach: recytacja i poezja śpiewana.

W kategorii - poezja śpiewana komisja postanowiła przyznać:

I miejsce Kamila Dęga LO Szczecin

II miejsce Dorota Gizicka LO Opole

III miejsce Bożena Ledeman LO Wałcz

wyróżnienie: Jakub Puchacz

ZSRol. Słupsk

W kategorii recytacji komisja postanowiła przyznać:

I miejsce Anna Łęska LO Wałcz

II miejsce Maciej Pacyno

MDK Bytów

III miejsce Anna Jędryka

Częstochowa

IV miejsce Sylwia Strzelczyk TPS

Słupsk

V miejsce Małgorzata Protas TPS

Słupsk

VI miejsce Dorota Humieniuk LO

Szczecin

VII miejsce Krzysztof Jabłoński ZSZ

Nr1 Ostrołęka

wyróżnienia:

I Wioletta Kostuch, Adam Wisniewski

I LO Lębork

1. Monika Zacharzewska I LO Słupsk

2. Alicja Tereszkiwicz LO Szczecin

3. Monika Glina ZSL Szczecin

4. Renata Machalska LO Nr 2 Chełm

5. Katarzyna Galla IV LO Słupsk

6. Anna Torenc MDK Biała Podlaska

7. Katarzyna Gilińska ZSE Słupsk

8. Ludmiła Rugowka II LO Opole

9. Bogna Szafranec II LO Opole

Rozdzielono 6 nagród specjalnych:

1. Nagroda Wojewody Słupskiego:

Anna Łęska - LO Wałcz za kulturę ekspresji

2. Nagroda Prezydenta Miasta Słupska:

Sylwia Strzelczyk - TPS Słupsk za pomysłowy dodór repertuaru

Nagrody sponsorów:

1. Kamilla Dęga - za oryginalność wykonania - radiomagnetofon

2. Maciej Pacyno - za sztukę iluzjonisty - kurtka zimowa

3. Dorota Gizicka - LO Opole - za wdzięk wykonania - walkman

Krzysztof Jabłoński - ZSZ nr 1 Ostrołęka - za wrażliwość na melodię i rytm języka - zegar ścienny.

Mała matura z drogowki

W Polsce z roku na rok rośnie liczba wypadków w ruchu drogowym, których ofiarami są dzieci. W celu popularyzowania przepisów o ruchu drogowym, praktycznych umiejętności zachowania się na drogach i bezpiecznej jazdy rowerem - organizowany jest Ogólnopolski Turniej Wiedzy o Bezpieczeństwie Ruchu Drogowego, dla wszystkich szkół w Polsce.

Ze względu na uwarunkowania środowiskowe wyjątkowo dużą wagę do bezpieczeństwa w ruchu drogowym przywiązują nauczyciele słupskiej „dziewiątki”. W ubiegłym roku zorganizowali oni na lekcjach wychowawczych i techniki, oraz w ramach zajęć pozalekcyjnych kurs, przygotowujący do egzaminu na kartę rowerową. Zdali go wszyscy, którzy się na to zdecydowali.

W tym roku kilku nauczycieli uczestniczyło w specjalnym kursie doskonalącym, a zajęcia z „drogowki” wprowadzono do programu nauczania techniki. Sprawdzianem skuteczności działań stał się udział w Ogólnopolskim Turnieju Wiedzy o Bezpieczeństwie Ruchu Drogowego. W eliminacjach klasowych wzięli udział wszyscy uczniowie klas od czwartych do ósmych. Do finałów szkolnych zakwalifikowano 60 najlepszych.

Finałiści wypełniali testy, poziomem zbliżone do tych przy egzaminie na prawo jazdy. Pod czujnym okiem

dyrektora szkoły Jadwigi Dziecielskiej i komisji sędziowskiej pod przewodnictwem Haliny Szostak, Teresy Nakonieczki i Grażyny Meger trudno było ściągać lub liczyć na podpowiedź. Komisja też miała problemy z wyłonieniem najlepszych, bo było wielu bardzo dobrych.

Zwyciężyła Katarzyna Karwecka z VIId, przed Maćkiem Osieckim (VIIIa) i Piotrem Michałowskim (VIIIId). Oni też oraz czwarta w kolejności Anna Karwecka reprezentować będą szkołę na wyższym szczeblu turnieju.

Coś dla podniebienia

W warsztatach Zespołu Szkół Gastronomicznych w Słupsku, odbył się II etap (wojewódzki) Turnieju Najlepszego Ucznia w Zawodzie Kucharz.

Celem turnieju jest pogłębienie i utrwalenie materiału nauczania z zakresu przygotowania zawodowego, rozwijanie zainteresowań ucznia problematyką gastronomiczną i kształcenie umiejętności zawodowych oraz wymiana doświadczeń i popularyzacja osiągnięć szkoły i uczniów.

Do turnieju przystąpili uczniowie III klas Zespołu Szkół Gastronomicznych w Słupsku i Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Lęborku. Wykorzystując wiadomości teoretyczne z zakresu towaroznawstwa, podstaw żywienia człowieka i umiejętności praktyczne - zaprezentowali zestaw potraw przygotowanych samodzielnie. Sylwia Ziemiewicz i Bogdan Czaja ZZSG w Słupsku zakwalifikowali się do finału centralnego, który odbędzie się w maju w Poznaniu. Pozostali uczestnicy otrzymali cenne nagrody rzeczowe.

KANGUR '95

Dnia 23 marca 1995 r. o godzinie 12³⁰ po raz pierwszy w woj. słupskim w 70 szkołach podstawowych i 12 szkołach średnich odbędzie się Międzynarodowy Konkurs Matematyczny „KANGUR '95”.

Biorą w nim udział uczniowie w 3 kategoriach dla szkół podstawowych:

- „Małuch” (klasy 3 - 4) - 1517 uczniów

- „Benjamin” (klasy 5 - 6) - 1547 uczniów
- „Kadet” (klasy 7 - 8) - 995 uczniów

oraz w 2 kategoriach dla szkół ponadpodstawowych:

- „Junior” (klasy I - II) - 230 uczniów
- „Student” (klasy III - IV/V) - 128 uczniów.

Tak więc tego dnia testy z 30 zadaniami rozwiązywać będzie 4059 uczniów klas III - VIII ze 151 szkół podstawowych oraz 358 uczniów klas I - V szkół średnich.

Całość zadań koordynują z ramienia Toruńskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Matematycznego doradcy metodyczni matematyki ODN w Słupsku, Eleonora Wójtowicz i Jerzy Paczkowski. Nad prawidłowym przebiegiem konkursu w szkołach czuwać będzie 82 nauczycieli (tzw. pełnomocników konkursu), którym w sprawach organizacyjnych pomagają ich koledzy (nie tylko nauczyciele matematyki).

Pełnomocnikom konkursu oraz pozostałym nauczycielom matematyki i ich kolegom za pracę w przygotowaniu i przeprowadzeniu konkursu serdecznie dziękujemy. Dziękujemy również dyrektorom wszystkich szkół, które przyjmują w swoich gościnnych progach młodych matematyków.

KANGURY, TRZYMAJCIE SIĘ!!!

Jerzy Paczkowski

WKRÓTCE:

IV Krajowy Festiwal Młodych Wykonawców Piosenki „MAJOWA NUTA” Częstochowa '95

Organizatorzy:

- Fundacja Wspierania Amatorskiego Ruchu Muzycznego im. J.H. Pastalozzkiego w Częstochowie.
- Wydział kultury Urzędu Miasta Częstochowy
- Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Częstochowy,
- Wydział Kultury i Spraw Społecznych Urzędu Wojewódzkiego w Częstochowie.

Cele imprezy.

1. Prezentacja umiejętności i dorobku artystycznego dziecięcych i młodzieżowych wykonawców.
2. Ukazanie osiągnięć w pracy z dziećmi i młodzieżą ich opiekunów artystycznych.
3. Wymiana pomysłów i doświadczeń w zakresie pracy z młodymi wykonawcami piosenek.
4. Promocja młodych wykonawców i rozpowszechnianie nowego repertuaru.

Uczestnicy.

Soliści w grupach wiekowych: 7-10, 11-15, 16-19 lat. W Festiwalu udział wezmą wokaliści zagraniczni.

Termin imprezy.

Maj 1995r.

Miejsce Festiwalu.

Państwowa Filharmonia w Częstochowie.

Zasady regulaminowe.

1. Wykonawca przedstawia dwa utwory o łącznym czasie trwania do 7-miu minut.
2. Wszyscy wykonawcy przesyłają do dnia 31.03.95r. na adres biura organizacyjnego opisane kasety z nagraniami roboczymi dwóch piosenek.
3. Jakość nagrania będzie podstawą kwalifikacji.
4. Piosenki winny być dostosowane do wieku wykonawcy.
5. Promowane będą utwory nieznanne, autorskie o ciekawej harmonii, nowoczesnym charakterze, duże ekspresji i dynamice.
6. Kwalifikacji dokonuje komisja powołana przez organizatorów.
7. Organizatorzy zapewniają aparaturę nagłaśniającą (vocal) i fortepian
8. Zaleca się własne półpaybacki wysokiej jakości, wyłącznie na kasetach chromowych. Każdy z zakwalifikowanych wykonawców musi posiadać pełny playback.
9. Każdy uczestnik wykonuje dwie piosenki z półpaybackiem lub akompaniamentem własnym.
10. Nie zaleca się, szczególnie w grupie wiekowej 16-19 lat, wykonywania utworów z repertuaru piosenkarzy zawodowych.

Zgłoszenia należy przysyłać:

Stanisław Zieliński
Fundacja Amatorskiego Ruchu Muzycznego
ul. Gajcego 4/79
42-200 Częstochowa
telefon: 62-57-43 w godz. 18.00-21.00

Sacrum w literaturze polskiej - III Wojewódzki Konkurs Recytatorski dla uczniów szkół podstawowych

- Eliminacje rejonowe dla uczniów klas I - III w dniu 13. maja 1995 roku (godz. 10.00) w Szkole Podstawowej Nr 1 w Słupsku (ul. Lutosałwskiego, tel. 25501)
- Eliminacje rejonowe dla uczniów klas IV - VIII w dniu 6. maja 1995 roku (godz. 10.00) w Szkole Podstawowej Nr 11 w Słupsku (ul. Profesora Lotha 3, tel. 25933)
- Finał konkursu - 20. maja 1995 roku (godz. 10.00) w Szkole Podstawowej Nr 7 w Słupsku (ul. J. Kilińskiego 38, tel. 22493)

Celem konkursu jest przybliżenie i upowszechnienie wśród uczniów i nauczycieli literatury podejmującej wątki szeroko pojętego sacrum. (= *Regulaminu Konkursu*)

XI Konkurs Literackiej Twórczości Dziecięcej.

Szkoła Podstawowa Nr 4 w Słupsku już po raz jedenasty ogłasza konkurs na wiersz i opowiadanie, adresowany do uczniów szkół podstawowych.

Do udziału w nim zapraszamy wszystkich młodych Twórców klas I-VIII. Tematyka wierszy i opowiadań dowolna. Prosimy o nadsyłanie tekstów opatrzonego godłem oraz dokładnymi informacjami personalnymi o uczniu (imię, nazwisko, klasa, adres szkoły) do **20. marca 1995r.**

Konkurs zostanie rozstrzygnięty w maju 1995r. Nagrody wręczymy laureatom w trakcie uroczystego podsumowania XI Konkursu Literackiej Twórczości Dziecięcej w Ośrodku Teatralnym RONDO w Słupsku.

Ze względu na dużą liczbę zgłoszonych tekstów organizatorzy Konkursu zastrzegają sobie prawo do powiadomienia o jego wynikach jedynie laureatów. Wszystkie pozostałe osoby zainteresowane listą nagrodzonych będą mogły uzyskać informacje pod numerem telefonu 432-202.

**II KONKURS INTERPRETACJI
DZIECIĘCYCH OLSZTYN '95
REGULAMIN****Cele konkursu:**

- upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży kultury literackiej i scenicznej,
- uwrażliwienie na słowo i środki przekazu teatralnego,
- rozwijanie wyobraźni młodych odbiorców kultury

Uczestnicy Konkursu:

Konkurs ma charakter otwartego przeglądu dla dzieci w wieku 7-14 lat. Jest rozgrywany w trzech kategoriach wiekowych: 7-9, 10-12, 13-14 lat.

Repertuar:

- Uczestnicy wykonują 2 utwory (lub ich fragmenty) zaczerpnięte z literatury dla dzieci i młodzieży - prozę i utwór poetycki. Łączny czas prezentacji nie może przekroczyć:
 - w grupie wiekowej 7-9 lat - 5 min
 - w grupach 10-12, 13-14 lat - 10 min.
- Utwór może być przykładem twórczości wywodzącej się z regionu, z którego pochodzi wykonawca.

Warunki uczestnictwa:

- Zgłoszenie do Konkursu odbywa się poprzez złożenie Karty Uczestnictwa w sekretariacie organizatora Konkursu w terminie do 20.05.95r.
- Konkurs prowadzony jest na drodze trójstopniowych przeglądów:
 - a. w jednostkach wojskowych,
 - b. w okręgach wojskowych i rodzajach sił zbrojnych (zakończą się one do 30.04.95r.)
 - c. 2. Spotkania Finałowe Konkursu Interpretacji Dziecięcych odbędą się w Klubie Garnizonowym w dn. 16-19.06.95r. w Olsztynie.
- Uczestnik nie może zmienić repertuaru zgłoszonego i wykonanego w przeglądzie niższego stopnia.

Jury Konkursu:

- Jury powołane przez Organizatorów dokona oceny prezentacji uczestników według następujących kryteriów:
 - dobór repertuaru (wartości artystyczne utworów oraz ich dobór do możliwości wykonawczych i percepcyjnych dziecka),
 - interpretacja utworów, kultura słowa.

- inscenizacja (wykorzystanie scenografii, kostiumu, rekwizytu, światła, muzyki, kompozycji gestu i ruchu scenicznego i zasadność ich zastosowania w realizacji programu).

Nagrody konkursowe:

Jury Konkursu przyzna nagrody i wyróżnienia w poszczególnych grupach wiekowych. Przewidziane są także nagrody dla instruktorów oraz nagroda publiczności.

Organizator:

Centralny Ośrodek Metodyczny Domu Wojska Polskiego, 02-097 Warszawa 22, ul. banacha 2. Informacji udzielają: Marzena Celek i Jolanta Wojtaś-Zapora tel. CA MON 82-65-81, miejski 682-65-81

**REGULAMIN
OGÓLNOPOLSKIEGO
KONKURSU RZEźBIARSKIEGO
„ŚWIĘTA JADWIGA
PATRONKA ŚLĄSKA I POLSKI”**

Organizatorzy:

- Towarzystwo Miłośników Ziemi Lubińskiej,
- Urząd Miasta Lubina,
- Kuratorium Oświaty w Legnicy,
- Młodzieżowy Dom Kultury w Lubinie.

Cele konkursu

Popularyzacja wartości historycznych, moralnych, patriotycznych i religijnych związanych z postacią Świętej Jadwigi. Rozwijanie zainteresowań uczniów w rzeźbiarskich formach wypowiedzi plastycznej.

Zasady uczestnictwa:

W konkursie mogą uczestniczyć uczniowie reprezentujący cztery grupy wiekowe i dwie grupy szkół:

- I grupę stanowią szkoły resortu oświaty, placówki wychowania pozaszkolnego, domy kultury oraz kluby innych resortów,
- II grupę stanowią szkoły o profilu plastycznym.

Grupy wiekowe:

- do 7 lat
- 8 do 10 lat
- 11 do 15 lat
- powyżej 15 lat

Konkurs organizowany jest w dwóch etapach:

Etap I - szkolny organizowany przez szkołę lub placówkę. Ocenę

prac dokonuje jury powołane przez Dyrektora szkoły.

Do zadań jury należy przygotowanie konkursu na terenie szkoły, wyróżnienie i nagrodzenie trzech najlepszych prac w poszczególnych grupach wiekowych.

Uwaga! Nagrody w etapie szkolnym pokrywane są ze środków komitetów rodzicielskich lub zakładów opiekuńczych.

Etap II - Ogólnopolski.

Powołane profesjonalne jury w maju 1995 roku oceni nadesłane prace i dokona kwalifikacji w kategoriach szkół i nagrodzi (po 3 nagrody(w czterech grupach wiekowych oraz wyróżni prace do wystawy podsumowującej. Wystawa odbędzie się w Galerii Klubu Filar w MDK w Lubinie.

Tematyka

Przedmiotem konkursu są formy rzeźbiarskie związane z postacią Świętej Jadwigi.

Technika - rzeźba (ceramika, formy rzeźbiarskie z masy solnej lub papieroplastyka, gips itp.), płaskorzeźba (drzeworyt, gipsoryt).

Format - wielkość prac dowolna

Prace należy dobrze zabezpieczyć na czas transportu. Prace uszkodzone nie będą brane pod uwagę. Każda prac powinna być czytelnie opisana: imię i nazwisko, wiek autora pracy, nazwa placówki, imię i nazwisko nauczyciela lub opiekuna pod kieuńkiem którego praca została wykonana.

Terminy:

Prace należy nadsyłać do 30.04.95r. na adres Młodzieżowego Domu Kultury w Lubinie, ul. Odrodzenia 32.

**Polskie Towarzystwo Szekspirowskie
ogłasza
KONKURS**

dla uczniów szkół średnich i studentów w dwóch kategoriach:

1. RECENZJA dowolnej prezentacji sztuki Williama Szekspira w formie teatralnej, filmowej lub telewizyjnej.
2. ESEJ na temat: „Książka dla Hamleta”.

Temat eseju nawiązuje do sceny 2 aktu II „tragedii o księciu duń-

skim”, w której Hamlet, zapytany przez Poloniusza „Co czytasz książkę?”, odpowiada: „Słowa, słowa, słowa”. Jaką książkę mógł czytać Hamlet na scenie teatru Szekspira? Co czytywał Hamlet różnych epok? Co czytał Hamlet polski - dawniej i ostatnio? Jakie lektury można by mu dziś polecić? Czy te książki harmonizują z jego osobowością, charakterem, czy raczej wywołałyby jego sprzeciw, bunt, odrazę?

Propozycja lektur:

- Stanisław Wyspiański, *Hamlet*, Ossolineum, Wrocław 1976 lub *Dzieła zebrane*, t. 13, Wyd. Literackie, Kraków 1961.
- Jan Kott, *Szekspir współczesny*, PIW, Warszawa 1965, wyd. drugie: Wyd. Literackie, Kraków 1990
- Stanisław Vincenz, *Hamlet jako czytelnik* [1945], w: *Z perspektywy podróży*, Wyd. ZNAK, Kraków 1980
- Jerzy S. Sito, *Szekspir na dzisiaj*, Wyd. ISKRY, Warszawa 1971.
- Janusz Majcherek, *Książka Hamleta*, „Teatr” 1984, nr 4.

Maszynopisy prac: recenzja 3-6 stron lub esej 8-12 stron - w trzech egzemplarzach, opatrzone godłem (z zaznaczeniem na kopercie: uczeń lub student) prosimy nadsyłać do 30. kwietnia 1995 roku na adres: Polskie Towarzystwo Szekspirowskie, Uniwersytet Gdański, Wydział Filologiczno-Historyczny, 80-952 Gdańsk, ul. Wita Stwosza 55.

Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi 30. czerwca 1995, a wręczenie nagród - podczas Dni Szekspirowskich w Gdańsku w sierpniu 1995. Organizatorzy konkursu zalecają nagrodzone prace do druku w znaczących pismach teatralnych i literackich („Teatr”, „Dialog”, „Notatnik teatralny”, „Odra”...). Przewidziano nagrody finansowe i nagrody niespodzianki oraz zaproszenia laureatów na Gdańskie Dni Szekspirowskie.

Dodatkowych informacji na temat konkursu udziela Zarząd Polskiego Towarzystwa Szekspirowskiego pod podanym adresem korespondencyjnym lub telefonicznie: (0-58) 41-52-41 w. 191

Regulamin

XXVI Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego „Poezja i proza - na wschód od Bugu”

Konkurs ma na celu upowszechnienie wśród dzieci i młodzieży szkolnej najbardziej wartościowych utworów literatury narodów zamieszkałych „na Wschód od Bugu”. W 1995 r. odbędzie się XXVI Konkurs Recytatorski.

Organizatorzy: Stowarzyszenie Współpracy Polska-Wschód, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Zespół Szkół Zawodowych im. Emilii Gierczak w Kołobrzegu.

Warunki konkursu:

1. W konkursie mogą uczestniczyć dzieci i młodzież ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych.
2. Uczestnicy konkursu biorą udział w eliminacjach stopnia podstawowego (szkolne) oraz wojewódzkich.
3. Nie ogranicza się liczby uczestników eliminacji stopnia podstawowego.
4. Liczbę uczestników eliminacji wojewódzkich ustalają organizatorzy szczebla wojewódzkiego.
5. Konkurs ma charakter imprezy całorocznej. Eliminacje centralne w Kołobrzegu odbywają się przemiennie - w jednym roku dla uczniów szkół podstawowych, w następnym roku dla uczniów szkół ponadpodstawowych. W 1995 roku w eliminacjach centralnych w Kołobrzegu udział wezmą uczniowie szkół ponadpodstawowych - laureaci eliminacji wojewódzkich.
6. Do eliminacji centralnych w Kołobrzegu jury kwalifikuje dwóch recytatorów ze szkół ponadpodstawowych.
7. Laureaci eliminacji wojewódzkich ze szkół podstawowych mogą uczestniczyć w 1996 r. w eliminacjach centralnych w Kołobrzegu.

Etapy konkursu:

1. Eliminacje szkolne - do 1.04.95
2. Eliminacje wojewódzkie - do 15.05
3. Eliminacje centralne 7-11.06.95

Repertuar:

1. Osoby przystępujące do konkursu przygotowują trzy utwory:
 - a) dwa utwory poetyckie,
 - b) jeden utwór prozą (krótkie opowiadanie lub wybrany fragment większego utworu).

2. Przynajmniej dwa z wybranych utworów powinny być recytowane w języku polskim.
3. Czas recytacji wszystkich utworów nie powinien przekraczać 7 minut.

Jury:

1. Organizatorzy konkursu na każdym etapie powołują jury.
2. Jury dokonuje oceny według następujących kryteriów:
 - a) dobór repertuaru - wartości literackie utworu, dostosowanie tekstu do wieku i możliwości recytatora,
 - b) interpretacja tekstu, kultura słowa,
 - c) ogólny wyraz artystyczny,
3. W składzie jury powinni zasiadać:
 - a) instruktorzy amatorskich zespołów recytatorskich i teatralnych,
 - b) aktorzy i reżyserzy zawodowi,
 - c) nauczyciele - poloniści i rusycyści,
 - d) literaci i tłumacze.

Nagrody:

1. Laureaci eliminacji wszystkich stopni otrzymują dyplomy i nagrody rzeczowe.
2. Główne nagrody eliminacji centralnych w Kołobrzegu są ufundowane przez Ministra Edukacji Narodowej i Prezesa Stowarzyszenia Współpracy Polska-Wschód a pozostałe przez organizatorów i sponsorów.

Uwagi organizacyjne:

1. Koszty przebiegu eliminacji pokrywają organizatorzy konkursu.
2. Koszty podróży na eliminacje centralne pokrywają jednostki delegujące.
3. Laureaci eliminacji wojewódzkich przyjeżdżają do Kołobrzegu pod opieką jednego pedagoga. Koszty pobytu opiekuna pokrywają organizatorzy, koszty podróży pokrywają jednostki delegujące.
4. Zgłoszenia uczestników eliminacji centralnych w Kołobrzegu należy przysyłać do dnia 25. maja 1995 r. na adres: Zespół Szkół Zawodowych, ul. Łopuskiego 13, 78-100 Kołobrzeg, tel. (0-965) 222-31, 229-05

**KURATORIUM OŚWIATY I
OŚRODEK DOSKONALENIA
NAUCZYCIELI OGŁASZAJĄ
KONKURSY:****RĘKODZIĘŁA LUDOWEGO**

Celem konkursu jest zainspirowanie uczniów do twórczości ludowej - głównie sztuki ludowej. Prace będą kwalifikowane w dwóch grupach:

- klasy I-III
- klasy IV-VIII

Warunkiem przystąpienia szkoły do konkursu jest dostarczenie trzech prac (z grupy) wykonanych w jednej z poniższych technik:

- haft,
- rzeźba,
- tkactwo

Do pracy prosimy dołączyć dokumentację zawierającą:

- imię i nazwisko ucznia,
- opis sposobu wykonania,
- potwierdzenie przez nauczyciela samodzielności wykonanej pracy

Podstawowymi kryteriami oceny będą: dokładność i estetyka wykonania
inwencje twórcze ucznia przy jednoczesnym zachowaniu norm i wzorów sztuki,
Wybrane prace należy przesłać do ODN w Słupsku do dn. 10.09.95r.

**TWÓRCZOŚCI DZIECIĘCEJ
„MOJA WIEŚ”****Cele Konkursu:**

- rozwijanie zainteresowań twórczych wśród uczniów wiejskich szkół podstawowych,
- inspirowanie uczniów do własnej twórczości poetyckiej,
- rozwijanie zainteresowań środowiskiem.

Warunkiem uczestnictwa jest wybranie w szkole trzech najlepszych utworów twórczości dziecięcej o wyżej wymienionej tematyce (wiersz, opowiadanie). Konkurs przeznaczony jest dla uczniów klas I-IV. Do wybranych u-

tworów należy dołączyć informację zawierającą: imię i nazwisko ucznia, szkoła, klasa, nazwisko nauczyciela opiekującego się uczniem. Prace należy przesłać do 10.09.95r. na adres ODN Słupsk, ul. Jaracza 18a, z dopiskiem „Moja twórczość”.

„MOJA MIEJSCOWOŚĆ”

Celem Konkursu jest promocja miejscowości, w której mieszkam. Prace o charakterze folderowym (maksymalnie 3 ze szkoły) należy złożyć do 10.09.95r. w sekretariacie ODN w Słupsku, ul. Jaracza 18a.

Folder powinien zawierać:

- mapkę,
- krótki rys historyczny,
- charakterystykę środowiska geograficzno-przyrodniczego,
- ilustracje, schematy, zdjęcia,
- propozycje dla gości

KSIĄŻKI I CZASOPISMA**WŁAŚCIWY SENS CELÓW
I WARTOŚCI EDUKACYJNYCH.**

Autor: *Wanda Woronowicz/WSP Słupsk*
„Wartości i cele edukacji szkolnej „Kazimierza Denka” są jedną najważniejszych książek dokonującego się w polskiej pedagogice przełomu.

Przełom ma miejsce w warunkach oporu, jaki stawia rutyna pracowników edukacji oraz tradycja skupiania się nauk edukacyjnych głównie na efektywności kształcenia. Zaś nazbyt rewolucyjni zwolennicy zmian zabrnęli na bezdroża antypedagogiki czyli edukacyjnej anarchii. Tymczasem istnieje dająca nadzieje droga wyrwania się ze stereotypów starego myślenia przy jednoczesnym zachowaniu oraz twórczym rozwijaniu wartościowego dorobku nauk związanych z kształceniem i wychowaniem. Drogę tę wytycza wytrwale właśnie Kazimierz Denek.

Koncepcja K. Denka łączy problematykę uniwersalnych i narodowych wartości, które stanowczo należy edukacji przywrócić, z teorią i praktyką "modernizacji i unowocześniania wychowania, nauczania i uczenia się w drodze racjonalnego formułowania celów edukacji szkolnej na lekcjach,

kształtowania wśród nauczycieli, uczniów i ich rodziców znaczenia tej czynności dla efektów procesu dydaktyczno-wychowawczego." Rzecz w tym, byśmy wszyscy nauczyli się mieć pożytek z teorii nauk edukacyjnych.

Generalnie o zawartości książki najtrafniej wypowiedział się autor, zostały w niej przedstawione treści związane "z uświadamieniem roli celów edukacji szkolnej w procesie wychowania, kształcenia, ich konstruowaniem, projektowaniem i realizacją".

Książkę otwiera rozdział o wartościach. W jasnym, precyzyjnym wykładzie autor przedstawia wartości jako konstytutywną cechę nauczyciela, ich rolę w edukacji oraz związane z nimi kontrowersje interpretacyjne. Bierze udział. w sporze o ich źródła i pojęcie, określa ich miejsce w egzystencji człowieka, dyskutuje o rodzajach, hierarchizuje je dochodząc do uniwersalnych. W konsekwencji ujawniony zostaje ich związek z celami edukacji szkolnej, pozostawiając słusznie otwartą kwestię, czy cele pochodzą od wartości czy jest odwrotnie. Najistotniejszy jest bowiem związek tych kategorii.

Problematyka celów edukacji, stanowiąca od lat domenę K. Denka, została w tej pracy dla potrzeb nauczyciela i rodzica równie doskonale wyłożona. Będąc wyborem znawcą tej problematyki autor przedstawił różne jej aspekty, a jednocześnie uławnił antynomie dla których jest miejsce w dyskusji wolnych partnerów.

Najpierw uczony wywiódł rzecz najważniejszą, tę mianowicie, że "sensowne, świadome, z góry oczekiwane, planowe a zarazem konkretne efekty " czyli cele stanowią niezbędną konieczność w każdej dziedzinie działalności człowieka, więc w edukacji przede wszystkim. Dzięki temu K. Denek wprowadza sens i porządek w nauki o edukacji i pośrednio ujawnia brak racjonalizmu w tendencjach anarchizujących.

Nie tracąc z pola widzenia wartości K. Denek daje w swej książce teoretyczne podstawy celów edukacji szkolnej, wyjaśnia ich taksonomiczne ujęcia, uszczegóławia je o dowodzi praktycznych pożytków ich operacjonalizacji. Z tej przyczyny opracowanie staje się z jednej strony pełnym kompendium wiedzy w tym przedmiocie,

a z drugiej znakomitym podręcznikiem dla pracowników oświaty na wszystkich szczeblach nauczania, praca, licząc się z potrzebami rozpoczętej transformacji systemu edukacyjnego w naszym kraju godzi wymogi dzieła naukowego z dydaktycznymi zasadami upowszechniania dobrej idei.

Najcenniejsze jest właśnie to, że dzisiejszy nauczyciel, rozgoryczony z przyczyny swej pozycji, oszołomiony dyskusjami na wysokich piętach filozofii edukacji, skłaniany werbalnie do zerwania z rutyną, w istocie osamotniony, gdy nowe toczy walkę ze starym, wreszcie otrzymuje w książce K. Denka oczekiwaną poradę, co i jak czynić, by jego praca zawodowa uzyskala upragniony sens dający się wyrazić zrealizowanymi celami edukacji, tak szczegółowymi jak ogólniejszymi. Trzeba również podkreślić, że książka, przekonując do określania i realizacji celów edukacyjnych, systematyzując wiedzę.

Pracownik oświaty, a także rodzic i student mający zamiar zostać nauczycielem, znajdzie w „Wartościach i celach edukacji” Kazimierza Denka nie tylko objaśnienia pojęć, dyskusję nad nimi, zasady formułowania celów różnego stopnia, lecz także konkretne naukowe wskazówki oraz pouczające przykłady. Praktyczne konstruowanie celów edukacyjnych zostało pokazane na przykładzie geografii w klasie VII szkoły podstawowej oraz metodologii badań empirycznych w pedagogice, natomiast projektowanie tych celów na przykładzie gramatyki języka polskiego w klasach VII oraz VIII. Książka zawiera wiele interesujących przykładów w zakresie operacjonalizacji celów w tym na lekcjach języka polskiego, matematyki, biologii i chemii w szkole podstawowej oraz sporządzenia testów z ortografii. Odnosząc się do operacjonalizacji celów edukacyjnych autor nie pominął argumentacji przeciwników tej czynności, choć jest zdania, iż argumenty za jej stosowaniem są silniejsze.

Kazimierz Denek, szanując podmiotowość nauczyciela i ucznia oraz wynikające z wolności ich prawo do wszelkich wyborów, w tym wartości oraz celów edukacyjnych, nie narzuca w żaden sposób swego punktu widzenia, nie określa, co nauczyciel powinien a czego mu nie wolno. Uczony, działając

jąc w duchu czasu, naucza jedynie, jak oraz co czynić dla pożytku nowoczesnego społeczeństwa. Konkretnie wartości i cele, jakie na pożytek taki się składają, osoba ludzka jako podmiot swej woli określa sama. Tak należy rozumieć właśnie właściwe wartości oraz cele. Zwłaszcza że, co K. Denek podkreśla, w celach edukacyjnych chodzi przede wszystkim o wywołanie pozytywnych zmian w osobowości uczniów, a wiedza operatywna na ten temat jest nauczycielowi niezbędna. (Kazimierz Denek: *Wartości i cele edukacji szkolnej*, Poznań - Toruń 1994, s. 174)

UCZYMY SIĘ NAUCZAĆ

Stefan Zurawski [WSP Szupsk]

Staraniem Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych ukazała się książka R. I. Arendsa - *Uczymy się nauczać w tłumaczeniu K. Kruszewskiego*. Autor jest wybitnym praktykiem kształcenia nauczycieli, z długoletnią praktyką w szkolnictwie podstawowym i średnim. W zamiarze wydawcy opracowanie ma stać się podręcznikiem dla studentów i nauczycieli. Stanowi ono kolejną propozycję z zakresu dydaktyki kierowaną do ogółu nauczycieli, którzy starają się nauczać efektywnie¹. Książka służy jako podręcznik dydaktyki amerykańskim nauczycielom szkół publicznych. W słowie od tłumacza K. Kruszewski pisze „rekomenduję „Uczymy się nauczać” pedagogom i studentom, przekonany, że każdy czytelnik, tak jak tłumacz, znajdzie w trakcie lektury przynajmniej kilka razy okazję, by wykrzyknąć „O tego nie wiedziałem, ale tak przecież jest” i jeszcze więcej razy powód, by się głęboko zastanowić”./s. 20/

Książka składa się z rozdziału wprowadzającego i trzech części, bibliografii, słowniczka pojęć i terminów zastosowanych w polskim tłumaczeniu. W przedmowie autor stwierdza, że trzon książki stanowią trzy części, których wydzielenie i treść odpowiadają temu, co robi nauczyciel, gdyż obowiązkiem każdego nauczyciela jest

¹ R. M. Gagne, J. J. Briggs, W. W. Wager, *Zasady projektowania dydaktycznego*. WSiP. Warszawa 1992; *Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela*. Praca pod redakcją K. Kruszewskiego. WSiP Warszawa 1992. wyd. II.

pełnienie trzech funkcji. „Żąda się od nauczycieli, żeby przewodzili uczniom, a więc sprawowania funkcji kierowniczych. W bezpośrednim kontakcie z uczniami mają nauczać - są to funkcje interakcyjne. Na koniec oczekuje się od nich, że będą współpracować z innymi osobami, czyli że wypełnią funkcje organizacyjne”./s. 23 - 24/ Jednocześnie łatwo zauważyć, że poszczególne funkcje trudno od siebie oddzielić, że są ze sobą ściśle powiązane. Tylko łączne ich realizowanie może prowadzić do wykonania przyjętych zadań przez szkołę w nowoczesnym społeczeństwie. W rozdziale wprowadzającym autor przedstawił krótki rys dziejów nauczania w XIX i XX wieku, o skutecznym nauczaniu i nauce nauczania. Autor stara się uzasadnić tezę, że „sama solidna wiedza wyniesiona ze studiów pedagogicznych nie uczyni z nikogo umiejętnego i refleksyjnego nauczyciela, że dopiero doświadczenie, wspólnie ze staranną analizą i refleksją prowadzi do właściwego celu”./s. 46 - 47/

Część pierwsza opracowania poświęcona jest kierowniczej roli nauczyciela. W sześciu rozdziałach autor omawia problemy planowania, wykorzystanie czasu przez nauczyciela, rolę przestrzeni w nauczaniu, motywacje i otoczenia ucznia, problemy ładu klasowego, oceny i kontroli oraz zagadnienie klas wielokulturowych i integrujących, wynikających ze specyfiki społeczeństwa amerykańskiego. W każdym z wymienionych rozdziałów czytelnik znajdzie wiele interesujących propozycji w zakresie wypełniania funkcji kierowniczej, tak w zakresie planowania swojej działalności dydaktycznej, właściwego wykorzystania czasu i przestrzeni, kształtowania motywacji do uczenia się i wpływu środowiska na klimat społeczny klasy jak i strategię kształtowania się środowiska sprzyjającego uczeniu się. Interesująco zostały przedstawione problemy ładu klasowego i udziału uczniów w jego utrzymaniu. Autor wychodzi z tezy, że „nawet najlepiej prowadzone nauczanie staje się bezużyteczne, jeżeli nauczyciel nie poradzi sobie z problemem ładu”./s. 211/, dlatego utrzymanie ładu na lekcji jest istotnym elementem kierowniczej funkcji nauczyciela. „Nauczyciele skutecznie utrzymujący ład na lekcji mają opanowaną umiejętność natych-

miastowego i bezpośredniego, ale i sprawiedliwego radzenia sobie z destrukcyjnym zachowaniem uczniów”/s. 211/. Należy zgodzić się z twierdzeniem autora, że skuteczni nauczyciele wykazują się elastycznym podejściem do ładu klasowego, wiedzą bowiem, że każda klasa jest inna, a plany, reguły i procedury trzeba przystosować do okoliczności”/s. 212/. Część pierwszą kończy rozdział o kontroli i ocenie. Autor proponuje, aby początkujący nauczyciel przy ocenianiu pamiętał o czterech podstawowych wskazówkach; stosować różne formy oceniania, wyjaśnić uczniom, co będzie przedmiotem sprawdzianu, oceniać należy często i systematycznie oraz oceniać można tylko przy „otwartej kurtynie”/s. 239 - 240/

Część druga opracowania omawia interakcyjne funkcje nauczyciela. W pięciu rozdziałach autor przedstawił nauczanie podające, nauczanie pojęć, nauczanie bezpośrednie, uczenie się we współpracy oraz nauczanie poszukujące i dyskusję. Czytelnik znajdzie tam obok rozważań teoretycznych wiele rozwiązań praktycznych, które można wykorzystać w doskonaleniu swojego przygotowania dydaktycznego i codziennej praktyki szkolnej. W nauczaniu podającym autor za podstawowe czynniki efektywnej pracy nauczyciela uznaje właściwe ustalenie celów i dobranie treści, powiązanie nowego materiału z wiedzą uczniów i wybranie odpowiedniej metody. Podawana wiedza musi być uporządkowana, jasna i klarowna, konkretna. Nauczyciel winien unikać dygresji, niejednoznacznych sformułowań. Istotnym czynnikiem nauczania podającego jest systematyczne sprawdzanie, przed przejściem do następnego punktu, upewnij się, że uczniowie zrozumieli poprzedni./s. 270./

Interesująco został przedstawiony rozdział o nauczaniu pojęć. Propozycje rozwiązań dydaktycznych można wykorzystać w nauczaniu wielu przedmiotów, w tym także humanistycznych. Należy zgodzić się z tezą autora, że pojęcia stanowią podstawową jednostkę organizującą myślenie i porozumienie się ludzi”/s. 301./ Jednocześnie autor podkreśla, że nie chodzi w tym nauczaniu tylko o podanie definicji, lecz o rozumienie pojęcia, znajomość jego cech istotnych i wzajemnych uwa-

runkowań. Ważne są tutaj przede wszystkim określone umiejętności.

Ostatni rozdział części drugiej poświęcono nauczaniu podającemu i dyskusji. Czytelnik znajdzie w nim bardzo obszernie omówienie warunków i czynności, których spełnienie prowadzi do efektywnego wykorzystania tej metody w nauczaniu oraz praktyczne propozycje kierowania dyskusją. Proponowane rozwiązania zmuszają do refleksji. Należy zgodzić się z twierdzeniem autora, że dzięki dyskusji rozwijamy myślenie uczniów, pobudzamy do nauki i rozwijamy umiejętności komunikowania się/s. 382/.

Organizacyjne funkcje nauczyciela zostały przedstawione w części trzeciej. Autor przedstawia szkołę jako zakład pracy, instytucję społeczną, widzianą z pozycji nauczyciela nie ucznia. Autor podkreśla, że „osobliwością szkoły jako organizacji jest niejasność celów, przymus uczestniczenia w organizacji /dla uczniów/, podatność na lokalne gry polityczne i ograniczone zasoby materialne”/s. 412./ Jednocześnie trzeba zgodzić się z tezą autora, że „badania nad efektywnością szkół, pokazują, że aczkolwiek ważne jest, jak nauczają pojedynczy nauczyciele, to w największym stopniu na powstanie różnic w osiągnięciach uczniów wpływa sposób, w jakim dyrektorzy, nauczyciele, rodzice i uczniowie razem określają wspólne cele, wymagania i zasady postępowania.”/s.412/.

W kolejnym rozdziale autor uzasadnia konieczność wprowadzania zmian i innowacji oraz doskonalenia procesu dydaktycznego. Jego zdaniem bez wprowadzania zmian szkoła traci swoją podstawową funkcję. Jednocześnie wprowadzanie innowacji jest takim samym obowiązkiem nauczyciela jak samo nauczanie/s. 414/. Rozdział o pracy nauczyciela w pierwszym roku pracy zamyka część trzecią książki. Szereg praktycznych rad może być w pełni wykorzystany w polskich szkołach.

Całość pracy uzupełniają dwa aneksy o metodologii badań pedagogicznych i metodycznych. Umieszczenie ich w podręczniku uważam za słuszne i celowe. Nauczyciel nie może bowiem ograniczyć swojej funkcji tylko do nauczania. Bez systematycznego oceniania

swojej pracy i pracy uczniów nie ma nauczyciela pracującego efektywnie. Istotnym uzupełnieniem jest także wspomniany słownik pojęć i terminów, który lepiej i precyzyjniej pozwala zrozumieć używane terminy i pojęcia. Obszerna bibliografia uwzględniła tylko piśmiennictwo amerykańskie.

Reasumując, całość pracy stanowi interesującą propozycję dla każdego nauczyciela i studenta. Wnikliwa lektura pozwala na refleksje nad pracą nauczyciela i koniecznością jej stałej intensyfikacji oraz doskonaleniu.

Richard I. Arends: Uczymy się nauczać.

Thumaczył Krzysztof Kruszewski. Warszawa 1994, s. 527.

Polecamy uwagę nauczycieli:

1. Marian Fryda, Kościoły Człuchowa i okolicy. Ilustrował Jan B. Jakubowski. Człuchów 1995, s. 107.

..... Głównym zadaniem naszej książeczki jest pokazania piękna starych kościołów, które jakże uroczym prezentują się na tle nowoczesnych, często mało udanych architektonicznie obiektów. Pragniemy także pokazać w sposób popularny, często bardzo powikłane losy poszczególnych świątyń. Ta właśnie złożoność dziejów spowodowała konieczność wyodrębnienia dwóch części. Pierwsza przedstawia kościoły aktualnie istniejące i będące w użytkowaniu. Druga poświęcona jest kościołom już nie istniejącym, które zniknęły bez powrotu z naszego krajobrazu. Powodem takiego stanu były najczęściej wojny, ale niestety, również ludzka niefrasobliwość, żeby nie użyć słowa bezmyślność. Przykładem jest zagłada pięknego kościółka w Biskupicy. Prezentowane obok tekstu ilustracje są prezentacją aktualnego stanu, a w przypadku kościołów nie istniejących mamy do czynienia z próbami rekonstrukcji na podstawie zachowanego materiału ikonograficznego” (ze Wstępu).

Autorem tej starannie opracowanej i wydanej książki (wydawca: ZK-P Oddział w Człuchowie i Miejski Ośrodek Kultury w Człuchowie; druk: „Grawipol” Słupsk) jest mgr Marian Fryda - doradca metodyczny historii.

2. Gabriela i Andrzej Czarnikowie, Lipczynek i okolice. Słupsk 1995r., s.89 + 3 mapki

„... Opracowanie, które przedstawiamy czytelnikowi, powstało z pragnienia przybliżenia miłośnikom regionu oraz wczasowiczom i turystom przebywającym w Lipczynku i gminie Przechlewo, waleńców okolicy, której warunki naturalne nie sprzyjały rozwojowi... Na opracowanie składają się cztery rozdziały. Pierwszy z nich charakteryzuje jezioro Lipczyńskie i jego najbliższą okolicę, historyczny i współczesny Lipczynek oraz jego ośrodki wypoczynkowe. Rozdział drugi ukazuje niektóre aspekty rozwoju historycznego tej części Ziemi Człuchowskiej z uwypukleniem podziałów administracyjnych, trwania ludności kaszubskiej i pogranicznego charakteru tej ziemi. Rozdział trzeci, o charakterze leksykonu, zawiera informacje krajoznawczą na temat sąsiednich wsi, rezerwatów przyrodniczych, lasów, jezior i rzek. Rozdział ostatni przedstawia propozycję spacerów pieszych, wycieczek rowerowych i motorowych oraz spływu Brdą. Przy tych szlakach przedstawione są niekiedy informacje krajoznawcze, nie zawarte w leksykonie.” (Od Autorów)

Na okładce książki zamieszczono „Orzeł Korony Królestwa Polskiego, na którego piersiach widnieje znak herbowy książąt Radziwiłłów - Trąby. Nad herbem inicjał (czytany w lustrze) CSR - Carolus Stanislaus Radziwiłł. Książę ten, starosta człuchowski w latach 1690 - 1719, swym przywilejem z 1696r. dał początek w osadzie w Lipczynku”.

3. Krajobraz środkowopomorski. Informator. Kalendarz na 1995 r. Opracowanie tekstu i redakcja Józef Cieplik. Stowarzyszenie „Civitas Christiana” i Słupskie Towarzystwo Społeczno - Kulturalne. Słupsk 1994, s. 64.

Zawiera między innymi: Józef Cieplik; Krajobraz środkowopomorski (I - Ogólnie o krajobrazie, II - Krajobraz środkowopomorski województwa słupskiego, III - Typy krajobrazu naturalnego na Ziemi Słupskiej, IV - Refleksje, V - Kalendarium oraz opisy obszarów chronionych krajobrazowo w województwie słupskim. Sprzedaż tej publi-

kacji prowadzi księgarnia przy „Civitas Christiana” w Słupsku, ul. Paderewskiego 9.

(J.T.)

Elżbieta Pliszka

doradca metodyczny bibliotek szkolnych

Dnia 20. stycznia 1995r. rozpoczęło działalność Centrum Promocyjne Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych w Warszawie. Centrum Promocyjne będzie miejscem prezentacji nowości podręcznikowych. Planowane są liczne sesje, na które będą zapraszani nauczyciele i metodycy z całej Polski. Nauczyciele będą mieli możliwość dokładnego zapoznania się z podręcznikami, obejrzenia lekcji pokazowych oraz rozmów z autorami podręczników i redaktorami. Każdy z doradców metodycznych otrzyma kasety z prezentowaną na spotkaniu lekcją pokazową i komentarzem autora, która służyć będzie przekazywaniu doświadczeń nauczycielom w swoim regionie. Podczas spotkań będą zbierane opinie o podręcznikach, o ich merytorycznej i dydaktycznej wartości. W bieżącym roku planowane są spotkania poświęcone nowym podręcznikom do nauczania języka polskiego i matematyki w klasach 1-3 szkół podstawowych oraz języka polskiego, biologii i chemii w klasach 4-8 szkoły podstawowej. Pierwsze spotkanie dla doradców metodycznych nauczania początkowego odbędzie się w czasie trwania Targów Książki Szkolnej, które odbędą się w dniach 2-3 marca - będzie to spotkanie dwudniowe.

Od 1991 roku na rynku książki edukacyjnej obserwujemy ogromną różnorodność publikacji przeznaczonych dla szkół. Rokrocznie oferta ta jest poszerzana - pojawiają się nowe podręczniki ćwiczeń, a nauczyciele stają przed coraz to nowym problemem - wyboru podręczników dla swoich uczniów. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, które w tym roku obchodzą 50 rocznicę swojej działalności, są największym w Polsce wydawcą edukacyjnym.

Oferta Wydawnictwa to 350 podręczników rocznie, w tym około 50 nowych wydań 23 tytuły czasopism. Wydawane są katalogi dostosowane do potrzeb nauczycieli, wykazy podręczników dla wszystkich typów szkół.

Przedstawiciele Wydawnictwa, autorzy podręczników uczestniczą w spotkaniach z nauczycielami na terenie całego kraju.

Wydawnictwo opracowuje również programy multimedialne, na ten rok przewiduje się ok. 20 tytułów. Nowo opracowane podręczniki będą wraz z pakietami (podręcznik + ćwiczenia + materiały metodyczne dla nauczyciela + programy multimedialne).

Do wszystkich szkół w marcu dotrą katalogi Wydawnictwa. Wydawnictwo proponuje również ciekawą ofertę dla szkół. Bliższe informacje można uzyskać w Hurtowni Książek WSiP, ul. Hibnera 85, 75-302 Koszalin, tel. 43-08-97 lub w Centrum Promocyjnym WSiP w Warszawie, 00-950 Warszawa, ul. Plac Dąbrowskiego 8, tel. 628-24-91 w. 246.

Promocji działalności Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych ma służyć otwarte właśnie Centrum Promocyjne.

„Przegląd Wydawnictw Oświatowych”

Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku informuje, że w roku szkolnym 1994/95 odbędzie się „Przegląd Wydawnictw Oświatowych”. Proponujemy, aby przegląd odbył się w dniach 20, 21 i 22 kwietnia 1995 r. w gmachu Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku.

Do udziału w w/w imprezie zapraszamy:

- wszystkich, którzy wydają książki dla szkół, jak i tych, którzy nimi handlują,
- nauczycieli,
- uczniów,
- rodziców.

W trakcie przeglądu zostaną zorganizowane spotkania z nauczycielami przedszkoli, szkół podstawowych, zawodowych, liceów ogólnokształcących oraz przedstawicielami szkolnej i pozaszkolnej oświaty dorosłych na temat podręczników i książek pomocni-

Centrum Badania Opinii Społecznej

czych do nauczania w poszczególnych typach szkół. Będzie to świetna okazja do spotkania z wydawcami i autorami książek.

W ramach przeglądu proponujemy również ciągłą sprzedaż książek i podręczników szkolnych.

Serdecznie zapraszamy do udziału.

Organizatorzy

Szanowni Państwo.

Pragnę poinformować o ukazaniu się na naszym rynku wydawniczym książki „Jak rozpoznać, czy dziecko sięga po narkotyki” T. Dimoffa i S. Carper. Jest to przykład adresowanego do wychowawców i rodziców poradnika amerykańskiego z 1992 roku uzupełnionego częścią polską autorstwa dra M. Staniaszka.

W związku z powstaniem u nas rynku narkotycznego podobnego amerykańskiemu i zachodnioeuropejskiemu spotęgowało się zagrożenie naszych dzieci i młodzieży przyjmowaniem środków psychoaktywnych. Szerzeniu się tego zjawiska sprzyja również ogólne niedoinformowanie w tym zakresie. Książka „Jak rozpoznać, czy dziecko sięga po narkotyki” wypełnia nareszcie ową lukę informacyjną. Szczęśliwie, jest to rzetelny i kompetentny, świetny poradnik dla rodziców i wychowawców. Pragnę zwrócić uwagę na to, że autorzy traktują nikotynę i alkoholo jako „narkotyki inicjacyjne”, otwierające drogę do innych środków odurzających, ponieważ one też stały się łatwo dostępne.

Po lekturze tej książki i zebraniu opinii specjalistów - wszyscy podkreślają jej niezwykłą społeczną aktualność i przydatność - rekomenduję Państwu tę publikację z pełnym przekonaniem, że może stać się skutecznym narzędziem zapobiegającym młodzieżowej narkomanii. Ponieważ działania profilaktyczne w tym zakresie mają nikłą skuteczność bez rodzicielskiego współuczestnictwa, apeluję także o zalecanie tej lektury wszystkim rodzicom dzieci w wieku ryzyka.

*Pełnomocnik Ministra Zdrowia
ds. Zwalczania Narkomanii
Grażyna Moros.*

Mam przyjemność zaprezentować Państwu książkę wydaną przez CBOS pt.: „Młodym być .. Młodzież szkolna 92”.

Książka została napisana na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w kwietniu 1992 roku wśród uczniów szkół ponadpodstawowych.

Dzięki tej książce poznacie Państwo opinie uczniów o nich samych, nadzieje i lęki młodzieży, zainteresowania, postrzeganie warunków i otoczenia, w którym żyją, plany życiowe, oceny szans realizacji zamierzeń, opinie o szkole i atmosferze domu rodzinnego, autorytety, sposoby spędzania wolnego czasu, nałogi, czynniki sukcesu życiowego w oczach młodzieży, postawy młodzieży wobec takich kwestii etycznych jak aborcja, eutanazja, kara śmierci.

Badaliśmy również stosunek uczniów do politycznych i gospodarczych przemian zachodzących w Polsce, postawy wobec zasad ustrojowych i instytucji państwa oraz opinie o aktualnych wydarzeniach społecznych i politycznych.

Książka pomoże Państwu lepiej poznać i zrozumieć absolwentów szkół ponadpodstawowych rocznika '92, jak i młodzież w ogóle. Przydatna będzie dla nauczycieli, wychowawców i młodzieży jako podstawa do dyskusji o problemach młodzieży a także dla pedagogów szkolnych i osób, którym bliskie są sprawy młodzieży.

Cena książki wynosi 36 400 zł + kosztą przesyłki.

Polecam tę książkę jako cenną pozycję w Państwa bibliotece, po którą z pewnością będziecie wielokrotnie sięgać.

Z poważaniem

Dział Informacji, Teresa Karwowska

Polecamy pismo

„Dyrektor Szkoły”

Red. naczelny: Tadeusz Kowalski,

Adres redakcji: Wydawnictwo Nauczycielskie, 58-500 Jelenia Góra, ul. 1. Maja 43.

Jest to miesięcznik dla kadry kierowniczej. Pismo jest kolejną propozycją dla dyrektorów wszystkich typów szkół i placówek oświatowo-wychowawczych. Odbiorcami jego są również

pracownicy administracji państwowej i samorządowej.

Potrzeba takiego pisma była podyktowana także i innymi względami: wciąż jeszcze niedostateczną wiedzą teoretyczną i praktyczną w zakresie organizacji i zarządzania, częstymi zmianami przepisów prawnych funkcjonowania oświaty, zmianami podporządkowania organizacyjnego i rosnącymi wymaganiami podejmowania prawidłowych decyzji przez kierowniczą kadre oświatową.

Wartość poznawczą i przydatność praktyczną czasopisma zwiększa interpretacja aktualnych przepisów prawnych dotyczących oświaty. Prezentowane są również recenzje nowości książkowych pod kątem ich przydatności w pracy oświatowej kadry kierowniczej.

Drodzy Czytelnicy,

polecamy waszej uwadze kwartalnik literacko - artystyczny „Na Głos”.

Pismo nasze zwraca się do szerokiej publiczności czytającej, prezentując najnowszą twórczość w różnych dziedzinach sztuki. Jest rodzajem salonu literackiego o ambicjach tworzenia hierarchii wartości estetycznych i intelektualnych. Cechą wyróżniającą „Na Głosu” jest dbałość o więź między autorami i czytelnikami, wynikająca z tradycji żywego „Na Głosu” mówionego, będącego osobistym spotkaniem pisarzy i czytelników. Pismo, prócz utworów prezentuje sylwetki pisarzy i artystów, publikując pamiętniki, listy, wywiady, a także fotografie, autografy i notatki biograficzne. Szata graficzna tego popularnego kwartalnika jest ciekawa i bardzo starannie przygotowana, zaś język pisania o literaturze i sztuce - prosty, pozbawiony napuszenia i pseudonaukowości, a w zamian przyprawiony szczyptą humoru.

Prenumeratę przyjmuje i dystrybucję numerów bieżących i archiwalnych prowadzi dział dystrybucji wydawnictwa Universitas, mieszczący się w Krakowie przy ulicy Karmelickiej 34, tel. 34 51 07. Cena prenumeraty czterech numerów, jakie ukażą się w roku 1995, wynosi 20 zł (200.000 - zł); pojedyncze egzemplarze archiwalne można nabywać po 3 zł 50 gr. (35.000 - zł), zaś podwójne po 6 zł 50 gr. (65.000 - zł). Do cen tych nie są doliczone żadne koszty związane z wysyłką.

„WŚRÓD CZASOPISM”

Podjęmuję dość ryzykowną próbę, aby w „Informatorze”, który skierowany jest raczej do kierowników niżeli ogółu nauczycieli umieszczać doniesienia o ciekawszych zjawiskach prezentowanych na łamach czasopism.

Myślę, że usprawiedliwieniem może być fakt, że redakcje wielu periodyków, aby przyciągnąć czytelników - w czasach marnych dla kultury - muszą ogłaszać rewelacje. Z kolei one zapoznane przez nauczycieli omijają nasze szkoły. Z rzadka trafiają na nasze lekcje, jako ciągi dalsze utworów pomieszczonych w programach szkolnych.

Rozpoczynam ten przegląd od październikowego numeru „Dialogu” /nr 457/. Wśród bardzo wielu różnych tekstów przynosi on cały blok tekstów poświęcony Tadcuszowi Różewiczowi. Są to omówienia książek poświęconych autorowi „Niepokoju”. Jan Kłossowicz recenzuje angielską monografię autorstwa Haliny Filipowicz, z kolei Jacek Łukasiewicz omawia wydaną w roku 1993 przez Zbigniewa Majchrowskiego książkę pod tytułem „Poezja jak otwarta rana. Czytając Różewicza”.

Natomiast prawdziwą rewelacją numeru jest „Kartoteka rozrzucona” - nowy /?/ dramat Różewicza i Marii Dębicz „Notatki z prób ‘Kartoteki rozrzuconej’”

Nowy dramat autora „Do piachu” - to uwspółcześiona, ale i zmieniona wersja „Kartoteki” /1959 r./ mającej miejsce w kanonie lektur klas maturalnych.

„Kartoteka” /druk Dialog nr 2/1960 / była debiutem poety - teraz „Dialog” przynosi „Kartotekę” lat 90-tych. Zderzenie tych tekstów może być inspirującym i ciekawym doświadczeniem dla młodzieży.

Kończę informacje o rewelacjach „Dialogu” przytaczając zakończenie Prologu „Kartoteki rozrzuconej”.

„To się zaczęło 28 września 1992 roku

/a dziś mamy już sobotę 7 listopada/

a zaczęło się tak:

powiedziałem / sobie /

„od jutra się zmienię”

wprawdzie „jakiś Głos”

powiedział

„czemu od jutra”

zmień się dziś”

zawsze są dwie możliwości

można się zmienić na lepsze

albo na gorsze

oczywiście ja chciałem się

zmienić na lepsze

ale się nie zmieniłem

zamiast czytać „Króla - Ducha”

oglądałem „Dynastię”

zamiast myśleć o zbawieniu duszy

czytałem gazety

zdaje mi się

że już się nie zmienię

do końca życia

bo mamy już pierwsze dni

lata 1993 roku

a ja.. /ale to już moja tajemnica/

Redakcja „Odry” /nr 1/1995r./ - znakomitego miesięcznika ukazującego się we Wrocławiu, którego - poza prenumeratą nie można kupić w województwie śląskim - przynosi fragmenty ostatniej - dopiero teraz wydanej we Francji - powieści Alberta Camusa „Pierwszy człowiek”. Książka ta przygotowana przez PIW ma ukazać się u nas w bieżącym roku.

Roboczą wersję tej powieści znalaziono przy pisarzu na miejscu wypadku w pobliżu Petit - Villeblevin. Pasjonującą historię powstawania powieści oraz okoliczności ukrywania przed francuską publicznością literacką „Pierwszego człowieka” prezentują autorzy polskiego tłumaczenia Maryla Laurent i Stanisław Bereś „Alberta Camusa Ziemia ostatniej nadziei” - tam również bogate materiały ikonograficzne.

O czym jest ostatnia powieść autora „Dżumy”? O szukaniu korzeni, penetrowaniu przeszłości, nawet gdy jest ona bolesna, trudna i gorzka.

O „Pierwszym człowieku” Camus wspominał już od 1951 roku. Twierdził, że będzie to powieść o kobietach, miłości i Algierii. Ta wylizanka wskazuje, że planowana powieść miała mieć charakter autobiograficzny.

Autor „Mitu Syzyfa”/1942/, „Człowieka zbuntowanego”/1951/, wreszcie noblista /1957/, potomek algijskich kolonizatorów, nie znając własnego ojca /poległ pod Marną/ postanowił poznać przeszłość. Pochodził z ubogiej rodziny chłopo-robotniczej, „która przybyła na kontynent afrykański w ramach akcji zasiedlania kolonii

/ojciec pochodził z Alzacji, matka z Hiszpanii /.” Nędzarze nie mają własnej historii - tej prawdzie chciał przeciwstawić się Camus.” W ten właśnie sposób stał się „pierwszym człowiekiem” - a zatem tym, który wraca do Algierii, by odkopać tragiczną historię kolonizacji tych ziem, historię nędzy, strachu i rozpacz - podkreślają tłumacze i komentatorzy.

Dramatyczne dzieje bohaterów zbiera w refleksji oczyszczonej ze złudzeń Veillard: „Zawsze były wojny. Ale człowiek zbyt szybko przyzwyczaja się do pokoju. I potem myśli, że jest to normalne. Tymczasem normalna jest wojna”.

Pierwszy, tegoroczny numer „Odry” oprócz opracowania o autorze „Dżumy” przynosi blok materiałów o postmodernizmie - jest to jakby kontynuacja tej problematyki rozpoczętej przed rokiem /Odra nr 2/1994r./.

Dwa interesujące wywiady z prof. Z. Baumanem „Postmodernizm, czyli nowoczesność bez złudzeń” oraz prof. Stefanem Morawskim „O kulturze w czasie marnym” . Poza tym zapowiedź publikacji „...nie będzie nigdy Niemiec Polakowi bratem” oraz studium „Aktor w Gardzienicach”. Tu również znajduje się recenzja tomiku poetyckiego „Aleje dusz” Jerzego Fryckowskiego z Dębnicy Kaszubskiej.

Wyrażam osobisty pogląd: koleżanki i koledzy - powinniśmy częściej dzielić się refleksjami na temat osobistych lektur. Taka wymiana „donosów” może inspirować, może odświeżać warsztat pracy nauczyciela. Skazani jesteśmy na nowości, naszym nauczycielskim obowiązkiem jest uczestnictwo. Stawiam posiadane egzemplarze miesięczników do dyspozycji zainteresowanych.

mgr Kazimierz Pamuła
(SP w Biesowicach)

**PEDAGOGICZNA BIBLIOTEKA
WOJEWÓDZKA
W SŁUPSKU
WYDZIAŁ INFORMACYJNO-
BIBLIOGRAFICZNY**

TO WARTO PRZECZYTAĆ

Nowości książkowe w zbiorach PBW

OGÓLNOPEDAGOGICZNE

1. **BADANIA** nad rozwojem w okresie dorastania /pod red. Zuzanny Smoleńskiej. - Wwa: Instytut Psychologii PAN, 1993. - 234 s.
2. **BOBER** - Pełzowska Maria. Godziny do dyspozycji wychowawcy klasy i uczniów: w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych.-Łódź: JUKA, 1994r.-135s.
3. **BRÜHLMEIE** Artur. Edukacja humanistyczna / tł. [z niem.] Iwona Pańczakiewicz.-Kraków: „IMPULS”, [1993 ?]. -239s.
4. **CEKIERA** Czesław. Psychoprofilaktyka uzależnień oraz terapia i resocjalizacja osób uzależnionych: metody, programy, modele, ośrodki, zakłady, wspólnoty. -Lublin: Tow. Naukowe KUL, 1993r.-313s.
5. **DUDZIKOWA** Maria. Praca Młodzieży nad sobą: z teorii i praktyki.-Wwa: TERRA, 1993r.-224s.
6. **EDUKACJA** alternatywna: dylematy teorii i praktyki / red. Bogusław Śliwierski. Wyd.2 zm. - Kraków: „IMPULS”, 1992r.-278s.
7. **FRĄTCZAK** Jan. Pedagogika porównawcza (teksty, opracowania i zadania).-Bydgoszcz: Wyższa Szkoła Pedagogiczna, 1993r.-253s. [Edukacja w Polsce i w wybranych państwach].
8. **GORDON** Thomas. Wychowanie bez porażek w praktyce: jak rozwiązywać konflikty z dziećmi / tł. [z ang.] i wstęp Elżbieta Sujak.- Wwa: PAX, 1994r.-326s.
9. **GÓRNIOWICZ** Józef, Petrykowski Piotr. Wybrane zagadnienia z teorii wychowania.- Toruń: Wydaw. UMK, 1992r.-157s.
10. **GÓRNIOWICZ** Józef, Rubacha Krzysztof. Samorealizacja a uzdolnienia twórcze młodzieży: przegląd koncepcji i studium empiryczne.-Toruń: Wydaw. UMK, 1993r.-123s.
11. **KARKOWSKA** Magda, Czarnecka Wiesława. Przemoc w szkole.- Kraków: Oficyna Wydawnicza „IMPULS”, [b.r.]-149s.
12. **KACZOR** Stanisław. Kształcenie i doskonalenie zawodowe w okresie przemian.- Radom: Międzyresortowe Centrum Naukowe Eksploatacji Majątku Trwałego, 1993r.- 181s.
13. **KAYSLER** Reneé. Na wycieczce: na biwaku [tłumaczenie z franc. Ewa Sobocińska].- Wwa: „Arkady”, 1993r.-281s.
14. **KONWENCJA** Praw Dziecka-Convention on the Rights of the Child /.-Kraków: „IMPULS”, 1993r.-32s.
15. **KRÓL** Ireneusz, Pielachowski Józef. Organizacja i kierowanie szkołą: narzędzia i techniki organizacyjne dyrektora szkoły.- Wwa; Poznań: Polski Dom Wydawniczy „LAWICA”, 1993r.-221s.
16. **KUNOWSKI** Stefan. Podstawy współczesnej pedagogiki.-Wwa: Wydawnictwo Salezjańskie 1993r.-117s.
17. **KUŹNIAK** Ignacy. Optymalizacja procesu kształcenia.-Poznań:UAM, 1993r.-117s.
18. **MALINOWSKA** Jadwiga, Obrębska Krystyna. Być rodziną: cykl IV-VIII: propozycja planu realizacji programu nauczania ... dla klas IV-VIII szkoły podstawowej.- Ostrołęka: Wydaw. Stefan Podedworny, 1994r.-35s.
19. **MAXWELL** Ruth. Dzieci alkohol narkotyki: przewodnik dla rodziców / przełożyła [z ang.] Jadwiga Węgrodzka.- Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 1994r.-86s.
20. **NALASKOWSKI** Stanisław. O ideale wychowania i celach kształcenia: studium z pedagogiki porównawczej.- Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 1993r.-120s. [lata 1919-1939;1945-1989].
21. **NALASKOWSKI** Stanisław. Pedagogika i dydaktyka w ujęciu Kazimierza Sośnickiego.- Toruń: Wydaw. Adam Marszałek, 1992r.-86s.
22. **NAUCZYCIELE** w roku szkolnym 1992/93: informacja statystyczna / Min.Edukacji Narodowej Departament Kształcenia Nauczycieli. oprac. Kazimierz Boguta, Ignacy Stępnikowski.- Wwa: CODN, 1994.-207s.
23. **OKON** Wincenty. Wizerunki sławnych pedagogów polskich.-Wwa: WSIP,1993.-393s.
24. **OMBACH** Marina. W poszukiwaniu prawdziwej miłości: [Przypodobienie do życia w rodzinie: lektóra dla dorastającej młodzieży].-Wwa: AWK-MAG,1994r.-127s.
25. **ORGANIZACJA** i funkcjonowanie współczesnych systemów edukacyjnych: antologia dokumentów i materiałów: cz.1: współpraca międzynarodowa w dziedzinie oświaty / wybór i opracowania Teresa Gumuła, Józef Krasuski, Stanisław Majewski.- Kielce: Dom Wydawniczy STRZELEC, 1994.-275s.
26. **ORGANIZACJA** i funkcjonowanie współczesnych systemów edukacyjnych: antologia dokumentów i materiałów: cz.2: organizacja systemu edukacyjnego w Polsce w latach 1932-1993 / wybór i oprac. Teresa Gumuła, Józef Krasuski, Stanisław Majewski.- Kielce: Dom Wydawniczy STRZELEC, 1994.-252s.
27. **PATOLOGIA** społeczna: wybrane problemy / pod red. Teodora Szymanowskiego.-Wwa: WSPS,1991.-186s.
28. **PORADNIA** w szkole: z doświadczeń Szkolnego Ośrodka Pomocy Rodzinie: praca zbiorowa / pod red. Ewy Kozdrowicz.- Wyd.2 popr.-Wwa: Agencja Informacji Użytkowej, 1993.- 218s.
29. **POZA** kryzysem tożsamości: w kierunku pedagogiki personalistycznej / pod red. Franciszka Adamskiego.- Kraków: Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego; Wydawnictwo Naukowe Popieskiej Akademii Teologicznej 1993.-214s.
30. **RELACJE** między ludźmi jako przedmiot badań pedagogicznych: studia z pedagogiki społecznej: praca zbiorowa / pod red. Anny Przeląskiej.-Wwa: „CIVITAS”, 1993r.-175s.
31. **SCHULZ** ROMAN. Twórczość pedagogiczna: elementy teorii i badań.- Wwa:Instytut Badań Pedagogicznych,1994.-238s.
32. **SICZEK** Jerzy. Narkonauci: od uzależnienia do dobrego życia.-Wwa: Agencja Wydaw. Jacek Santorski, & CO, 1994r.-128s.
33. **SYTUACJA** dzieci i młodzieży w Polsce (5-20 lat): raport / Polska

Fundacja Dzieci i Młodzieży.- Wwa: Wydaw. Agencja Reklamowo-Handlowa EXIT, 1993r.-243s.

34. SZCZUTKOWSKA Krystyna. Psychospołeczne problemy niedostosowania społecznego.- Bydgoszcz; WSP, 1993r.- 145s.

35. SPOŁECZNA psychologia kliniczna / pod red. Heleny Sęk.- Wwa: Wydaw. Nauk.PWN, 1993r.-537s.

36. SZKOŁA i nauczyciel a integracja Europy: materiały z konferencji naukowej w Bydgoszczy - w dniach 5-7.10.1992r. / pod red. Ryszarda Gerlacha i Elżbiety Podoskiej-Filipowicz.- Bydgoszcz: WSP, 1993r.-322s.

37. SZKOŁA w okresie przemian edukacyjnych / pod red. Jadwigi Włoddek-Chronowskiej.- Kraków: Nakładem Uniwersytetu Jagiellońskiego, 1992r.-116s. (Prace Pedagogiczne. Zeszyt 15)

38. USTAWODAWSTWO szkolne cz.VII: pisma i formularze stosowane w szkolnictwie / wybór i opracowanie Aniela Michalec i Zbigniew Sypniewski.- Wwa; Poznań: Polski Dom Wydawniczy „ŁAWICA”, 1993r.-124s.

39. WALIGORSKI Kazimierz. Organizacja -pracy rady pedagogicznej.- Wwa: WSiP, 1991r.-192s.

40. WINIARSKI Mikołaj. Współdziałanie szkoły i środowiska: aspekt socjopedagogiczny.- Wwa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 1992r.-219s.

41. WOJCIESZKE Bogdan. Procesy oceniania ludzi.- Poznań: „Nakom”, 1991r.-263s.

42. WSPÓŁCZESNE kierunki modernizacji dydaktyki: materiały z ogólnopolskiej konferencji: Tradycje i współczesne kierunki modernizacji dydaktyki w dniach 20-21 stycznia 1992r.- Toruń: Wydaw. UMK, 1993r.-223s.

43. WYBRANE Normy prawne funkcjonowania oświaty: cz.4: wykaz aktów prawnych wg. stanu z 15.02.1994r. / oprac. Jerzy Gruszka, Jan Kropiwnicki.- Jelenia Góra: Wydawnictwo Nauczycielskie, 1994r.-54s.

44. WYBRANE zagadnienia z psychologii osobowości i psychologii szkolnej.- Łódź: Wydaw. Uniw. Łódzkiego, 1991.-272s.

45. WYCHOWANIE w kontekście teoretycznym / pod red. Andrzeja Tchorzewskiego.- Bydgoszcz, WSP, 1993r.-199s.

FILMOTEKA PBW-SŁUPSK

POLECA:

FILMY NA VIDEO DO WYCH. ESTETYCZNEGO, MUZYCZNEGO ORAZ O FILMIE, TEATRZE, TWÓRCACH POLSKIEJ KULTURY I NAUKI

KASETA 14./WYCH. ESTETYCZNE/

1. Światło i cień w malarstwie /11'/
2. Barwa w malarstwie /11'/
3. Gotyk-malarstwo, rzeźba, rzeźmiostło artystyczne /15'/
4. Gotyk-architektura /17'0/
5. Architektura renesansu w Polsce /16'/

6. Geneza i rozwój bazyliki /18'/
7. Architektura klasyczna w Polsce /12'/

8. Rzeźba /15'/

KASETA 15./WYCH. ESTETYCZNE/

1. Linia /11'/
2. Impresjonizm /11'/
3. Koloryzm polski /12'/
4. Polskie malarstwo rodzajowe /16'/
5. Polskie malarstwo historyczne /29'/
6. Formiści /12'/
7. Sztuka użytkowa /10'/
8. Sztuka Afryki /19'/

KASETA 16./UMUZYKALNIENIE/

1. Rytm, melodia, barwa /14'/
2. Harmonia dźwięków /7'/
3. Tempo, dynamika, artykulacja /13'/
4. Formy muzyczne-wariacje /11'/
5. Mazur /11'/
6. Muzyka epoki romantyzmu /21'/
7. Opera /18'/

KASETA 175./FILMOWA INTERPRETACJA SZTUKI/

1. Bykowi chwala /14'/-o F.Starowieyskim
2. Magia-J.Nowosielskiego /21'/
3. Ślad /13'/-o H.Szaposznikow
4. Hamadria /22'/-inspiracja S.I.Witkiewiczem
5. Idę ku moim rodzinom /21'/-o J.Sternie
6. Sen /10'/-o Z.Beksińskim

7. Przenikanie z ważką /15'/-ekranowa transpozycja wizji epoki fin de sieclü

KASETA 176./ARTYSTA I JEGO CZASY/

1. Artura Grotgera opowieść o Powstaniu Styczniowym
2. Pamiętnik wieku /18'/-o Feliksie Topolskim
3. Ocalić ocalałe /17'/-o Józefie Mehofferze
4. Wycieczka na Parnas /23'/-o Marku Żuławskim
5. Cyrk /9'/-o B. W. Linkem
6. Mangga /18'/-o Feliksie Jasieńskim
7. Witkacy /19'/

KASETA 177./ARTYSTA I JEGO CZASY/

1. Polska Nike /13'/-o Edwardzie Dwurniku
2. Dokumentacja 1913-1981 /21'/-o H. Stażewskim
3. Manekiny Tadeusza Kantora /26'/
4. Żywa galeria /25'/-dyskusje zjawiska we współczesnej sztuce
5. Pasjans Mariana Koniecznego /17'/
6. Strumiłło /15'/

KASETA 178./ARTYSTA I JEGO CZASY/

1. Władysław Starewicz /25'/-o prekurszorze polskiej animacji filmów lalkowych
2. Lalki W. Starewicza /16'/

KASETA 179./ABC WIEDZY O SZTUCE/

1. ABC Malarstwa /19'/-historia malarstwa od gotyku po XX wiek
2. Trzy pędzle /7'/-technika malarstwa Leonarda da Vinci, Rembrandta i Van Gogha
3. Helioplastyka /11'/-zależności między oświetleniem a rozwiązaniami architektonicznymi dawniej i dziś
4. O sztukach plastycznych /10'/-architektura jako sztuka organizowania przestrzeni, związki z rzeźbą
5. Artysta /30'/-na czym polega proces twórczy, wpływy i inspiracje

KASETA 180./ABC WIEDZY O SZTUCE/

1. O formie w malarstwie /18'/
2. Znaki /15'/-język plastyczny w różnych epokach

3. Temat i fabuła /15'/-wzajemne zależności
4. O przestrzeni w malarstwie /13'/
5. Iluzja w sztuce /19'/-formy iluzji od starożytności do współczesności
6. Deformacja-czyli twórcze przekształcenie /13'/-tworzenie się nowych wartości i symboli w sztuce

KASETA 181./MISTRZOWIE PĘDZLA/

1. Marcello Bacciarelli-malarz ostatniego króla /11'/
2. Warszawa w malarstwie Canaletta /13'/
3. Józef Chełmoński-malarz polskiego pejzażu, wsi /12'/
4. Wojciech Gerson /14'/
5. Pasje Jana Matejki /13'/
6. Chimera na polnej drodze /15'/-twórczość Jacka Malczewskiego
7. Olga Boznańska-impresjonizm w portrecie /12'/
8. Aleksander Gieryski-w altanie /13'/
9. Kossakowskie echa (Wojciech Kossak) /16'/

KASETA 182./MISTRZOWIE PĘDZLA/

1. Konrad Krzyżanowski-portrecista modernistyczny /16'/
2. Z mediomagnetycznego atelier Tytusa Czyżewskiego /16'/
3. Interpretacje-ten sam temat w interpretacji T.Brzozowskiego, J.Nowosielskiego, L.Maciąga /16'/
4. Fantasmagoria Witolda Wojtkiewicza /14'/
5. Wielość rzeczywistości Leona Chwistka /15'/
6. Śladami Tadeusza Makowskiego /26'/
7. Fotoplastykon-twórczość malarzka Z. Beksińskiego /14'/

KASETA 183. /TAJEMNICE TEATRU/

1. I gramy dla was co dzień-środkowy wyraz aktorstwa /20'/
2. Za trzy minuty zaczynamy-teatr od kulis /15'/
3. Do końca przerwy pozostało dziesięć minut-Teatr Wielki w Łodzi podczas antraktu /10'/
4. Kostium i maska /15'/
5. Teatr-reżyser i aktor-praca A. Hanuszkiewicz z młodą aktorką nad jej rolą /14'/
6. Teatr-reżyser i tworzywo /26'/

7. Poznajemy teatr-praca w teatrze lalek /11'/

KASETA 184./RÓŻNE FORMY TEATRU/

1. Będzie teatr pierwszy-monografia Teatru Narodowego /19'/
2. Biały teatr-działalność teatru w domach dziecka itp /12'/
3. Przychodzimy-odchodzimy, czyli Piwnica pod Baranami /22'/
4. Stowarzyszenie Teatralne Gardzienice /22'/
5. W drodze-twórczość Magdy Teresy Wójcik /29'/
6. Przodem do przodu-S. Mrozek

KASETA 185./TWÓRCY KULTURY/

1. Harenda-twórczość Jana Kasprowicza /10'/
2. Jan Parandowski /11'/
3. Jerzy Szniwski /15'/
4. Jerzy Zawieyski /17'/
5. Radości i pasje profesora-o J. Szablowskim i Wawelu /21'/
6. Poza muzyką-Krzysztof Penderecki i jego arboretum /22'/
7. Marii Fołtyń sposób na życie /20'/

KASETA 186./KOMPOZYTORZY POLSCY/

1. Chopin w kraju /18'/
2. Chopin w Paryżu /10'/
3. Mnie tu wiatr zapędził-życie Chopina od opuszczenia Polski do śmierci artysty /29'/
4. Chopiniana-osoba i dzieło F. Chopina /30'/

KASETA 187./KOMPOZYTORZY POLSCY/

1. Stanisław Moniuszko /54'/
2. Henryk Wieniawski /23'/
3. Karol Szymanowski-Stabat Mater /28'/

KASETA 188./WIEDZA O MUZYCE I INSTRUMENTACH/

1. Muzyka dawna-Filharmonia Pomorska w muzyce dawnej /14'/
2. Rytm, melodia, barwa-w „Bolerze” Ravela /14'/
3. Harmonia dźwiękowa /8'/
4. Tempo, dynamika, artykulacja /13'/
5. Instrumenty smyczkowe /10'/
6. Instrumenty dęte /11'/
7. Instrumenty perkusyjne /11'/

KASETA 189./TWÓRCY POLSKIEJ NAUKI/

1. Maria Skłodowska-Curie /30'/

2. Profesor-monografia prof. J. Groszkowskiego /38'/
3. Stefania Skwarczyńska-szkic do portretu uczoniej /19'/
4. Stanisław Siedlecki-wybitny polarnik /23'/

KASETA 106./POMNIKI I SKARBY KULTURY NARODOWEJ/

1. Skarby Katedry Gnieźnieńskiej /17'/
2. Opowieść o Zamku Wawelskim /19'/
3. Zamek Królewski w Warszawie /17'/
4. Zamki polskie /17'/
5. W Łazienkach /24'/
6. Skarby jasnogórskie /27'/

KASETA 107./EPOKI I STYLE W SZTUCE POLSKIEJ/

1. Anno Domini /14'/-architektura romańska w Polsce
2. Gotyk-malarstwo, rzeźba, rzemiosło artystyczne /15'/
3. Passacaglia na Kaplicę Zygmuntofską /14'/
4. Romantyzm w malarstwie polskim /15'/
5. Polskie malarstwo historyczne /20'/
6. Symbolizm w malarstwie polskim /13'/
7. Koloryzm polski /12'/
8. Od formizmu do unimizmu /10'/

KASETA 108./WSTĘP DO WIEDZY O SZTUCE/

1. Ślady na skałach /15'/
2. Organizacja płaszczyzny obrazu-linia /10'/
3. Kreska, plama, bryła /10'/
4. Architektura sztuką budowania /11'/
5. Rzeźba /16'/
6. Co to jest grafika /10'/
7. Światło i cień w malarstwie /10'/
8. Ekspertyza /14'/
9. O malarstwie naszego wieku /16'/

KASETA 110./PALAC W WILANOWIE-przewodnik/

KASETA 94,95./MAZUREK DĄBROWSKIEGO/

- 200 lat historii pieśni J. Wybickiego /57'/
(Zbigniew Murawski)

**ODNOTOWANO
W LOKALNEJ PRASIE**
(wybór z „Głosu Pomorza”)

- Ośrodek kuratorijny w Słupsku już działa

„Wydział III Rodzinny i Nietletnich Sądu Rejonowego w Słupsku otworzył 9 stycznia Kuratorijny Ośrodek Pracy z Młodzieżą przy ul. Długiej 2, a więc w rejonie zamieszkiwanym przez wiele rodzin niewydolnych wychowawczo. Placówka prowadzi resocjalizację młodzieży niedostosowanej społecznie. Uczęszcza do niej około 20 chłopców i młodych mężczyzn w wieku od 13 do 18 lat”.

- Nowa sala gimnastyczna w Głobinie

„...Nowa sala o powierzchni 288 metrów kwadratowych mieści pełnowymiarowe boisko do piłki siatkowej, szatnie, prysznic, zaplecze dla trenerów oraz salę do gimnastyki korekcyjnej, która łączy się z antresolą dla publiczności.”

„Koszty budowy w jednej trzeciej pokryło Kuratorium Oświaty. Pozostałe pieniądze pochodziły z budżetu gminy i Wojewódzkiego Urzędu Pracy, który sfinansował wynagrodzenie pracowników interwencyjnych.” (Kierownikiem budowy był Krzysztof Grabowski (SPB), przewodniczącym Społecznego Komitetu Budowy - Feliks Karnicki; istotną pomoc okazał Władysław Rajszczyk - wójt gminy Słupsk; ze wszystkimi współdziałała p. Bożena Żuk - dyrektorka szkoły wraz z zespołem nauczycieli).

- Pół wieku czekali...

W Trzebielinie oddano do użytku nową salę gimnastyczną z zapleczem oraz „łącznik” z trzema izbami lekcyjnymi. Zdjęcie przedstawia uradowanych uczniów i dyrektorkę szkoły -

p. Barbarę Dziendziela „z symbolicznym kluczem do nowego obiektu”.

„...Jak poinformował kurator, jest to jedenasta sala gimnastyczna oddana do użytku w Słupsku w ubiegłym i w tym roku”.

- Pierwsza szkoła w Redzikowie

„...Na zdjęciu widnieje wspomniany kompleks obiektów szkoły podstawowej - na łące między osiedlem lotników i wsią. Głównym wykonawcą konstrukcji pawilonów było Przedsiębiorstwo Budownictwa Rolniczego ze Słupska. Prace przy zabudowie szkieletu wykonywały ekipy bezrobotnych. Dotychczas wydano na tę inwestycję prawie 15 miliardów (starych) złotych, w tym 11,5 miliarda z kasy gminy (...) Z początkiem nowego roku szkolnego rozpoczną naukę dzieci w zerówce i w klasach I - III. W przyszłym roku we wrześniu ma funkcjonować pełna ośmioklasówka dla 450 dzieci. Rozpocznie się dobudowa sali gimnastycznej.”

- Łącznik dla Szkoły Podstawowej Nr 18

Wkrótce ma być przekazany „łącznik”. „... Dla szkoły oznacza to już dodatkową powierzchnię 300 metrów kwadratowych. Oprócz szatni, sanitariatów, pokoju nauczycielskiego będzie w nim również duża sala do gimnastyki korekcyjnej. Wykonawcą prac ogólnobudowlanych jest firma MASWERK z Lęborka, a instalacyjnych - słupski INBUD”.

- „Ekonomikowi” ciasno

„... Niedawno Mirosław Kondrat, dyrektor Zespołu Szkół Ekonomicznych w Słupsku przedstawił kuratorowi wniosek rady pedagogicznej i rady rodziców o uznanie potrzeby rozbudowy placówki. Chciałby uzyskać

zgodę na rozpoczęcie prac planistycznych, a następnie na zlecenie projektu budowy pawilonu o 10 pomieszczeniach dydaktycznych i sali gimnastycznej”. (do szkoły uczęszcza ponad 1.100 uczniów; nauka odbywa się w 18 pomieszczeniach dydaktycznych). „...Istnieje zapotrzebowanie na otwarcie policealnych kierunków kształcenia o charakterze ekonomicznym”.

- Duńczycy proponują inny system kształcenia zawodowego

... „w Słupsku przebywała duńska delegacja z Bornholmu. Przyjechała, by zaprezentować projekt utworzenia Centrum Kształcenia Zawodowego w Słupsku. (...) Wizyta zakończyła się podpisaniem protokołu uzgodnień i zapowiedzią kolejnych spotkań w grupach problemowych...”

- Pół wieku LO w Sławnie

„Z tej okazji organizowany jest zjazd absolwentów (...) w dniach 16 - 17 czerwca 1995 roku. Absolwenci sławieńskiego ogólniaka, pragnący uczestniczyć w uroczystościach 50 - lecia, wpłacają wpisowe w wysokości 25 zł. na konto PKO Sławno, nr 77637 - 448 - 139 - 32 „Zjazd”. Termin zgłoszeń do 31 marca”.

- W październiku w słupskim I LO

„Pół wieku istnienia obchodzi w tym roku I Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Krzywoustego w Słupsku (...). Na wspomnienia i spotkania po latach komitet organizacyjny jubileuszu wyznaczył dwa dni: 14 i 15 Października bieżącego roku. (...) Szefem grupy roboczej jest wicedyrektor I LO Krystyna Danielecka (...). Zgłoszenia udziału w Zjeździe należy kierować pod adresem: I LO, 76-200 Słupsk, ul. Szarych Szeregów 15 (tel. 222-17).”

(J.T.)

CENTRALNY OŚRODEK DOSKONALENIA NAUCZYCIELI

00-478 Warszawa, Al. Ujazdowskie 28

tel./fax 621-48-00

CENTRUM ZBIORÓW EDUKACYJNYCH CODN - Tempus**ZAPRASZA DO MEDIATEKI**

Mediateka powstała jako efekt międzynarodowej współpracy w ramach projektu TEMPUS-ADEPT. Uroczyste otwarcie odbyło się 28. stycznia 1994 roku. Mediateka udziela informacji merytorycznych i rzeczowych bezpośrednio telefonicznie i listownie.

Organizuje promocje wydawnictw, warsztaty dla doradców metodycznych, przygotowuje bibliografię na określony temat. Możliwe jest przyjmowanie zamówień telefonicznie lub listownie oraz wysyłka pocztowa.

Materiały do Mediateki napływają z różnych źródeł: Wojewódzkich Ośrodków Metodycznych, instytucji wspierających rozwój polskiej edukacji, wydawnictw, z konferencji, sesji naukowych polskich i zagranicznych, stowarzyszeń nauczycielskich, od autorów i z zakupu.

W Mediatece powstaje katalog wg systemu MAK, opracowany przez Bibliotekę Narodową.

Mediateka gromadzi materiały edukacyjne z zakresu: pedagogiki z dydaktyką, psychologii, oraz programy autorskie, informatory edukacyjne, ogólne i nagrania Telewizji Edukacyjnej, wszystkie materiały użyteczne dla doradców metodycznych, konsultantów, nauczycieli oraz kadry kierowniczej.

Posiadamy: książki metodyczne, podręczniki, czasopisma, programy nauczania, CD-ROMy, kasety audio i video, płyty CD, gry dydaktyczne, tablice graficzne, plakaty: w języku polskim, angielskim, francuskim, niemieckim.

INFORMATOR OŚWIATOWY 1-2/95**WKŁADKA****ELEMENTY EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W NAUCZANIU
PRZYRODY DZIECI UPOŚLEDZONYCH UMYSŁOWO W STOPNIU
LEKKIM****INFORMATOR OŚWIATOWY**

Redakcja: Jan Tyborczyk,

Współpraca: Zenon Janeczko, Lech Kowalewski, Maria Kozak, Łucja Knop, Alicja Nykiel, Wanda Rychny, Elżbieta Trojanowicz.

Skład komputerowy: Maciej Kozłowski przy współpracy Mirosława Bąja, Tomasza Szpitera i Joanny Kogut,

Wykonanie techniczne: Anna Lipa

Druk: Wydawnictwo Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku.

Nakład: 420 egz.

Numer zamknięto 9. marca 1995 roku.